

Elektroprivreda

List Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić

godina XXXII broj 339 Nikšić decembar 2012. ISSN 1805136

INTERVJU ZA DAN: Srđan Kovačević, predsjednik Odbora direktora EPCG
U 2013 OČEKUJEMO POZITIVAN REZULTAT
str. 04

Elektrodistributeri u decembarskom nevremenu
SVE ŠTO DOĐE, SVEMU SU NAREDNI!
str. 08

NOVOGODIŠNJI DODATAK
str. 21

Zelena
Zvijezda

EPCG nagrađena za društveno odgovoran odnos prema životnoj sredini

PREDSJEDNIK ODBORA DIREKTORA
Srđan Kovačević

IZVRŠNI DIREKTOR
Enrico Malerba

DIREKCIJA ZA ODNOS
SA JAVNOŠĆU

DIREKTOR
Rajko Šebek
rajko.sebek@epcg.com

RUKOVODILAC SEKTORA ZA
INTERNU KOMUNIKACIJU
Mitar Vučković
mitar.vuckovic@epcg.com

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK
Miodrag Vuković
miodrag.vukovic@epcg.com

REDAKCIJA:
Olivera Vulanović
olivera.vulanovic@epcg.com
Biljana Mitrović
biljana.mitrovic@epcg.com

KOMPJUTERSKA OBRADA:
Ivana Ilić

Operater:
Vidoje Zeković
vidoje.zekovic@epcg.com

ADRESA REDAKCIJE:
Ulica Vuka Karadžića 2 Nikšić
Telefoni: 040/204-131, 214-252
Fax: 040/214-252
E - mail: list.epcg@epcg.com
Web site: www.epcg.com
Štampa: MONTCARTON DOO
Podgorica
Tiraž: 2000
Izdavač: Elektroprivreda
Crne Gore AD Nikšić

SADRŽAJ

Sporazum sa menadžmentom, događaj godine	06
MINI INTERVJU: Predsjednik SOZ-a Zoran Ostojić	
U stalni radni odnos još 40 radnika.....	06
Realizacija Sporazuma između menadžmenta i Sindikalne organizacije zaposlenih EPCG	
"Zelena zvijezda"	07
EPCG nagrađena za društveno odgovoran odnos prema životnoj sredini	
Sve što dođe, svemu su naredni!	08-10
Elektrodistributeri u decembarskom nevremenu	
Rezultati opravdali očekivanja.....	11
Projekat "Unapređenja mjerenja u distributivnom sistemu Crne Gore"	
Nagrađeni za odgovoran odnos.....	13
Izvučeni dobitnici prvog kola nagradne igre EPCG za redovne platiše „Budi dio zlatnog tima“	
EPCG preuzima ulogu izvoznika energije!?	14-16
EPCG ugostila predstavnike trgovačkih i elektroenergetskih kompanija, kao i operatora prenosnog sistema iz regiona	
Rješenje „sve u jednom“	20
SURFUJUĆI INTERNETOM	
NOVOGODIŠNJI DODATAK.....	21-30
HUMANITARNA AKCIJA "PODIJELI RADOST" SAVJETI ZA EKOLOŠKE I ENERGETSKI EFIKASNIJE PRAZNIKE NOVOGODIŠNJI I ZIMSKI ARANŽMANI SAVJETI LJEKARA RAZONODA KUPONI ZA NAGRADNU IGRO	
Klimatsko-meteorološke karakteristike .	32-33
FELJTON: Monografija "Resursi površinskih voda Crne Gore"- mr Slavko Hrvačević (3)	
Ja sam poražen čovjek!	34-35
Intervju s Teslom iz 1899. (2)	

17 **ENERGETSKA EFIKASNOST**
TEMA BROJA: Energetska efikasnost – električna energija kao ogrijev

Za veću pouzdanost i vijek trajanja**36**

RAZGOVOR S POVODOM
 O rekonstrukciji i modernizaciji HE "Piva" sa direktorom Milanom Radovićem

Višemilionske investicije relaksirale sistem **38-39**

ED Budva

Pamti „rađanje“ termoelektrane**42**

Vojimir Šljukić, najbolji radnik TE „Pljevlja“ za 2012.godinu

Osvaja znanjem i osmijehom.....**43**

Nadežda Nikolić, mlada koleginica iz Direkcije za pravne poslove

Ljepota sa naših prostora**46**

Nikšićanka Mina Pejović osvajač titule „Miss Beautiful Body“

Oprezno na poledici!.....**47**

Prof. dr Žarko Dašić, ortopedski hirurg i traumatolog

Glavna nagrada Anđeliji Ognjenović **48-49**

Nagradna igra „Budi u toku, budi u igri“

Knjiga na poklon**50**

NOVOGODIŠNJE PREPORUKE GRADSKA KNJIŽARE

INTERVJU ZA DAN : Srđan Kovačević, predsjednik Odbora direktora EPCG

U 2013 OČEKUJEMO POZITIVAN REZULTAT

-Višemilionske investicije u distributivnom sistemu znatno poboljšale kvalitet snabdijevanja crnogorskih domaćinstava električnom energijom i stvorile preduslova za industrijski razvoj. – Dug KAP-a ogromni problem za EPCG i ozbiljno dovodi u pitanje dalji razvoj elektroenergetskog sistema. – Organizaciono povezivanje TE „Pljevlja“ i RUP –a, preduslov razvoja i konkurentnosti pljevaljskog energetskog kompleksa u narednom periodu. – TEP-II će se graditi kao TE-TO blok i predviđen je za rad u kogeneraciji, čime se obezbjeđuje dugoročno snabdijevanje toplotnom energijom grada Pljevlja. – Želimo da kod naših zaposlenih izgradimo osjećaj pripadnosti kompaniji, duh zajedništva i ponosa što su dio našeg tima. – Cilj EPCG je da bude spremna 2015. godine da posluje na jedinstvenom tržištu električne energije koje će donijeti još pouzdanije snabdijevanje svih potrošača.

Prethodna 2011. godina bila je jedna od najizazovnijih u poslovanju nacionalne elektroenergetske kompanije. Iako je prerano govoriti o konačnim finansijskim rezultatima za 2012. godinu, da li možda ima nekih prvih naznaka da li će oni biti bolji u odnosu na prethodnu godinu?

Uprkos velikoj ekonomskoj krizi kroz koju je tokom 2012. godine prolazio cijeli region, a koju je itekako osjetila i Crna Gora, a samim tim i naš elektroenergetski sistem, Elektroprivreda je uspjela da implementira dobar dio investicionog plana. Prije svega, puno je urađeno na modernizaciji distributivne mreže, dok smo kroz kapitalne remonte objekata povećali proizvodnju i sigurnost rada hidroelektrana i TE "Pljevlja" i time doprinijeli stabilnijem energetskom sistemu, čiji su se rezultati vidjeli tokom februarskog vanrednog stanja. Dakle, višemilionske investicije u izgradnju novih trafo stanica, kao i u realizaciju projekta unapređenja sistema mjerenja tj. uvođenja novih brojlara, znatno su doprinijeli poboljšanju kvaliteta napajanja crnogorskih domaćinstava električnom energijom, ali i stvorili bolje preduslove za razvoj industrije i realizaciju novih investicija. Početak 2012. godine ukazivao je negativni trend poslovanja, prouzrokovan faktorima na koje većim dijelom nijesmo mogli da utičemo. Cijena električne energije na međunarodnom tržištu bila je znatno veća od regulisane na nacionalnom nivou, a ako na godišnjem nivou uvozite 30 odsto električne energije, po cijeni koja je znatno viša od odobrene, razlika predstavlja čisti finansijski gubitak za EPCG. Poslovni rezultat, u velikoj mjeri zavisi, i od količine padavina, jer se više od 60 odsto energije proizvodi u hidroelektranama, a upravo je njihova proizvodnja, zbog nedovoljnih padavina, bila manja za 20 odsto od planirane.

Još jedan faktor koji znatno utiče na poslovne rezultate EPCG jeste aktuelna situacija sa dugom za električnu energiju koji ima KAP. Dug te kompanije predstavlja ogroman problem za EPCG, kao i za dalji razvoj elektroenergetskog sektora.

Očigledno je, dakle, da naša kompanija posluje u veoma kompleksnim uslovima, te da se odgovornost za negativno i otežano poslovanje ne može pripisivati samo kompaniji, već u obzir treba uzeti čitav niz faktora na koje ona može tek djelimično ili nimalo uticati. Slični problemi opterećuju gotovo sve elektroprivrede regiona. I pored toga, gubitak EPCG će u 2012. godini biti skoro desetostuko manji u odnosu na rezultat u 2011. Razlog za to je smanjena potrošnja KAP-a u posljednjem kvartalu, povećanje cijene električne energije, i uvoz energije na planiranom nivou.

Imajući u vidu da rezultati pokazuju uzlazni trend, da li se isti, pozitivni pravac, može očekivati i u 2013. godini?

U četvrtom kvartalu 2012. godine, kako sam već i naveo, naša finansijska situacija se znatno konsolidovala. Nastavak planiranih investicija, održavanje i povećanje efikasnosti proizvodnih kapaciteta u postojećim objektima, smanjenje uvoza i gubitaka, povećanje naplate, proširenje i ubrzanje projekta unapređenja sistema mjerenja u distribuciji, kao i posvećenost glavnom cilju - potpunoj orijentaciji ka potrošaču, predstavljaju preduslove sa kojima možemo očekivati pozitivno poslovanje u 2013-oj godini. Ukoliko se ostvari planirana proizvodnja električne energije u 2013. godini, što najviše zavisi od vremenskih uslova, EPCG će sigurno poslovati pozitivno.

U posljednje vrijeme mnogo se govori o izgradnji drugog bloka termoelektrane "Pljevlja", odnosno o neophodnosti spajanja RUP-a i TE "Pljevlja" kao osnovnog preduslova za realizaciju te investicije? Kakva su trenutna interesovanja za taj projekat?

Gotovo svi rudnici uglja u regionu posluju u sastavu termoelektrana ili kao dio mješovite korporacije, a radi se o kapacitetima sličnog obima kao TE "Pljevlja" i RUP. Te dvije kompanije trebalo bi da budu jedna tehnološka cjelina zbog njihovog budućeg poslovanja na slobodnom tržištu. Takođe, potrebno je obje firme i organizaciono povezati, kako bi se obezbijedili razvoj i konkurentnost pljevaljskog energetskog kompleksa u narednom periodu. Moram istaći da je

Nastavak planiranih investicija, održavanje i povećanje efikasnosti proizvodnih kapaciteta u postojećim objektima, smanjenje uvoza i gubitaka, povećanje naplate, proširenje i ubrzanje projekta unapređenja sistema mjerenja u distribuciji, kao i posvećenost glavnom cilju - potpunoj orijentaciji ka potrošaču, predstavljaju preduslove sa kojima možemo očekivati pozitivno poslovanje u 2013-oj godini.

ovo povezivanje istaknuto i od potencijalnih investitora u blok II kao nužan predušlov da bi se ušlo u realizaciju toga projekta.

Možete li nam malo detaljnije obrazložiti osnovne elemente tehničke i investicione dokumentacije koja je urađena vezano za izgradnju bloka II?

Idejni projekat i Studija opravdanosti koje je uradio slovenački konzorcijum renomiranih kompanija i institucija ukazuje da se izgradnjom bloka TEP-II obezbjeđuje zamjena za postojeći blok, koji zbog dotrajalosti izlazi iz pogona do 2025. godine. Na taj način se osigurava dugoročno snabdijevanje potrošača električnom energijom, obezbjeđuje se kontinuitet proizvodnje uglja, te optimalna i efikasna valorizacija energetskog potencijala preostalih rezervi uglja u pljevaljskom bazenu.

Istraživanjem je potvrđeno da su za novi blok snage 220 MW osigurane odgovarajuće zalihe uglja i tehnološke vode, prostor za odlaganje produkata sagorijevanja i odsumporavanja kao i priključak na elektroenergetsku mrežu. Studija uticaja na životnu sredinu je potvrdila da je objekat prihvatljiv za životnu sredinu i da će njegov uticaj biti znatno manji u odnosu na postojeći uticaj TE "Pljevlja". Studija govori i da će novi blok odgovarati svim zahtjevima i uslovima savremene tehnologije i zaštite okoline prema normama EU i Crne Gore.

Izgradnja bloka TEP-II na postojećoj lokaciji predstavlja značajnu prednost i povoljnost. Blok jedan TE Pljevlja je bio projektovan da zadovolji određene infrastrukturne potrebe, već tada planiranog, drugog bloka. Uprkos odluci o početku izgradnje drugog, nakon puštanja u pogon prvog bloka, do realizacije nije došlo. Tokom izgradnje prvog bloka je bilo izgrađeno oko 25% zajedničkih objekata i pripadajuće infrastrukture za oba bloka. Novi blok prostorno je tako postavljen da se može tehnološki povezati sa postojećim tehnološkim i infrastrukturnim objektima. Do sada nije bilo značajnih problema sa ekspozicijom, objekat se uklapa u tehničko-tehnološka rješenja postojećeg bloka po uglju, vodi, pepelu... i u startu je riješena većina infrastrukturnih problema. Takođe je značajna komparativna prednost postojanje kvalifikovanog stručnog kadra za izgradnju i eksploataciju novog bloka.

U kojoj mjeri je Crnoj Gori stvarno potrebna izgradnja drugog bloka i uopšte novih izvora energije?

Poslednje tri decenije u Crnoj Gori nije izgrađen nijedan značajniji izvor električne energije. Upravo je prvi blok TE Pljevlja bio posljednja izgrađena energetska jedinica, puštena u pogon 1982. godine. U proteklom vremenu, međutim, potrošnja je kontinuirano rasla, tako da je deficit električne energije u pojedinim razdobljima dostizao kritične granice. To dovoljno govori o neophodnosti i potrebi novih energetskih objekata u Crnoj Gori. Investiranjem u izgradnju drugog bloka dobijamo višestruke koristi. Prije svega, obezbjeđenje elektroenergetske nezavisnosti države, eliminaciju aktuelnog deficita električne energije u Crnoj Gori, koji nakon smanjenja potrošnje od strane KAP-a nije veliki, mogućnost izvoza bilo ka zemljama u regionu ili ka Italiji nakon realizacije projekta podmorskog kabla, poboljšanje sigurnosti snabdijevanja potrošača, optimizaciju postojećih proizvodnih kapaciteta električne energije kao i poboljšanje stabilnosti i održivosti elektroenergetskog sistema Crne Gore.

Da li je planom izgradnje drugog bloka predviđena i toliko pominjana toplifikacija Pljevalja?

Projektom izgradnje Bloka II je, takođe, obuhvaćena i mogućnost toplifikacije grada što predstavlja veoma značajan projekat. Efekat je dvostruk, jer osim komfora za potrošače značajno će se uticati i na zaštitu životne sredine, jer u Pljevljima postoji 40-tak gradskih kotlarnica i veliki broj individualnih ložišta za proizvodnju toplotne energije u kojima se koristi ugalj koji, prema svim istraživanjima relevantnih agencija, najviše utiču negativno na kvalitet vazduha u Pljevljima. Uvođenjem sistema centralne toplifikacije grada, količina uglja koji se sagorijeva u kotlarnicama bi se značajno smanjila, a time i negativan uticaj na životnu sredinu, odnosno poboljšala bi se vrlo kompleksna ekološka situacija u gradu. Rješenje tog problema od velikog je značaja za cijelu državu, a naročito je važno za građane Pljevalja. Treba napomenuti da se zajednička proizvodnja električne i toplotne energije (kogeneracija), po direktivama EU, ubraja pod obnovljive izvore energije, što treba biti iskorišćeno pri realizaciji tog projekta.

TEP-II se gradi kao TE-TO blok i predviđen je za rad u kogeneraciji, čime se obezbjeđuje dugoročno snabdijevanje toplotnom energijom grada Pljevlja.

Može se zaključiti, dakle, da toplifikacija Pljevalja ima podjednako visoke efekte: ekološke, u smislu poboljšanja stanja životne sredine u gradu i šire, i ekonomske, u smislu ušteda primarne energije i poboljšanja efikasnosti TE "Pljevlja".

Da li su rezerve uglja u pljevaljskom basenu dovoljne da mogu garantovati period eksploatacije u slučaju gradnje drugog bloka TE?

Preostale eksploatacione rezerve uglja u pljevaljskom basenu, bez maočkog basena, su, prema relevantnim analizama, oko 65 miliona tona. Idejnim projektom Bloka II predviđa se njegov ulazak u pogon 2018. godine, a Blok jedan bi radio najmanje do 2025. godine. Blok II, sa potrebnim nivoom efikasnosti, bi na pljevaljskom uglju mogao da "odradi" svoj radni vijek, tj. 40 godina, čime se obezbjeđuje optimalno iskorišćenje preostalih rezervi uglja i postojećih proizvodnih kapaciteta.

Elektroprivreda i Sindikat kompanije potpisali su Sporazum kojim su zaštićena prava radnika, ali i sačuvana finansijska stabilnost kompanije. Jedan od rijetkih primjera dobrih odnosa između sindikata zaposlenih i rukovodeće strukture kompanije. Kako ste uspjeli da izgradite ovaj pozitivan odnos koji je vrlo rijedak u našem okruženju?

Elektroprivreda i Sindikalna organizacija zaposlenih zaključili su 2012. godine Sporazum koji garantuje pozitivan trend zapošljavanja mladih kadrova, a sa druge strane i planiranu dinamiku dobrovoljnog odlaska iz kompanije. Sporazum EPCG i SOZ-a nudi veću sigurnost zaposlenima, ali je u cilju lakšeg prevazilaženja krize dogovoreno umanjene zarada i menadžmentu i zaposlenima što, napomenuću, nije slučaj sa ostalim kompanijama koje imaju finansijske probleme. Sa druge strane cilj nam je da uspostavimo kvalitetan sistem evaluacije rada svih zaposlenih, da bismo mogli da unapređujemo njihova znanja i vještine, prepoznamo najbolje radnike i primjere dobre prakse, ali isto tako i one koji svom zadatku nisu dorasli. Iako u jednoj tako velikoj i razučenoj kompaniji kao što je Elektroprivreda to može biti jako teško, želimo da kod naših zaposlenih izgradimo osjećaj pripadnosti kompaniji, duh zajedništva i ponosa što su dio našeg tima.

Crna Gora se na svom putu ka EU suočava sa mnogobrojnim izazovima pa tako i onima u oblasti energetike. Kako će EPCG ispuniti svoju ulogu u tom procesu?

Evropska unija je postavila vrlo visoke ciljeve i standardne u ovoj oblasti, a Crna Gora i EPCG suočavaju se sa tim izazovima kao uostalom i sve zemlje regiona. Na nivou EU je tokom posljednje decenije uspostavljeno jedinstveno tržište električne energije. Cilj EPCG je da bude spremna 2015. godine da posluje na jedinstvenom tržištu električne energije koje će donijeti još pouzdanije snabdijevanje svih potrošača.

Redakcija DAN-a

Investiranjem u izgradnju drugog bloka dobijamo višestruke koristi. Prije svega, obezbjeđenje elektroenergetske nezavisnosti države, eliminaciju aktuelnog deficita električne energije u Crnoj Gori, koji nakon smanjenja potrošnje od strane KAP-a nije veliki, mogućnost izvoza bilo ka zemljama u regionu ili ka Italiji nakon realizacije projekta podmorskog kabla, poboljšanje sigurnosti snabdijevanja potrošača, optimizaciju postojećih proizvodnih kapaciteta električne energije kao i poboljšanje stabilnosti i održivosti elektroenergetskog sistema Crne Gore.

Uskoro novi Pravilnik o rješavanju stambenih potreba: Zoran Ostojić

SPORAZUM SA MENADŽMENTOM, DOGAĐAJ GODINE

Kolega Ostojiću, koji su događaji, po Vašoj procjeni, obilježili 2012. godinu, posmatrano sa stanovišta Sindikalne organizacije zaposlenih EPCG?

Događaj godine, bez dileme, jeste potpisivanje Sporazuma sa menadžmentom kompanije, 4. septembra. Izdvojio bih još i uspješnu organizaciju X Sportskih susreta u Ulcinju, od 19. do 23. septembra.

Kako procjenjujete dosadašnju realizaciju Sporazuma sa menadžmentom kompanije i kakva su Vaša dalja očekivanja, po tom pitanju, u narednom periodu?

Sporazum se primjenjuje u skladu sa dogovorenim dinamikom. Poznato je da je 62-oje zaposlenih po Ugovoru na određeno vrijeme primljeno, krajem oktobra, u stalni radni odnos, a za zadovoljstvo je i činjenica da je njih još 38, upravo ovih dana, dobilo Ugovor o radu na neodređeno vrijeme. Međutim, jako teško je „pomiriti“ sve sin-

dikalne želje sa željama poslodavca, ali bitno je da se krenulo u taj važan projekat. Nadam se da će se primjena Sporazuma, po svim dogovorenim stavkama, nastaviti i u narednom periodu i to na obostrano zadovoljstvo. Podsjećam, Sporazumom je utvrđeno da prijem u stalni radni odnos ubuduće zavisi od broja zaposlenih koji odluče da dobrovoljno prodaju radno mjesto.

Sporazum sa menadžmentom je, dakle, jedan dobro odrađeni sindikalni posao. Šta je sada u fokusu pažnje većinskog reprezentativnog Sindikata?

Uz obaveze koje proističu iz Sporazuma sa menadžmentom, kojima smo, kao ozbiljni i odgovorni ljudi, maksimalno posvećeni, moram istaći da smo veoma angažovani i na pitanjima izmjena i dopuna Kolektivnog ugovora na nivou kompanije, a pri kraju je i izrada novog Pravilnika o rješavanju stambenih potreba zaposlenih. Vjerujem da ćemo vrlo brzo doći do kvalitetnih i rješenja prihvatljivih za sve.

Sindikalna organizacija zaposlenih, na čijem ste čelu, tradicionalno svake godine, veoma je angažovana uoči novogodišnjih praznika. Koje akcije ste planirali povodom predstojećih praznika?

I ove godine će SOZ obezbijediti novogodišnje paketiće za djecu zaposlenih u kompaniji uzrasta do završnog razreda osnovne škole. Pomoći ćemo i ustanove za djecu i odrasle ometene u razvoju, što je već, na neki način, postala i tradicija kada je naša sindikalna organizacija u pitanju. Sindikalne podružnice, koje budu u mogućnosti, organizovaće druženja uoči novogodišnjih praznika. Koristim priliku da u ime rukovodstva Sindikalne organizacije zaposlenih u EPCG i svoje lično ime svim kolegama i njihovim porodicama čestitam nastupajuće novogodišnje i božićne praznike i poželim puno dobrog zdravlja, radosti, radnih uspjeha i svaku sreću u životu!

Miodrag Vuković

Realizacija Sporazuma između menadžmenta i Sindikalne organizacije zaposlenih EPCG

U STALNI RADNI ODNOS JOŠ 40 RADNIKA

Prijem u stalni radni odnos biće nastavljen i sljedeće godine, sve do decembra. Poštovana intencija SOZ-a da prvo budu primljeni radnici operative, a kasnije će na red doći i Direkcija. Preporuka za rad na neodređeno vrijeme biće isključivo kvalitet rada i zalaganje svakog od radnika „po ugovoru“.

Vojinović: Proces prijema u stalni radni odnos će biti nastavljen i tokom sljedeće godine, sve do decembra, kad će ovaj značajan posao biti okončan

Ugovor o radu na neodređeno vrijeme zaključen je, prije nekoliko dana, sa još 40 zaposlenih koji su do sada, u našoj kompaniji, bili angažovani na određeno vrijeme. Ovim činom nastavljen je realizacija odredaba Sporazuma između menadžmenta i većinskog reprezentativnog Sindikata EPCG. Prema Sporazumu, Poslodavac je u obavezi da do kraja tekuće godine u stalni radni odnos primi najmanje stotinu „ugovora“, a prijem je otpočeo početkom novembra prelaskom u stalni radni odnos 61 zaposlenog koji je, po dužini staža i kvaliteta rada zadovoljio kriterijume za prijem. Čestitajući novoprimljenim članovima Kompanije, za koje se nada da će biti dio boljih dana za EPCG, vd direktora glavne Direkcije za ljudske resurse, **Ranko Vojinović**, najavio je da će se proces prijema u stalni radni odnos nastaviti i tokom sljedeće godine, sve do decembra, kad će ovaj značajan posao biti okončan. Vojinović je

naglasio da je, prilikom „prevođenja“ u stalni radni odnos poštovana intencija Sindikalne organizacije zaposlenih EPCG da prednost pri prijemu imaju zaposleni iz operative, a nakon njih na red će doći i radnici Direkcije. Takođe je istakao generalno opredjeljenje Kompanije da stalni radnici postanu isključivo oni pojedinci koje preporuča rezultati rada i iskazano zalaganje. Ovaj stav su podržali i ostali članovi menadžmenta prisutni na skromnoj svečanosti upriličenoj povodom prijema radnika na neodređeno vrijeme: direktor glavne Direkcije za operativne poslove EPCG, **Zoran Đukanović**, direktor FC Distribucija, **Ranko Radulović**, direktor FC Snabdjevanje, **Vlado Bojičić**, kao i izvršni rukovodilac Direkcije za ljudske resurse i organizaciju, **Zoran Rakočević**.

Olivera Vulcanović

ANKETA

Ljubiša Janković, TE Pljevlja

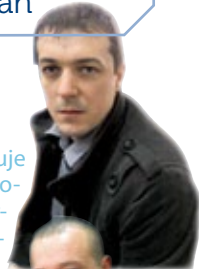
„Svako ko se zaposli u Elektroprivredi priželjkuje stalni angažman tako da su meni danas svi snovi ispunjeni. Inače, kao elektroinženjer u Termoelektrani sam našao i svoje potpuno profesionalno ispunjenje.“

Indir Nurković, ED Rožaje

„Danas sam doživio nešto najljepše što mlad čovjek koji planira svoju budućnost može doživjeti. Osim toga, zadovoljan sam monterskim poslom u rožajskoj Distribuciji i kolegama koji su i dobri ljudi i dobri radnici.“

Božidar Lončević, ED Pljevlja

„Ovo je za sve nas jedan od najsvečanijih dana u životu. Sreći nema kraja. Nemam riječi kojima bih vam opisao današnje raspoloženje. Radim kao elektrotehničar i nastojaću da opravdam povjerenje koje mi je ukazano.“

EPCG nagrađena za društveno odgovoran odnos prema životnoj sredini

"ZELENA ZVIJEZDA"

Kao nacionalna elektroenergetska kompanija koja baštini tradiciju dužu od vijeka, EPCG je pored doprinosa razvoju energetskog sektora dala značajan podsticaj i razvoju društvene zajednice. Uključivanjem u akciju revitalizacije park šume Gorica, omiljenog izletišta i „pluća grada“ Podgorice, još jednom potvrđeno snažno opredjeljenje za društveno odgovorno poslovanje.

Dругu godinu za redom, Arhus centri Podgorica i Nikšić, uz podršku Agencije za zaštitu životne sredine i ekološkog pokreta „Ozon“ dodjeljuju nagradu za unapređenje i zaštitu životne sredine „Zelena zvijezda“.

Elektroprivredi Crne Gore nagrada je pripala za društveno odgovorno poslovanje, a povodom doniranja 20.000 eura za revitalizaciju park šume Gorica u Podgorici, koja je pretrpjela veliku štetu za vrijeme velikog požara koji je zahvatio ovo omiljeno mjesto rekreativaca iz Podgorice.

Ponosni smo na ovu nagradu, jer Elektroprivreda Crne Gore, kompanija sa vijek dugom tradicijom, uvijek je pored doprinosa razvoju energetskog sektora u Crnoj Gori doprinosila i razvoju društvene zajednice. Imajući u vidu vanrednu situaciju lje-

tos, kada su požari ostavili za sobom ogromnu štetu, a posebno požar na brdu Gorica u Podgorici koji je uništio značajan dio šume, poznate kao „pluća grada“, EPCG je još jednom iskazala svoje opredjeljenje da bude društveno odgovorna kompanija i da doprinese revitalizaciji brda Gorica, donacijom od 20.000 eura. Pored novčane donacije, svoj volonterski doprinos na dan početka pošumljavanja dali su i zaposleni u EPCG.

-EPCG je ponosna što može i učešćem u revitalizaciji brda Gorica još jednom da potvrdi svoje opredjeljenje ka društveno odgovornom poslovanju i nadamo se da će naša donacija doprinijeti da zaštitni znak glavnog grada, omiljeno mjesto podgoričkih rekreativaca, sportista i djece, ponovo zablista svojim pravim sjajem“, rekao je prilikom primanja nagrade Direktor direkcije za

odnose sa javnošću, **Rajko Šebek**.

Pored Elektroprivrede, nagrade su dobili i američka Ambasada za najbolju ekološku kampanju, Kancelarija UNDP-a za podršku institucijama i civilnom društvu. Fondacija „Naša Podgorica“ dobila je nagradu za javni angažman i realizovane projekte, a Regionalni centar za obuku ronilaca nagrađen je za najbolju ekološku akciju. Dnevnoj novini „Dan“, „Zelena zvijezda“ pripala je za najbolje praćenje ekoloških tema, a novinarka Vijesti, **Milica Novaković** zavrijedila je nagradu za pojedinični doprinos medijskog praćenja ekoloških tema. Predstavnici građana iz ulice Ivana Milutinovića u Nikšiću dobili su „Zelenu zvijezdu“ za građansku inicijativu u oblasti životne sredine.

Eleonora Albijanić

Ponosni na nagradu: Rajko Šebek

Hotel Ramada: Uručenje nagrada

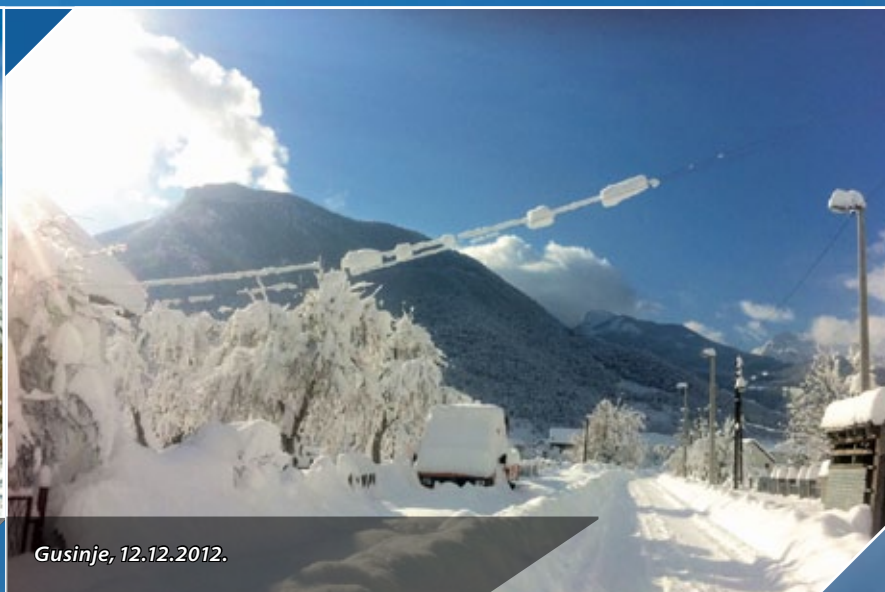
Elektrodistributeri u decembarskom nevremenu

SVE ŠTO DOĐE, SVEMU SU NAREĐNI!

Iako su crnogorski distributivni objekti pravovremeno i dobro pripremljeni za zimske uslove rada, izrazito teška zima sa obiljem sniježnih padavina koja je nastupila već početkom decembra neminovno je donijela probleme na mreži i najavila dodatno angažovanje, inače, uvijek spremnih i požrtvovanih elektromonterskih ekipa.

Zajedno u akciji

Gusinje, 12.12.2012.

NIKŠIĆ: ZIMA PRIJE ZIME

Sa konstatacijom da je snijeg ove godine poranio, ne sačekavši ni kalendarski početak zime, svi se slažu, pa i monter nikšićke Elektrodistribucije koji, osim nikšićke, pokrivaju i atar plužinske opštine ili malo manje od trećine ukupne crnogorske teritorije. Zima je u ovim krajevima često znala demonstrirati snagu, pa monter ED Nikšić dobro znaju šta znači gaziti duboki snijeg u potrazi za kvarom na prilično razuđenoj distributivnoj mreži. I zato imali smo sreće kada smo se, početkom decembra, u želji da približimo napore i odgovornost ovih ljudi, sa njima zaputili do nikšićkog sela Praga, gdje ih je čekala intervencija, jer bio je to jedan od rijetko lijepih zimskih dana.

Monteri, pak, ne mogu da biraju ni vremenske uslove ni dan odlaska na teren. Pokidane žice, oboreni stubovi, iščupano drveće preko dalekovoda, svakodnevni su monterski posao koji ne može da čeka ni u vrijeme velikih zimskih nepogoda. Dok zajedno gazimo kroz snijeg dubok preko pola metra, pričaju nam, da je najteži dio posla samo lociranje kvara za kojim se nekad traži i kilometrima.

Ovoga puta, međutim, imali su sreće, jer su kvar uspjeli da otkriju relativno brzo i to u blizini puta. Dok pješaćimo usporeno, jer noge propadaju u snijeg koji je pod sunčevim zracima počeo da se „kravi“, pitamo se kako tek izgledaju intervencije po mrazi ili vijavici?

Slavko Nikčević, elektromonter sa sedamnaestogodišnjim iskustvom, kaže da su navikli na sve okolnosti i da se dobro snalaze i po nevremenu, mečavi, ekstremno niskim temperaturama... -Kad se pronađe kvar, njegovo otklanjanje „lakši“ je dio posla, ističe Slavko uz odobravanje ostalih kolega iz ekipe.

Prisjeća se da su prošle zime, dionicu pod snijegom kod Norina, dugu tek 400 metara, prelazili cijelih sat i po. Iskustvo ih uči mnogim stvarima, tako da na teren odlaze što ranije, jer se lakše hoda, kako kaže, po „površici“, dok je snijeg smrznut.

Krećemo dalje. Primjećujemo da zastaju kod malobrojnih, uglavnom, starijih domaćinstava. Kolege nam pričaju da im mještani često dojavu na kojem su mjestu prekinuti vodovi i tako im uštede dodatni trud. Međusobno se poštuju i pomažu. Posao montera **Božo Daković** radi sedam godina. Navodi da su informacije koje dobiju od mještana uvijek dobrodošle.

-Sa svoje strane, zaista se trudimo da što prije „vratimo“ struju u domove staraca koji, uglavnom, žive sami, kaže Božo.

Mišo Kalpačina, koji monterski hljeb jede već trideset godina, uprkos svemu, kaže, da ga ne bi mijenjao ni za jedan drugi.

-Svi znamo šta znači kada smo i na kratko uskraćeni za blagodeti električne energije, zato nema tog nevremena i dubokog snijega koji nas mogu spriječiti da otklonimo kvar i uspostavimo napon tamo gdje ga nema, odnosno da savjesno, tiho, bez velike pompe, obavimo posao za koji smo zaduženi, kaže sa puno odlučnosti u glasu ovaj veteran među elektrodistributerima.

PODGORICA: DANONOĆNA BORBA SA STIHIJOM

U susret zimi, podgorički elektrodistributeri, ugradili su preko 400 betonskih i 700 drvenih stubova te oko 25 km samonosivih kablova. I pored toga, ledeni talas koji je, početkom decembra zahvatio i Crnu Goru, prouzrokovao im je brojne probleme. Prirodnu stihiju niko ne može kontrolisati, a ovi ljudi

Popravljali dalekovode u Pragi

Božo Daković

koji održavaju 310 km vazdušnih vodova i NN mrežu na seoskom i planinskom području to najbolje znaju. Nadležni su za ogroman konzum, od Jabuke kod Kolašina do Zagore u cetinjskoj opštini. Teren razuđen, nepredvidiv. Kada ih je pogodio prvi talas nepogode, 9. decembra, kvarova je bilo svugdje: u Lješanskoj Nahiji, Kučima, Koritima, Lijevoj rijeci, Lutovu, kanjonu Cijevne, kanjonu Male rijeke. Ali, velika predanost i posvećenost poslu, kad zatreba i nadljudska snaga, učinili su da ovi odgovorni i hrabri ljudi ne dopuste da ijedan kvar potraje duže i da se ijedan dom rashladi.

Milan Nikolić, Željko Janjušević, **Dragan Šćekić** i **Dragan Orešković** u rano jutro, pred odlazak na teren, pričali su nam o tome koliko je teško gaziti dubok snijeg kroz bespuće u potrazi za kvarom.

-Hladno je, naporno, ali mora se. Treba provodnike osloboditi od leda, posječiti zaleđene grane koje su pale na žice, „osloboditi put“ električnoj energiji. Podignemo porušene stubove i zamijenimo provodnike, tokom dana otklonimo kvarove, a preko noći oštete se novi vodovi ili oni koje smo tek popravili. Ne možemo još tačno utvrditi koliko je stubova na zemlji u planinskim predjelima, a kamoli sve sanirati, jer su mnoga mjesta nepristupačna, pričaju nam monter i uz opasku da strepe od sjevernog vjetrova, koji bi u kombinaciji sa mokrim snijegom napravio dodatne probleme.

Prethodnog dana tražili su mjesto kvara na dalekovodu Lutovo u kanjonu Male Rijeke, silazili do vode niz veliki nagib nepristupačan, čak, i ljeti. Bezuspješno, a opasnost vreba na svakom koraku.

-Izuzetno je teško. Ne smijemo ni pomisliti šta bi se desilo da napravimo pogrešan korak. I danas idemo tamo, sve dok ne pronađemo prekid. Studen ne popušta, ali ne popuštamo ni mi - govore smireno.

Navikli na razne nevolje, pa su opušteni, vedri i puni pozitivne energije.

-Kad se nađete na dubokom snijegu u kanjonu, sve oko vas izgleda kao prekrasan zimski motiv da ga ne kvari poneki nakrivljeni stub ili uža na snijegu govore u šali.

Sigurno im je dosta i studeni i leda i snijega, svega, ali to ničim ne pokazuju. Divimo se elektromonterskom moralu i snažnom motivu da, uz golemi napor učine sve što mogu kako bi kupci imali redovno snabdijevanje.

ŠAVNIK:

I MOTORNE SANKE NIJESU POMAGALE

Šavničani su dvije decembarske noći proveli u mraku. Snijeg koji je na pojedinim mjestima bio dubok i metar ipo, mraz i mečava osujetili su ogromnu želju i požrtvovanost elektrodistributivnih ekipa u toj opštini da kvarove brzo pronađu i otklone. Situaciju je, kažu iz tamošnje poslovnice, dodatno komplikovala nemogućnost korišćenja motornih sanki koje su tonule u veliki snijeg, pa se na intervencije, uglavnom, išlo pješke. Tako je snabdijevanje električnom energijom u varošici normalizovano poslije dva dana, relativno brzo, s obzirom na vremenske neprilike, dok se, i pored velikih nastojanja, do pojedinih sela, istina sa malobrojnim domaćinstvima, nije moglo danima.

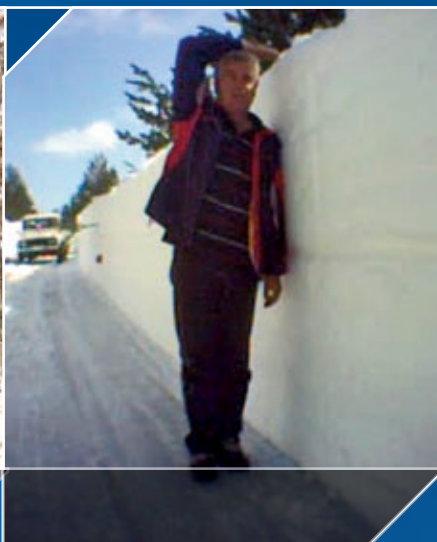
ŽABLJAK:

KVAROVI „SAKRIVENI“ U LITICAMA

Centar Žabljaka ovoga puta nije osjetio posljedice nevremena, kada je napajanje električnom energijom u pitanju. Ali, žabljački monter imali su pune ruke posla na okolnom seoskom području te opštine, gdje je zbog prekida više 10 kV dalekovoda, povremeno dolazilo do prekida u napajanju. Situaciju najbolje ilustruju riječi direktora ED Žabljak, **Ilije**

Mišo Kalpačina

Andrijevića, B. Kićović i M. Vasović - obilazak Previjske, 10 kV DV

Tomića, o tome da su se monter morali vezivati konopima i spuštati niz litice trasom dalekovoda Šavnik- Bijela da bi otklonili kvar. Sa puta Đurđevića Tara-Mojkovac do sela Gradine pješačili su i više od četiri sata radi otklanjanja havarije na dalekovodu sa tri trafo reona, podsjeća Tomić.

KOLAŠIN: SIZIFOV POSAO

Nakon što se nepogoda obrušila na područje kolašinske opštine bez napona je, nekoliko dana, bilo oko 1700 kupaca električne energije u tom turističkom centru. Ekipe su odmah intervenisale. Na studeni i dubokom snijegu radili su od jutra do mraka, bez predača, sa alatom, višeci na stubovima ili prteći trasu. Neumorno su mijenjali polomljene stubove, provodnike, zatezali užad. Tokom nekoliko dana bio je to Sizifov posao, jer loše vrijeme nije jenjavalo, a javljali su se i novi kvarovi na već saniranim objektima. Kolašinski monter, navikli na borbu sa sniježnom mećavom i nametima, stizali su i tamo gdje ni mehanizacija nije mogla.

Miodrag i Marko Bulatović, Marko Milošević i Zoran Rakočević sa svojim ekipama po ko zna koji put nijesu pitali za radno vrijeme. Svi su se angažovali maksimalno i bez izuzetka. Iz moračkih i rovačkih vrleti u Kolašin su se vraćali tek noću, mokri i umorni.

-Naporno je. Teško je kroz duboki snijeg i namete. Nerijetko u jednom pravcu pješačimo 15-tak i više kilometara, a uz to nosimo neophodan pribor i materijal. U povratku je lakše, jer već postoji prtljaga koju smo utabali, a i materijal smo utrošili-prenose svoja iskustva.

Koliko je bilo teško govori i podatak da je pod težinom snijega i leda popuštio čelično-rešetkasti stub na Crkvinama, a kako onda da izdrže drveni.

Teško je i preko vode, a morali smo zbog prekida dalekovoda pregaziti Taru-kažu ovi spretni „elektro-vuci“ koji su još jednom dokazali da nijedna misija nije nemoguća.

BERANE: NA GRANICI MOGUĆEG

Studen, vjetar i sniježni nameti, ledenice i dodatni teret na provodnicima, uslovlili su, prvih decembarskih dana, veliki broj kvarova na elektro mreži u odgovornosti ED Berane sa poslovnica Andrijevića i Plav. Kidali su se provodnici i lomili drveni stubovi na nepristupačnom terenu,

na kojem su dubok snijeg i nanosi elektromonterima bezmalo onemogućavali pristup energetskim objektima, posebno na planinskom području sa nadmorskom visinom i do 1300 m. Prema riječima šefa Odjeljenja za eksploataciju i upravljanje, **Ismeta Ćorovića**, problem je pravio i jak vjetar zbog kojeg je dolazilo do mehaničkih oscilacija na provodnicima, tako da je havarija bilo na pretek. Bez napajanja je tih dana ostajalo od 700 pa do 5000 i više kupaca, a ekipe ED Berane radile su u ekstremnim uslovima, nastojeći da dođu do svih objekata i što prije otklone kvarove. Ekipe za održavanje ED Berane predvodile su poslovođe: **Vuko Radičević, Rade Dubak, Milija Barjaktarović, Milorad Bakić, Hajro Tošić i Tomaš Mitrović**. Njihovu požrtvovanost i ogroman napor koji su uložili ističe i direktor beranske Elektrodistribucije, **Saša Pešić**.

-Trebalo je savladavati izuzetno nepristupačan teren i planinske prevoje da bi se pronašli prekidi. Išlo se pješke kroz sniježne nanose satima. Onamo gdje su se morali zamijeniti polomljeni stubovi, novi stubovi i konzole nošeni su na rukama i po nekoliko stotina metara, kaže Pešić.

Pešić ne zaboravlja da istakne i zalaganje Ekipe za održavanje 35 kV vodova FC Distribucija, sa poslovođom, **Vasom Drobšnjakom**, na čelu koja je u jednom danu uspjela da pronađe i sanira, čak, tri prekida na užetu 35 kV dalekovoda Plav-Gusinje i u rekordnom vremenu obezbijedi napajanje velikom broju kupaca.

EKIPA „ELEKTROPRIVREDE“

DV Gusinje- Grebaje, sanacija DV

Projekat "Unapređenja mjerenja u distributivnom sistemu Crne Gore"

REZULTATI OPRAVDALI OČEKIVANJA

Znatno premašen godišnji plan ugradnje savremenih mjernih uređaja. -Efekti Projekta: veća bezbjednost mjernih mjesta i kupaca te pouzdanije, kao i sigurnije snabdijevanje kupaca. -Napredno mjerenje nezaobilazan uslov za punu funkcionalnost otvorenog tržišta električne energije 2015. godine.

Elektroprivreda Crne Gore, do sredine decembra, uspjela je da ugradi svih 68 hiljada novih multifunkcionalnih brojila, planiranih za ovu godinu, do kraja koje će biti ugrađeno oko 70 hiljada, što je znatno iznad plana dinamike realizacije tog kapitalnog razvojnog projekta, vrijednog preko 43 miliona eura. Najviše brojila ugrađeno je u centralnoj regiji (41.000), u sjevernoj oko pet hiljada, a na jugu Crne Gore, 22 hiljade. Istovremeno, u cilju pripreme za nesmetano izvođenje radova u narednoj godini, obavljeno je oko 100 hiljada inspekcijskih pregleda mjernih mjesta, što

Ohrabreni dosadašnjim rezultatima planiramo proširenje ovog strateškog projekta, što podrazumijeva ugradnju 300 hiljada brojila do 2015. godine. Tako će više od 80 odsto mjernih mjesta biti uključeno u savremeni sistem daljinskog očitavanja, što će nas svrstati u sam svjetski vrh.

je bio preduslov za opremanje još 55 hiljada mjernih mjesta, naredne godine, podsjeća direktor Projekta, **dr Velimir Strugar**.

-Implementacija projekta modernizacije mjerenja prema najsavremenijim svjetskim standardima, na koju, uostalom, obavezuje i Zakon o energetici, prema riječima Strugara, podrazumijevala je rekonstrukciju mjernih mjesta, ugradnju novih ormara i dovođenje niskonaponske mreže u takvo stanje da može da podrži ovu visoko razvijenu tehnologiju za daljinsko upravljanje i kontrolu, tako da su efekti ovog strateškog projekta brojni.

-Pored preciznog mjerenja i mogućnosti da korisnici prilagođavanjem ponašanja smanje potrošnju, povećana je bezbjednost mjernih mjesta i kupaca, kao i pouzdanost i sigurnost snabdijevanja el. energijom - ističe Strugar.

Napredno mjerenje, koje je označilo prekretnicu u radu distributivnog sistema, prema njegovim riječima, nezaobilazan je uslov i za punu funkcionalnost otvorenog tržišta električne energije 2015. godine, kada će crnogorski građani imati mogućnost da biraju svog snabdjevača. Analize efekata ugradnje „pametne“ veze sa kupcima na preko 50 trafo reona pokazuju da su na tim trafo reonima koji čine 20 odsto od ukupnog broja, znatno smanjeni gubici energije, negdje čak i ispod nivoa tehničkih gubitaka. To je značajan benefit za EPCG, jer otvara mogućnost za povećanje ulaganja u razvoj mreže i objekata, što je, na kraju, benefit i za njene konzumente koji će imati još bolje i kvalitetnije napajanje.

Kada je u pitanju povećanje efekta naplate računa za utrošenu električnu

energiju, evidentno je, kako je kazao Strugar, da je u tim trafo reonima naplata u svim kategorijama potrošnje znatno bolja nego ranije. Naime, sve je više onih koji, zbog preciznosti mjerenja i mogućnosti svakodnevnog uvida u potrošnju, redovno plaćaju račune, ali i izmiruju svoja dugovanja ili potpisuju protokol o plaćanju duga na rate.

-Ohrabreni dosadašnjim rezultatima planiramo proširenje ovog strateškog projekta, što podrazumijeva ugradnju 300 hiljada brojila do 2015. godine. Tako će više od 80 odsto mjernih mjesta biti uključeno u savremeni sistem daljinskog očitavanja, što će nas svrstati u sam svjetski vrh, kazao je Strugar.

Uvođenje tehnologije naprednog mjerenja je, inače, u punom zamahu u Evropi, što je podstaknuto Trećim energetskim paketom u kojem je zacrtano da se do 2020. godine opremi bar 80 odsto mjernih mjesta i ta aktivnost sprovodiće se na više od 200 miliona mjernih mjesta. Prema procjenama, u osavremenjavanju sistema mjerenja potrošnje na starom kontinentu do kraja ove decenije biće uloženo preko 40 milijardi eura.

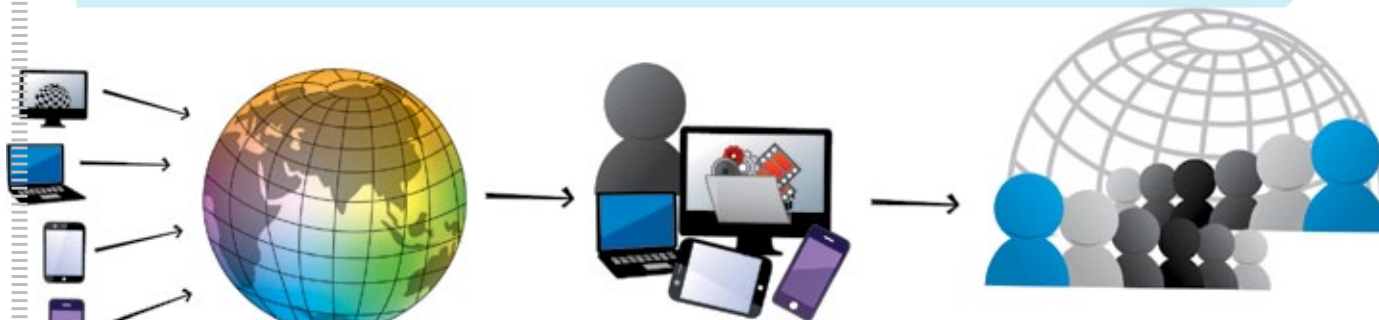
Da su nova brojila logičan nasljednik starih mehaničkih brojila koji pruža brojne prednosti jasno je i našim kupcima, tako da se radovi odvijaju, gotovo, bez teškoća. Još se na terenu nijesu sreli sa nerješivim teškoćama.

-Elektroprivreda je potpuno posvećena zaštiti interesa kupaca i apsolutno otvorena za svaku vrstu korektnе komunikacije sa njima u cilju što efikasnije organizacije i uspješne finalizacije ovog razvojnog projekta. Od samog početka dostupna im je besplatna info linija (**0800 80785**) od 8 do 20 sati za sva pitanja koja se tiču ugradnje novih brojila. A naše ekipe trude se da prilikom izvođenja radova konzumenti budu što kraće bez napajanja, što nije lako, pogotovo kad kompletna ulica ima samo jedan izvod. Zato je broj primjedbi potrošača, gotovo, zanemarljiv u odnosu na broj ugrađenih mjernih uređaja, kazao je dr Velimir Strugar.

Biljana Mitrović

KUPAC NA PRVOM MJESTU

Kvalitet korisničkog servisa od izuzetnog značaja je za svaku kompaniju. Liberalizacija tržišta električne energije u Crnoj Gori nastupiće 2015. godine. Pored EPCG, i drugi snabdjevači dobiće priliku da svoje usluge ponude kupcima električne energije u Crnoj Gori. A u tržišnoj ekonomiji sa jakom konkurencijom nivo ponuđenih usluga upravo je glavni diferencijator na osnovu kojeg korisnik donosi odluku o izboru kompanije kojoj će pokloniti povjerenje.

Naša kompanija odlučila je da pokrene projekat KORISNIČKI SERVIS U EPCG, čiji je osnovni cilj da unaprijedi odnos sa korisnicima, ne samo kroz Centar za kontakt sa kupcima i šalterska mjesta, već i kroz svaku tačku u kojoj korisnik dolazi u kontakt sa EPCG. Na implementaciji ovog projekta radiće međusektorski tim, a o njegovoj dinamici i postignutim aktivnostima redovno ćemo vas obavještavati. Jedna stara poslovica kaže: „Dobar glas daleko se čuje, a loš još dalje“. U tom smislu, loša iskustva, neljubaznost prema kupcima vrlo brzo se šire i grade negativnu sliku. Zbog toga se u formiranje strategije brige o korisnicima, moraju uključiti svi zaposleni u kompaniji. Jer, upravo su zaposleni „ambasadori“ kompanije u javnosti. Odlična usluga u smislu ljubaznosti, uslužnosti i prevazilaženje očekivanja, kod kupaca poboljšavaju sliku o kompaniji. A ljudski element je od ključnog značaja za pravilan razvoj

odnosa sa klijentima, jer upravo ljudi koji rade u kompaniji grade i njen brend.

Marketing je biznis kocept orjentisan prema korisnicima po kojem se proizvodi i usluge proizvode/nude u skladu sa potrebama potrošača čije je zadovoljstvo prioritet. U kompanijama u kojima je marketing kocept u potpunosti implementiran svi zaposleni, ne samo oni zaposleni u marketing sektoru, obavljaju svoje poslove svjesni da rade zbog kupaca. U takvim kompanijama, posvećenost korisniku je posebno vezana za one zaposlene koji su u direktnoj vezi sa kupcima.

Implementacija marketing koncepta je dugoročan proces, a uspostavljanje funkcije brige o korisnicima samo prvi korak u našoj namjeri da kupac bude na prvom mjestu kod svakog zaposlenog u EPCG.

Eleonora Albijanić

EPCG NA FACEBOOK-U

O popularnosti društvenih mreža suviše je pričati. Populacija svih uzrasta, od 7 do 77 godina, krstari društvenim mrežama 24 sata dnevno. Sve kompanije koje drže do svoje reputacije i imidža otvorile su svoje profile na mrežama Facebook, Twitter, LinkedIn i drugim. Od početka decembra i EPCG se pridružila toj zajednici, jer su društvene mreže, pokazalo je iskustvo, češći izvor informacija za naše kupce od elektronskih i štampanih mediji. Potvrđuju to pozitivne povratne informacije, komentari i poruke koje svakodnevno primamo i na koje uredno odgovaramo. Naša stranice ima već 175 „lajkova“, a informacije o planiranim isključenjima svakog dana pogleda oko 250 ljudi. Ono što je još važnije, jeste da je od dana otvaranja profila na Facebook-u posjeta našem sajtu www.epcg.com porasla za preko 25 odsto. Rekordna posjeta našem sajtu zabilježena je 20. decembra, na dan objavljivanja rezultata nagradne igre „Budi dio zlatnog tima“ kada je naš sajt posjetilo 1300 ljudi.

PRVA ŠANSA SE MORA ISKORISTITI

Menadžment odnosa sa potrošačima (Customer Relationship Management) predstavlja uspostavljanje, razvoj, održavanje i optimizaciju dugoročnih obostrano korisnih odnosa između potrošača i organizacije/kompanije. „Nikada nećete dobiti drugu šansu da napravite prvi utisak“. Ova izreka je najčešće citirana u oblasti komunikacije. Vedrost i nasmejanost u interakciji sa kupcima, pristojnost, fini maniri, poštovanje, ljubaznost. To ništa ne košta, a kupci će biti zadovoljni.

ISPUNITI OČEKIVANJA POTROŠAČA

Korisnički servis/briga o korisnicima predstavlja srž poslovne strategije u odnosu na potrošača. Naš biznis ne bi postojao da nema potrošača, a ako imamo potrošače, onda moramo i voditi brigu o njima. Korisnički servis predstavlja seriju aktivnosti usmjerenih ka povećanju zadovoljstva potrošača – što znači, osjećaj da je proizvod ili usluga ispunio očekivanja potrošača.

Izvučeni dobitnici prvog kola nagradne igre EPCG za redovne platiše „Budi dio zlatnog tima“:

NAGRAĐENI ZA ODGOVORAN ODNOS

Poznati su dobitnici nagrada u okviru prvog kola nagradne igre „Budi dio zlatnog tima“. Jednu od nagrada iz bogatog fonda dobilo je 13 kupaca iz, gotovo, svih krajeva Crne Gore, koji redovno izmiruju račune za utrošenu električnu energiju, a čiji je pretplatni broj kompjuterski izvučen

u „Jutarnjem programu“ nacionalnog javnog servisa TV Crne Gore. Nagradna igra je organizovana iz zahvalnosti prema redovnim platišama električne energije, a evo kako je doživljavaju neki od dobitnika nagrada prvog kola:

Đuro Donković, Tivat- „Bio sam upoznat preko dnevnih novina o nagradnoj igri koju je pokrenula Elektroprivreda. Odmah mi se dopala ideja, pogotovo što sam redovni platiša, i to na tri strujna mjesta. Mislim da nas na neki način i treba izdvojiti od onih koji troše a ne plaćaju. S obzirom da sam u godinama ja sam svoju nagradu, trodnevni boravak u hotelu Splendid sa zadovoljstvom prepustio sinu i snahi. Oni su se, kao mladi ljudi

prilično obradovali jer im ovaj renomirani objekat, iako nam je fizički blizu, drugačije ne bi bio dostupan“.

Miodrag Vuković, Herceg Novi-„Lijep gest od Elektroprivrede. Jako sam se obradovao. Imam sestričinu studentkinju kojoj će ovaj Albonin vaučer poduprijeti novogodišnji budžet“.

Toljka Mimović, Berane-„Govorim u ime svog brata Filipa koji je dobio lap top na nagradnoj igri EPCG ali je trenutno u bolnici. Javila sam mu i veoma se obradovao. Međutim, našalila sam se sa njim i rekla mu da nagrada u stvari pripada meni jer ja plaćam račune, a brojilo se samo vodi na njega. U svakom slučaju, važno je da lap top stiže, a mi ćemo se već dogovoriti“. I u drugom kolu redovne platiše električne energije, koji svoju obavezu prema EPCG u potpunosti izmire najkasnije sa 31.decembrom, očekuje bogat nagradni fond: odlazak u Sloveniju na Evropsko košarkaško prvenstvo (septembra 2013.godine), tri iPad uređaja i glavna premija - automobil Toyota Yaris.

Izvlačenje nagrada je 21.januara naredne godine, a pravila nagradne igre dostupna su na web stranici Elektroprivrede Crne Gore.

Inače, EPCG će svojim „Zlatnim članovima“ i dalje obračunavati 10 odsto popusta na račune, ali i ponuditi nove usluge i mnogobrojne druge povoljnosti.

R.E.

NEOČEKIVANA RADOST

Branislavu Senić iz Mojkovca, nagrada mu mnogo znači iz razloga što je trenutno lošijeg zdravstvenog stanja pa mu je sama pažnja EPCG dobro došla, a inače je veliki ljubitelj košarke i navijač je KK Budućnost iz Podgorice i simpatizer navijačke grupe Varvari. Posebno ističe zahvalnost prema EPCG AD Nikšić.

-Nagradu nisam očekivao, pa me je samim tim posebno obradovao, ističe Senić. Iako je svjestan činjenice da je ekonomska situacija izuzetno teška, poručuje kupcima električne energije da se potrudu da budu dio „Zlatnog tima“ EPCG i da redovno plaćaju utrošenu električnu energiju posebno iz moralnih razloga.

KAD MOGU PENZIONERI, MOGU I DRUGI

-Poseban osjećaj sreće donijela mi je nagrada, naročito iz razloga što dolazi u vrijeme Nove Godine. Svim zaposlenim u EPCG AD Nikšić želim svako dobro i uspješnu 2013.godinu, kazala je **Sibela Polumenta**

prilikom uručjenja nagrade prvog kola nagradne igre „Budi dio zlatnog tima“.

-O „Zlatnom timu“ kaže da je šteta što nije brojniji, jer čuje koliko pojedine porodice duguju. Kada možemo mi kao penzioneri da budemo redovne platiše električne energije, onda može i ogromna većina stanovništva, smatra Sibela.

PISMO KUPACA ELEKTRIČNE ENERGIJE

PRIMJER ZA DRUGE

Na osnovu izuzetnog zalaganja i samoprijegornog rada na terenu u ekstremno teškim uslovima kada vlada nevrjeme, kiša, vjetar, hladnoća i snijeg kada zavije, slobodan sam predložiti Vam da Vašeg radnika Banja Djurišića nagradite shodno Vašem pravilniku. Možda Vam je poznato, ali ne znam da li ste čuli kako ga blagosiljaju stanovnici sela u Crmnici, Šestanima i Krajini. On je te blagoslove zaslužio izuzetnim profesionalnim odnosom prema svojim radnim zadacima, ali i nečim preko toga. Naime, Vi znate kada ovaj prostor zahvate vremenske neprilike onda je rizično i uskom džadom poći na teren, a kamoli se penjati na električne stubove. To je tim vrednije što u tim selima mahom žive stari i bolesni pa im je električna energija i prozor u svijet i mogućnost da sačuvaju ono malo namirnica u frižiderima i zamrzivačima.

Kao hroničar ovih prostora i kao novinar, prije svega, sa zadatkom da istaknem ono što je za primjer kako bi taj primjer pozitivno uticao na druge koji tako ne shvataju svoje radne zadatke, predlažem da nagradite Banja Djurišića, a da pjesmu koju sam mu oduševljen njegovim radom posvetio objavite u Vašem listu. Pošto se kao autor emisije „Selu u Pohode“ radio Bara krećem po terenu spreman sam zabilježiti ono lijepo što se o Vašoj firmi govori sa ciljem da to pozitivno utiče i na druge zaposlene.

S poštovanjem, **Rajko Joličić**

Pismo koje je na adresu direktora ED Bar, Saše Milovanovića, naslovio barski novinar, Rajko Joličić, kao i stihove posvećene kolegi Banju Đurišiću iz barske Elektrodistribucije, prenosimo integralno.

Pjesnička spomenica Banju Đurišiću

Dobrom čovjeku
I dragom prijatelju Banju,
Što je kao zapeta puška
Uvijek spreman da pomogne
Po nevremenu i noću i danju
Što toplo i bratski
Svakome pruži ruku,
I što bez pogovora
Priskoči na muku.
Kad fali struje u selima
Đe žive stari i bolesni
U Crmnici, Šestanima i Krajini

I može kiša da pada
Vjetar da duva,
I snijeg da vije
On na put kreće
Za njega nijedna prepreka
Dovoljno jaka nije.
Iz kuće Djurišića
Svetionika istorije
Od predaka na glasu
I čestitoga oca,
Naslijedio je sve
Lijepo
A ljudi ga
Blagosiljaju
Kao spasioca.

/Rajko Joličić/

EPCG ugostila, početkom novembra, predstavnike trgovačkih i elektroenergetskih kompanija, kao i operatora prenosnog sistema iz regiona

EPCG PREUZIMA ULOGU IZVOZNIKA ENERGIJE!?

- Energetsko uvezivanje zemalja regiona nudi niz prednosti od harmonizacije zakonodavstva i tehnološkog povezivanja do boljeg i efikasnijeg rješavanja problema. - Novi proizvodni kapaciteti put do stabilizacije cijene električne energije. - EPCG bi, uravnoteženjem elektro-energetskog bilansa, u pojedinim periodima naredne godine, mogla biti značajan izvoznik električne energije. - Loša iskustva tokom prethodne zime učinila da sve elektroenergetske kompanije razvijaju trgovinu. - Postojanje nekoliko likvidnih berzi u Rumuniji, Mađarskoj, Sloveniji, Grčkoj, doprinijeće transparentnosti cijena i likvidnosti tržišta.

Zemlje Jugoistočne Evrope odavno se suočavaju sa ozbiljnom nestašicom električne energije. Stručnjaci prognoziraju dalji rast cijena, a osnovni razlog je povećanje potrošnje koju ne prati odgovarajuća proizvodnja. Problem će se vremenom zaoštravati, a mogući izlaz treba tražiti kroz energetsko udruživanje zemalja regiona. Taj projekat, po mišljenju upućenih, podrazumijeva niz prednosti, poput harmonizacije zakonodavstva, tehnološkog povezivanja, kao i boljeg sagledavanja i efikasnijeg i bržeg rješavanja zajedničkih problema. Slična

ocjena mogla se čuti i na sastanku predstavnika trgovačkih i jednog broja elektroenergetskih kompanija iz okruženja te operatora prenosnog sistema, početkom novembra u Nikšiću, u organizaciji Elektroprivrede Crne Gore.

Draganu Vignjeviću, iz beogradske filijale kompanije Statkraft, posebno interesantna tema bila je mogućnost formiranja zajedničkog tržišta Srbije, Crne Gore i Makedonije, odnosno formiranje berze.

-Da biste egzistirali na berzi podrazumijeva se da uvijek imate raspoložive količine električne energije, odnosno sigurnog

Tarik Khalil

Vlatka Marinovića

snabdjevača. Na taj način bismo mogli svoje unutar dnevne potrebe i potrebe za sutrašnji dan, mimo dugoročnih, da zadovoljavamo u ovom regionu. Potpuno je svejedno gdje će se nalaziti berza – da li je to Skoplje, Nikšić, Beograd. Sa aspekta spajanja tržišta, bitno je njeno osnivanje. Različitost pravila o pristupu prekograničnim kapacitetima praktično bi postala nebitna jer bi se sa energijom dobijao i kapacitet. Ovo se odnosi na kratkoročnu trgovinu, za dan unaprijed. Ostali vidovi trgovine energijom bi ostali, ali njihov intenzitet zavisio od okolnosti (Željezara, KAP). Naravno, potrebni su i novi proizvodni kapaciteti. Gospodin Zoran Đukanović, u obraćanju učesnicima sastanka, govorio je i o mogućnosti izgradnje II bloka TE „Pljevlja“, što je jako dobro. Tvrdim da je crnogorska Termoelektrana najsigurnija mašina u Evropi – vrlo stabilna, sa dobrim ugljem, ističe Vignjević. Za predstavnika Elektroprivrede Hrvatske zajednice Herceg Bosne sa sjedištem u Mostaru, **Vlatka Marinovića**, izgradnja novih proizvodnih kapaciteta vodi do stabilizacije cijena, čiji rast u postojećem ambijentu treba realno očekivati. -Sada se vraćamo na početak, a to su proizvodni kapaciteti. Radeći na njima, mogli bismo govoriti o stabilizaciji cijene. Ukoliko u potpunosti zavisimo od trgovačkih interesa ili od hidrološke situacije, kao u našem slučaju, moraćemo trpjeti cijene koje određuje tržište mnogo šire od našeg. Poznato je da je u 2011. godini došlo do nuklearne katastrofe u Japanu pa je to, čak, destabilizovalo i tržište u Evropi. To je učinilo da su njemački „zeleni“

Predrag Savić i Andrea Zupan

Dragan Vignjević

kao stranka, uticali da se određeni nuklearni kapaciteti u Njemačkoj počnu zatvarati, iako su svi radili optimalno, po najstrožijim mjerama zaštite. Na žalost, to je uticalo i na cijenu električne energije koja je odjednom skočila, podsjeća Marinović.

Inače, Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne, veoma je uporediva sa EPCG. Sa, gotovo, 190.000 potrošača, 7 hidroelektrana na kraškom terenu, kao i mi, zavisi puno od hidroloških prilika.

Novembarski sastanak u Nikšiću, svakako, bio je dobra prilika da se objelodani i namjera Crne Gore da u okvirima svoje energetske strategije, od uvezno zavisne, postepeno postane zemlja izvoznik električne energije. A to se, prema najavama rukovodioca Sektora za trgovinu u OC Upravljanje energijom EPCG, **Momira Grbovića**, može očekivati već naredne godine kada bi „uravnoteženjem elektro-energetskog bilansa, u pojedinim periodima, EPCG mogla biti i značajan izvoznik energije“.

-Ovo je bila prava prilika da se najavi način na koji će Elektroprivreda Crne Gore, u novoj ulozi izvoznika energije, saradivati sa kolegama iz regionalnih elektroprivrednih centara i tzv. trejderima električne energije - istakao je Grbović.

Grbović kaže da su se razmatrale i mogućnosti buduće saradnje, trenutnih pozicija te planovima vezanim za poslovanje na Balkanu.

Razgovori, iako neformalni, bili su korisni, jer će se na osnovu njih „skenira-

Predrag Savić, GENI EPCG KORAK ISPRED OSTALIH U REGIONU

Kompanija GENI, koja radi na 18 tržišta ima izuzetno dobru saradnju sa EPCG i već godinama je prisutna na svim našim tenderima.

Predstavnik te renomirane kompanije, **Predrag Savić**, smatra da je EPCG otišla korak dalje, u najpozitivnijem mogućem smislu, u odnosu na druge elektroprivrede regiona, u smislu transparentnosti, fleksibilnosti, tržišne orijentacije i u svakom drugom smislu. Ako bismo saradnju sa EPCG morali da ocjenjujemo od 1 do 10, dali bismo ocjenu 9,5. Savić ističe da je pitanje validnosti ponude, odnosno dužine trajanja ponude, ono što još nedostaje.

Električna energija je roba kojom se trguje na berzi i čija cijena dnevno može da se promijeni za nekoliko eura. U takvoj situaciji, kad se kupuje na javnim tenderima, pa se traži validnost ponude od 7, 10 ili 20 dana, od trenutka dostavljanja ponude do zaključenja ugovora, cijena može drastično da se promijeni. Eto to bi bila jedina primjedba, da ne bi bilo sve savršeno. Ipak, moram da naglasim, kolege iz EPCG su uvažile ovu našu molbu prije godinu i skratile rok u odnosu na dotadašnji, ali po nama, za tržišne uslove, rok je i dalje predug. Međutim, koliko sam upoznat, radi se na tome. To je stvar unutrašnjih procedura u EPCG. Ističem još jednom, EPCG je napravila mnogo krupnih, pozitivnih koraka, ne samo u klasičnoj trgovini nego i u pogledu fleksibilnosti, u smislu trgovanja i nekim drugim produktima, naglasio je predstavnik kompanije GENI.

Dragan Vignjević, Statkraft - Beograd KABAL OD EVROPSKOG ZNAČAJA

Crna Gora ide krupnim koracima ka liberalizovanom tržištu električne energije, uz propise kojima podržava razvoj dnevne trgovine na tržištu električne energije, a ta težnja je primjetna u cijelom regionu. Paralelno se radi i na razvoju mreže. Interkonektivni kabl sa Italijom biće ne samo od regionalnog već i od evropskog značaja. Veze Grčka-Italija, Crna Gora-Italija, a već sutra i Albanija-Italija, kao i Hrvatska-Italija, pokazuju da ovaj dio Evrope mora ubrzano da se prilagodi pravilima koja vladaju u zapadnoj i centralnoj Evropi. Drugim riječima, jugoistočna Evropa mora da ima likvidno tržište električne energije, ističe Dragan Vignjević iz Statkrafta Beograd.

Kada je u pitanju razvoj tržišta električne energije, kao i razvoj mreže, po mišljenju Vignjevića, ukoliko bi Srbija imala svoje zasebne kapacitete, da ne zavisi od treće strane, to bi bilo bitno i za Crnu Goru jer bi, sutra, interkonektivnom linijom, siguran sam, 1000 megavata moglo da ide prema Italiji.

-Koliko će ići prema Crnoj Gori i ostatku Evrope - ne znam, ali procjenjujem da to neće biti više od 200 do 300 megavata. Treba naći tu energiju, a kad se nađe, treba razmišljati o izgradnji novih kapaciteta, ne samo u Crnoj Gori, već i u Bosni, Srbiji, Hrvatskoj, Makedoniji. Svi koji imaju energiju iz obnovljivih izvora dobijaće bolje cijene struje u Italiji. Vidim da problem mreže nijeste zanemarili, što me raduje, jer ovolika količina energije bi sigurno dovela do problema. Kod običnih potrošača to bi značilo smanjenje napona, povećanje gubitaka, odnosno opterećivanje njihovih računa za električnu energiju. Dakle, mislim da se ispravno razmišlja i da će za narednih pet godina, kad će, vjerujem, sve biti završeno, Crna Gora imati stabilan unutrašnji sistem za prijem energije od EPCG, kao i interkonektivne veze koje će omogućiti tranzit energije preko mreže, a da nivo gubitaka na prenosnom sistemu ostane isti ili čak da se smanji, što je vrlo značajno, zaključio je Dragan Vignjević.

ti“ mogućnosti i potrebe ostalih trgovaca električne energije, ali i EPCG. Dogovoreno je u kojem će pravcu ići saradnja i koliko će ko biti prisutan na godišnjim i mjesečnim tenderima, kao i na sedmičnoj, dnevnoj ili unutra dnevnoj trgovini, istakao je Momir Grbović.

Tarik Khalil, kaže da njegova kompanija Interenergo, Slovenija trguje sa svim elektroprivredama u sistemu, koje su

poučene iskustvima tokom protekle zime sve počele da razvijaju trgovinu. Cijene su, podsjeća predstavnik Interenerga, zbog vremenskih nedaća bile visoke, tako da su, pred ovu zimu svi pojačali trgovinu. Znatno unaprijed se kupovala energija, niko nije čekao da udari zima pa da cijene odu visoko.

-U trgovini sve zavisi od pozicija - kad si „kratak“ u nekom mjesecu ili si „dug“, to

znači da si kupio dosta energije, ili si je prodao, a onda moraš da je kupiš. Tada je vrlo važno, ako hoćeš da zatvoriš pozicije – da možeš da pričaš s ljudima i ako, i jedna i druga strana nađe zajednički interes, urađen je valjan posao. Ako onaj na drugoj strani ima istu filozofiju, posao uvijek može da se završi na obostrano zadovoljstvo, naglašava Khalil.

Ono što raduje **Andreu Zupan**, predstavnicu GENI-a sa kojim je EPCG uspostavila višegodišnju uspješnu saradnju, jeste činjenica što u regionu jugoistočne Evrope već postoji nekoliko likvidnih berzi.

-To su berze u Rumuniji, Mađarskoj, Sloveniji, Grčkoj. Mislim da će to doprinosti transparentnosti cijena i likvidnosti tržišta, mišljenja je Zupanova.

Tarik Khalil, Interenergo TIMSKI RAD NAJVAŽNIJI

Tarik Khalil iz Interenerga, objašnjava da u trgovini sve zavisi od pozicija - kad si „kratak“ u nekom mjesecu ili si „dug“, to znači da si kupio dosta energije, ili si je prodao, a onda moraš da je kupiš.

-Tada je vrlo važno, ako hoćeš da zatvoriš pozicije, da možeš da pričaš s ljudima i ako, i jedna i druga strana nađe zajednički interes, urađen je valjan posao. Ako onaj na drugoj strani ima istu filozofiju, posao uvijek može da se završi na obostrano zadovoljstvo, ističe Khalil.

Predstavnik Interenerga veoma cijeni Momira Grbovića iz Sektora za trgovinu energijom EPCG za koga kaže da je dobro obaviješten čovjek.

-To se odražava i u trgovini, i u operativi, jer u našem poslu je važan timski rad. Svako pokriva jedan dio posla, ali postoji glavni strateg koji generalno usmjerava, pojašnjava Tarik Khalil.

Osvrnuvši se na evropsko energetska tržište, Khalil kaže da je „u Evropi sve podijeljeno“.

-Zapadni dio je jedno, a kad pređeš granicu Austrije i uđeš u Sloveniju i Mađarsku, sistem je drugačiji. Njemački sistem drži kapacitete na minimumu, vjerovatno je to izvjesna politika, a kad dođe do zagušenja, ovdje cijene skaču gore. Ali, ovaj region je eksplicitan. U budućnosti, kako se bude ekonomija razvijala i industrija jačala, biće sve veća potreba za energijom, sistem će biti još „kraći“ nego sad, a cijene veće, procjenjuje Tarik Khalil.

Svi učesnici sastanka ističu zadovoljstvo organizacijom sastanka, ukazujući na važnost ovakvih susreta za razmjenu iskustava i sticanje međusobnog povjerenja kao ključnih faktora za optimalno funkcionisanje energetske tržišta.

Olivera Vulanović/ Mitar Vučković

UGOVOR SA EPS-om U KONTEKSTU ODVAJANJA PRENOSNIH KOMPANIJA

Nakon što su iz EPCG i EPS-a izašle prenosne kompanije, valjalo je definisati i neka važna pitanja bitna za realizaciju Ugovora o dugoročnoj poslovno- tehničkoj saradnji crnogorske i elektroprivrede Srbije, poput načina obračuna gubitaka energije u interkonektivnim dalekovodima, kao i njihovo svodenje na granicu. Ta tema našla se u fokusu pažnje i učesnika nikšićkog sastanka. Sve gubitke, inače, na obje strane, EPS i EPCG vraćaju jedna drugoj posredstvom EMS-a i crnogorskog operatora sistema. Razmotrena su i pitanja u vezi sa budućom saradnjom i zakupom kapaciteta, važna za realizaciju Ugovora o dugoročnoj poslovno tehničkoj saradnji. Osim ukazivanja na probleme sastanak je poslužio i za rješavanje nekih od njih, pa je napravljen Protokol između EMS- i crnogorskog operatora o modusima vraćanja zadužene energije.

BOGAT PROGRAM POSJETE

Sastanak koji je EPCG organizovala sa elektroprivredama, prenosnim kompanijama i trgovcima električne energije iz okruženja bio je prilika i za druženje, međusobno upoznavanje, zajednički izlet i posjetu Manastiru „Ostrog“. Osim toga, predstavnici EPS-a, Elektroprivrede RS, HZHB-a, EMS-a, Crnogorskog elektroprenosnog sistema, kao i trejderi iz INTERENERGO, STATKRAFT-a, GENI-a, EFT-a, AXPO – a, i RUD-NAP-a imali su priliku da u Nikšiću uživaju na koncertu britanske grupe „Brit Floyd“.

TEMA BROJA:

Energetska efikasnost – električna energija kao ogrijev

VRLO BRZO ĆE CIJENU STANA ODREĐIVATI ENERGETSKA EFIKASNOST OBJEKTA, A NE LOKACIJA

U razvijenom svijetu nastoje da električnu energiju što manje troše za zagrijavanje prostora. Sprovode se brojni projekti uštede energije i povećanja energetske efikasnosti da bi se, u najvećoj mogućoj mjeri, smanjila emisija štetnih gasova sa efektom staklene bašte koji zagađuju životnu sredinu i nagrizaju dugovječnost čovječanstva. Energetska efikasnost prepoznata je kao područje koje ima najveći potencijal za smanjenje ukupne potrošnje energije.

Za razliku od razvijenih zemalja, u Crnoj Gori još nijesmo dovoljno ozbiljno shvatili važnost primjene mjera energetske efikasnosti, a da bi smanjili potrošnju električne energije za zagrijavanje prostora, moramo se prilagoditi novim izvorima električne energije i novim načinima njene štednje. Radi se o tome da, iako je potrošnja tog skupog energenta velika, savremena tehnologija može da je racionalizuje. Upotreba štedljivih sijalica i zamjena starih bojlera i rashladnih uređaja koji troše previše, samo su dio brojnih akcija kojima potrošači mogu štedjeti energiju.

Koji je najbrži, najefikasniji i najisplativiji način smanjenja potrošnje i emisije štetnih gasova?

U odgovoru na ovo pitanje **Dragan Komatina**, profesor Arhitektonskog fakulteta u Podgorici, kaže da zbog loše izolacije stambenih zgrada i privatnih kuća koje su kod nas veliki potrošač električne energije, bar 30 odsto energije grijanja propada, zbog čega je sprovođenje energetske efikasnosti u toj oblasti top tema. Stoga će, kaže, energetska obnova zgrada u budućnosti biti jedna od značajnijih aktivnosti u građevinarstvu.

-Korišćenjem savremenih tehnologija toplotnih izolacija i standarda, kao kod pasivnih i niskoenergetskih kuća, moguće je veliko smanjenje potrošnje energije za grijanje i hlađenje. Uprkos postojanju isplativih mogućnosti za smanjenje potrošnje, veliki dio potencijala za uštedu energije u postojećim stambenim zgradama i dalje je neiskorišćen. Da bi se situacija promijenila u početku to treba nametnuti kao zakonsku obavezu, a kasnije će postati dio culture, kaže prof. Komatina. Podsjeća da takve aktivnosti, ipak, iziskuju znatna materijalna sredstva, zbog čega građane treba stimulisati da poprave izolaciju u svojim objektima.

-Nije daleko vrijeme kad cijenu stanova više neće određivati prvenstveno lokacija, već i energetska efikasnost objekta. Stoga su za uspjeh mjera za afirmisanje energetske efikasnosti neophodne konstantne kampanje o efektu takvog ponašanja-uštedi novca. Moje domaćinstvo već dugo ostvaruje takvu vrstu uštede. Koristimo "led" rasvjetu, svi uređaji su iz klase A, spoljna fasada je termički izolovana, prozori kvalitetni, što se i te kako reflektuje na naše mjesečne račune za utrošenu električnu energiju - kaže profesor Komatina.

-Nove tehnologije i materijali, uz korišćenje obnovljivih izvora energije, omogućavaju izgradnju objekata koji su energetski nezavisni ili, čak, proizvode više energije nego što im je potrebno. To u svijetu postaje standard. U Izraelu npr. građani mogu preko fotonaponskih panela da proizvode električnu energiju za svoj objekat, a višak da predaju u mrežu, kad su na godišnjem odmoru i slično. Oni zarađuju na taj način, ali kod nas ne postoji mogućnost za to. Prvo treba tako nešto omogućiti kroz zakonske akte, a

Igor Vušanović

Treba, naravno, izbjegavati rješenja gdje se električna energija direktno konvertuje u toplotnu (električni kotlovi, kaloriferi...), s obzirom na njenu cijenu koja je postala skupa roba. Zbog toga će u budućnosti svi morati i te kako voditi računa o energetske efikasnosti bez nekih posebnih strategija.

Dragan Komatina

Nije daleko vrijeme kad cijenu stanova više neće određivati prvenstveno lokacija, već i energetska efikasnost objekta. Stoga su za uspjeh mjera za afirmisanje energetske efikasnosti neophodne konstantne kampanje o efektu takvog ponašanja-uštedi novca.

PODIĆI SVIJEST O VAŽNOSTI ENERGETSKE EFIKASNOSTI

Podrška Vladi Crne Gore u njenim nastojanjima da na nacionalnom nivou implementira mjere energetske efikasnosti obezbijedena je kroz GLZ-ASE projekat koji se od aprila 2008. godine sprovodi u našoj zemlji. Koordinator Projekta, **Radovan Nikčević**, za list "Elektroprivreda" kaže da je time dat veliki doprinos uspostavljanju i razvoju pravnog okvira za energetske efikasnosti u Crnoj Gori, kroz podršku u izradi Zakona o energetske efikasnosti i pripremi brojnih podzakonskih akata.

- U saradnji sa Ministarstvom ekonomije koje je nadležno za ovu oblast otvarili smo kontinuirano usaglašavanje pravnog okvira sa najnovijim evropskim direktivama i odlukama Energetske zajednice. Zahvaljujući njemačkom Saveznom ministarstvu za ekonomsku saradnju i razvoj i norveškom Kraljevskom ministarstvu inostranih poslova do sada su za tu namjenu obezbijedena sredstva u iznosu od 5 miliona eura, kazao je Nikčević. Ističe da se u okviru pomenutog projekta vodi snažna kampanja sa ciljem podizanja svijesti stanovništva o energetske efikasnosti, potencijalima i mogućnostima, ekonomskim efektima upotrebe efikasnih tehnologija i opreme kao i obnovljivih izvora energije.

- Jedna od značajnih komponenti projekta je i "Energetska turneja", poseban edukativni program namijenjen

učenicima završnih razreda osnovnih škola. U okviru tog programa školarci se putem eksperimenata i na zabavan način upoznaju sa problemima proizvodnje energije, negativnim efektima njene upotrebe na životnu sredinu, kao i sa značajem energetske efikasnosti koja je veoma važna, a u budućnosti će biti još važnija, smatra Nikčević. On je istakao još jedan važan segment ovog projekta - obuku lica za energetske preglede zgrada koja je organizovana odmah na početku, tako da su obezbijedeni neophodni kadrovi sa odgovarajućim kvalifikacijama koji su u ove četiri godine izvršili pregled velikog broja javnih zgrada i dali preporuke za unapređenje njihovih energetske performansi.

Ne manje značajne su i aktivnosti na uspostavljanju sistema energetske menadžmenta u opštinama u Crnoj Gori koje su, inače,

veliki potrošači energije, pa je veliki i potencijal uštede.

- I pored uloženog truda, stanje u Crnoj Gori u oblasti potrošnje energije još nije na željenom nivou. Ima pomaka na bolje, ali predstoji još mnogo posla. Uskoro treba da se usvoji regulativa koja će dodatno urediti ovu oblast. Biće propisane minimalne performanse zgrada, energetska kategorizacija uređaja za domaćinstvo i uređeni mnogi drugi segmenti. Iako je globalna ekonomska kriza donekle usporila napredak i osujetila mnoge pokušaje, to nije opravdanje za loše energetske navike svih nas. Ima mnogo mogućnosti za racionalno trošenje energije, potrebna je samo odlučnost za promjenu našeg načina života, ali se isplati, jer ćemo i mi i buduće generacije imati koristi od takvog našeg pristupa. Na kraju, to nam je i obaveza, jer smo zemlju "pozajmili" od naše djece, zaključuje Radovan Nikčević.

naši građani su inteligentni, neće im promaći da štednja znači zaradu.

Kad to shvate, lako će promijeniti navike, smatra Komatina.

Na naše pitanje kako neko ko kupuje stan može da zna da su u tom objektu poštovani principi energetske efikasnosti i na što treba da obrati pažnju, profesor je odgovorio da, prije svega, treba provjeriti tip fasade na objektu i stakla na fasadnim otvorima, vezano za primjenu principa pasivne solarne arhitekture, termičku i

zvučnu izolaciju. U budućnosti će biti sve više takvih zahtjeva od strane kupaca, a dok država zakonski ne uredi ovu oblast i uvede zelene legitimacije, odnosno energetske pasoše, uvijek treba da konsultuju ljude od struke da ne bi napravili pogrešan izbor.

Prema riječima **dr Igora Vušanovića**, profesora Mašinskog fakulteta u Podgorici, člana Savjeta za implementaciju Strategije energetske efikasnosti za Crnu Goru, za našu državu su, u ovom trenutku, ekonomski opravdane one mjere ulaganja u energetsku efikasnost koje se isplate za 3 do 5 godina.

- Na današnjem nivou razvoja dostupnih tehnologija to su, prije svega, izolacija objekata, kvalitetni stop sol prozori, solarni kolektori za pripremu sanitarne tople vode u velikim objektima kao što su hoteli, bolnice i sl., klima

uređaji sa frekventnom regulacijom čija je cijena dovoljno prihvatljiva za budžete naših građana. Energetski efikasna rješenja su i postrojenja za 3G kogeneraciju za velike objekte, koja, nažalost, kod nas ne mogu biti primijenjena, jer Crna Gora nema na raspolaganju korišćenje prirodnog gasa kao energenta budućnosti. Rješenja kao što su fotonaponske ćelije još imaju visoku cijenu investicije (5 do 8 hiljada eura po instalisanom kW) i dug rok povrata, ističe profesor Vušanović.

Vežano za povećanje potrošnje električne energije tokom ljetnjih mjeseci zbog sve većeg korišćenja klima uređaja umjesto centralne klimatizacije, za Vušanovića ključni problem je u tome što se vlasnici objekata nerado odlučuju na rješenje centralne klimatizacije, jer žele autonomnost u potrošnji i plaćanju troškova.

-Sistemi centralne klimatizacije su jeftiniji od pojedinačnih samo kada je površina koja se klimatizuje iznad 500 m². Novim zakonskim rješenjima trebalo bi omogućiti favorizovanje centralizovanih sistema kroz nuđenje određenih benefita, pa će se tako i interesovanje za njih povećati. Potrebni su nam i strožiji zakoni koji regulišu prava i obaveze stanara u kondominijumima kod održavanja i plaćanja energestkih usluga zajedničkog centralizovanog sistema koji im eventualno može biti ponuđen od strane nekog investitora, istakao je profesor Vušanović.

Za veće poslovne objekte, dodaje profesor Vušanović, efikasija su centralizovana rješenja zbog manjih troškova za energiju i održavanje, dok individualni objekti, stanovi i manje kuće, mogu biti energestki efikasni i sa manjim jedinicama.

-Treba, naravno, izbjegavati rješenja gdje se električna energija direktno konvertuje u toplotnu (električni kotlovi, kaloriferi ...), s obzirom na njenu cijenu koja je postala skupa roba. Zbog toga će u budućnosti svi morati i te kako voditi računa o energetskej efikasnosti bez nekih posebnih strategija, savjetuje profesor Vušanović.

Kao jedno od dobrih energetskej rješenja naš sagovornik navodi objekat EUROPOINT u Podgorici koji se i grije i hladi preko toplotne pumpe sa korišćenjem podzemnih voda.

Stepen grijanja ovog rješenja (dobijeno/uloženo) ide čak do 5 što je u odnosu na klasična rješenja gdje je ovaj odnos 2,5-3, ogromno poboljšanje. Objekat ATLAS CAPITAL CENTAR će, takođe, imati slično rješenje i biće jedan od većih objekata u regionu koji će imati visok stepen energetske efikasnosti kod korišćenja električne energije za potrebe grijanja i hlađenja. A, ukoliko uzmemo u obzir da je jedno domaćinstvo primijenilo dostupne mjere energetske efikasnosti, po profesoru Vušanoviću najisplativiji izvor zagrijavanja prostora je onaj koji najmanje košta, vezano za cijenu energije po kWh.

-S obzirom da su u Crnoj Gori jedino dostupne električna energija, drvo i fosilna goriva (ugalj, mazut, TNG), treba tražiti optimum između te dvije grupe. U središnjim i južnim djelovima Crne Gore sa relativno blagim zimama najbolje rješenje je toplotna pumpa, dok je na sjeveru države najisplativije koristiti drva i fosilna goriva i drvo ako za to postoje uslovi i neophodna infrastruktura (kotlarnice, sistem centralnog grijanja i sl.) - objašnjava naš sagovornik.

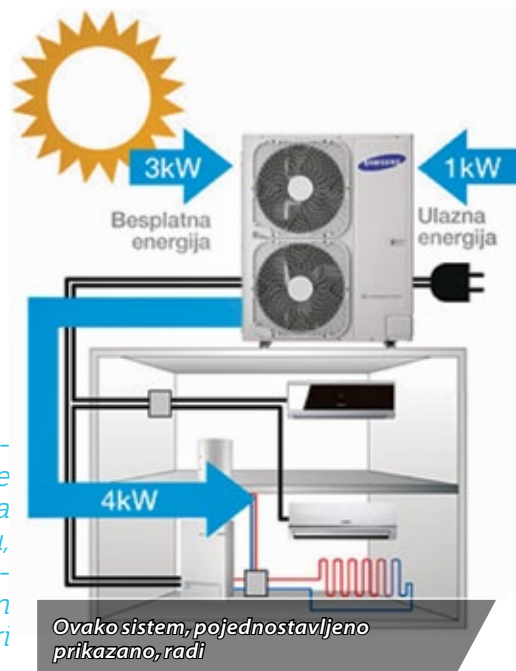
On se, inače, ne slaže sa onima koji tvrde da se kod nas ne shvata dovoljno ozbiljno energetska efikasnost, već smatra da je to slučaj samo onamo gdje potrošnju energije plaća neko drugi, i po tome se ne razlikujemo mnogo od građana bilo koje druge zemlje. U takvim slučajevima na potezu su menadžmenti koji treba da budu energetski odgovorni prema ustanovi kojom upravljaju.

Biljana Mitrović

SURFUJUĆI INTERNETOM
Novi sistem za ekološko grijanje i hlađenje

RJEŠENJE „SVE U JEDNOM“

Samsungov sistem EHS je rješenje „sve u jednom“ koje koristi tehnologiju dizalice topline visokog učinka. Time se cijele godine može održavati prijatna temperatura u kući, uz niže troškove za hlađenje i grijanje. Radi se o ekonomičnom i ekološkom rješenju, kojene samo što smanjuje potrošnju energije i emisije ugljen-dioksida, već nudi i razne kombinacije za grijanje i hlađenje vazduhom i vodom, koje mogu zadovoljiti različite korisnike tokom sva četiri godišnja doba.

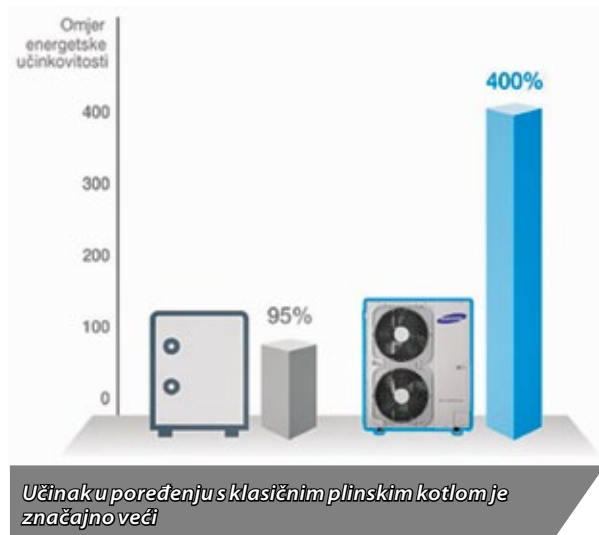
Ljudske aktivnosti, u posljednja dva vijeka, uticale su na povećanje emisije stakleničkih gasova, a posebno ugljen-dioksida. Uz to, činjenica je da nafta kao najviše korišćeno fosilno gorivo u posljednjih pola vijeka (ujedno i jedan od glavnih uzročnika ranije spomenutih emisija) polako nestaje, zbog čega raste njena cijena. Istovremeno je podizanje cijena nafte uzrokovalo povećanje troškova za grijanje (ali i hlađenje) domaćinstava, uz okretanje drugim, ponajviše obnovljivim izvorima energije.

Sistem EHS je novo Samsungovo ekonomsko i ekološko rješenje na osnovi dizalice topline koje omogućava grijanje, hlađenje (klimatizaciju) i pripremu potrošne tople vode iz samo jednog uređaja. Radi se o proizvodu čija se izrada temelji na načelu „sve u jednom“ i obuhvata dizalicu topline visokog učinka, koja zauzima jednako malo mjesta kao vanjska jedinica klima-uređaja, a ujedno štedi na troškovima pogona.

Tokom zime, sistem EHS u kombinaciji s podnim grijanjem brzo i efikasno reaguje na potrebe za grijanjem, a ljeti omogućava hlađenje kako bi se stvorilo ugodnije životno okruženje. Njime se mogu sniziti troškovi pogona 33 odsto u poređenju s klasičnim sistemom grijanja koji kao izvor toplote koristi zidni plinski kotao.

Šta je dizalica toplote?

Dizalica toplote je energetski sistem koji koristi toplotu iz neposredne okoline (vazduha, tla, vode) za grijanje. Pri tome je

već dugo poznata činjenica da njena primjena kao osnovnog izvora toplote za grijanje u kućama predstavlja energetski efikasno i ekološko rješenje. Dizalica topline koja kao toplotni pogon koristi okolni vazduh i njegovu energiju prenosi u kuću pomoću odgovarajućeg prenosnika (vode) i uz primjenu podnog grijanja omogućava se mnogo manja potrošnja električne energije i mnogo veći izlazni toplotni učinak nego kod klasičnih plinskih kotlova. Tako za svakih 1 KWH ulazne električne energije, dizalica toplote može dati i više od 4 KWH izlazne energije. To znači da energetski učinak izražen odnosom izlazne i ulazne energije iznosi čak 400%, što je mnogo bolje i od visokoeffikasnih sistema, koji kao izvor toplote koriste plinski kotao. Budući da klasični plinski kotlovi dostižu učinak do 95%, oni troše više energije nego što je mogu isporučiti.

Osnovne prednosti primjene sistema EHS

Korišćenje dizalice toplote, kao osnovnog izvora za grijanje u domaćinstvu je svakako energetski efikasno i ekološko rješenje. Najvidljivija prednost pri tome je značajno sniženje iznosa na računu za električnu energiju. U skladu sa tim, u Evropskoj uniji su dizalice toplote označene kao proizvodi koji iskorišćavaju obnovljive izvore energije, pa u brojnim zemljama njihovi korisnici mogu zatražiti vladinu pomoć ili povraćaj poreza pri ugradnji ovih sistema.

Inače, sistem EHS se može uklopiti s drugim uređajima i sistemima za grijanje.

Samsungovo rješenje omogućava i uštede u početnim troškovima nabavke i ugradnje, a zahtijeva i upola manji prostor za postavljanje. Takođe, treba napomenuti da sistem EHS sadrži invertorski kompresor koji optimalno radi, zavisno od vanjske temperature, pružajući učinak od 90% u varijanti za grijanje pri temperaturama do -10°C, ali i pouzdanu zaštitu protiv smrzavanja do -20°C.

(energetika-net.com)

Novogodišnji dodatak

*Srećni
praznici!*

HUMANITARNA AKCIJA "PODIJELI RADOST"

NAJLJEPŠA JELKA ZA NAJISKRENIJI OSMIJEH

EPCG, priključila se humanitarnoj akciji »PODIJELI RADOST«, od 17. do 22. decembra u Delta City-ju, koja je u organizaciji "Banke hrane" imala za cilj da, prigodnim programom, poklonima i novogodišnjom jelkom kao darom za novogodišnje praznike, obraduje mališane iz pet Dnevnih centara u Crnoj Gori.

U zavidnoj konkurenciji, jelka EPCG proglašena je za najljepšu.

Zaposleni u EPCG i njihova djeca, istinski su se potrudili da na originalan način ukrase jelku. Prema mišljenju stručnog žirija, naša jelka je u potpunosti odgovorila zadatoj temi. Ona je poslala poruku da djeca djecu znaju najljepše obradovati. Na njoj nije bilo skupih ukrasa što i nije bio cilj zadatka. Ona je ukrašavana srcem i maštom djece zaposlenih u EPCG koja su se potrudila da svoje želje za Novu godinu prenesu kroz originalne crteže i ukrase koje su sami napravili. Bilo je tu šarenih Janinih ukrasa, lijenih crteža divnog Veljka, origami figure nadarenih Nikole i Bojane, Neveninih i Andrijinih originalno povezanih sličica, iscrtnih sijalica Adrijane, Ane i Andreja... Iako je, prema mišljenju žirija, naša jelka bila najljepša, ipak, najveća nagrada su nam bili široki osmijesi i oči pune sreće djece iz Dnevnog centra u Nikšiću. I naša srca su bila puna. Uz druženje učili smo se humanosti i pravim životnim vrijednostima. Lijepo je bilo biti u društvu onih koji su učinili da sjaj u dječijim očima bude sastavni dio njihovog djetinjstva. Organizatori su, za svu djecu, na kraju akcije, upriličili svečani program u kojem su učestvovali hor "ZVJEZDICE", balerine Muzičke škole "Vasa Pavić" i plesni studio "Matrix" iz Podgorice. Humanitarnu akciju "PODIJELI RADOST", organizovala je Banka hrane, a imala je za cilj da obraduje mališane iz pet Dnevnih centara u Crnoj Gori prigodnim programom, poklonima i novogodišnjom jelkom kao darom za novogodišnje praznike. U akciji su učestvovali, sa svojim jelkama, osim EPCG i »Uniqa osiguranje«, »Coca-Cola«, »Nall international« i »Cosmetics market«. Sve jelke su ukrašavali zaposleni u tim kompanijama sa svojom djecom. Svaka jelka bila je namijenjena jednom Dnevnom centru za djecu sa smjetnjama u razvoj u Crnoj Gori, a uz jelku obezbijeđeni su im i novogodišnji paketići. Našu jelku, zajedno sa novogodišnjim paketićima, poklonili smo djeci iz Dnevnog centra u Nikšiću.

Tanja Zečević-Miranović

EKIPA IZ EPCG

UDRUŠTVU DJECE IZ DNEVNOG CENTRA NIKŠIĆ

ZA NAJISKRENIJI OSMIJEH

SAVJETI za ekološke i ENERGETSKI EFIKASNIJE praznike

Nova godina i Božić su praznici koji su najmanje energets-ki efikasni i najmanje ekološki od svih dana u godini. To ne mora da bude tako. Evo nekoliko ideja kako da obuzdate svoj konzumerizam i ostanete energetska efikasni:

- Kupujte LED ukrasne svjetiljke za jelku. LED svjetla koriste do 90 odsto manje električne energije.
- Isključite svjetla kada niste kod kuće ili ih priključite na tajmer. Nema potrebe da budu uključena 24 sata dnevno.
- Planirajte kupovinu poklona putem interneta. Većina ozbiljnih radnji ima ponudu svojih proizvoda na internetu sa iskazanim cijenama. Možete unaprijed da se pripremite i napravite spisak poklona koje planirate da kupite. Tako ćete uštedjeti vrijeme i gorivo umjesto da se vozite po gradu u potrazi za poklonima.
- Budite maštoviti prilikom pakovanja poklona. Ne morate trošiti ogromne količine novca na ukrasne papire i kese koje završavaju na đubrištu. Potrudite se da poklone upakujete u platnene torbe koje će moći kasnije da se koriste ili u reciklažni papir.
- Koristite prave tanjire i pribor za jelo, a ne kartonske tanjire, plastične čaše i escajg. Ovako nećete stvoriti gomilu smeća i pročićete jeftinije.
- Kupite jelku sa busenom. Plastične jelke nisu "eco-friendly". Potražite jelku sa busenom koju kada prođu praznici možete da posadite.
- Šaljite elektronske čestitke umesto razglednica i time ćete smanjiti količinu otpada kao i emisiju štetnih gasova.

NOVOGODIŠNJI I ZIMSKI ARANŽMANI

VRIJEME JE ZA ODMOR

Ako još niste do posljednjih detalja isplanirali doček Nove godine i zimski odmor, već svemu dodajete dozu adrenalina koja ide uz planove „u zadnji minut“, onda vam naredni redovi možda daju neku ideju.

Uturističkoj agenciji **“Galileo”** kažu da je, i ove godine, pri odabiru novogodišnjih aranžmana van Crne Gore cijena presudni kriterijum, pa je najpovoljniji aranžman za doček u Ohridu i najinteresantniji.

-Veliko interesovanje i najveća grupa je za Ohrid, koji je ujedno i najpovoljniji aranžman. Već godinama putnici praktikuju odlazak na Ohrid, što zbog povoljnih cijena, što zbog odličnog provoda. Cijena aranžmana za Ohrid iznosi 120 eura i pristupačna je velikom broju ljudi koji su planirali odlazak van granica Crne Gore. Od malo skupljih, avionskih aranžmana, najveća grupa je za Napulj i Siciliju, navodi **Milan Koprivica** iz agencije **“Galileo”**.

Za petodnevni aranžman na Siciliji potrebno je izdvojiti 425 eura, dok šestodnevni, avionski aranžman Napulj-Sorento-Kapri-Amalfi košta 395 eura. Takođe, Galileo je organizovao aranžmane i za

: Budimpeštu, Istanbul, Atinu, Prag, Krakov i Rim, kao i ponude za one sa dubljim džepom za Dubai i Kubu.

Ako ste radije za doček u Crnoj Gori, Nacionalna turistička organizacija obećava odličan provod u Budvi i Kotoru. U Budvi će 31. decembra naveče goste zabavljati Zdravko Čolić i Andrijana Božović, a 1. januara „Parni valjak“ i grupa „Perper“. U Kotoru će 31. januara na glavnom gradskom trgu nastupiti sastav „Egzodusi“ i „Slatka tajna“, a na trgu ispred bazilike Sv. Tripuna goste će zabavljati kotorske grupe „Who see“ i „Indigo blue“. Za najmlađe, tradicionalno na Trgu od oružja biće priređen doček Djeda Mraza dok će za vrijeme novogodišnjih praznika biti produženo radno vrijeme ugostiteljskih objekata u gradu do 3 sata poslije ponoći.

Pošto smo proslavili Novu 2013. i Božić, dobro bi nam došao i koji dan na snijegu, naročito ljubiteljima zimskih sportova. Ukoliko ste zimovanje planirali u nekom od zimskih centara u regionu, naročito u periodu posle Nove godine, odlučite se

što prije, jer za Kopaonik, Zlatibor i Jahorinu, standardno , i ove godine vlada najveće interesovanje. Milan Koprivica iz Gallilea ističe da sa cijena prednjači Kopaonik. Tako npr. za dobar hotel sa 4 zvjezdice 8-dnevni

aranžman poslije Nove godine iznosi oko 350 eura. Inače, privatni smještaj je znatno povoljniji u svim ovim centrima, tako je npr. apartman za 3-4 osobe, oko 100 €, dnevno. Kada je riječ o odnosu cijena aranžmana u Italiji, Francuskoj i Austriji za nijansu su skuplji nego u regionu, posebno u periodu poslije Nove godine. Međutim, ima i nekih evropskih zimskih centara koji su sve popularniji i u rangu su regionalnih kada su cijene u pitanju kao npr. Bansko i Borovec u Bugarskoj. Cijene sedmodnevnih zimskih aranžmana u bugarskom Banskome i Borovecu kreću se od 200 eura po osobi, do 600 eura koliko iznosi cijena boravka u vrijeme praznika. Cijena uključuje noćenje i doručak, a potrebno je doplatiti i pet eura turističke takse po osobi, podsjeća Koprivica. Na slovenačkoj Kranjskoj gori cijena smještaja u hotelu sa četiri zvjezdice kreće se od 380 do preko 700 eura po osobi, koliko iznosi cijena sedmodnevnog boravka na bazi polupansiona u vrijeme novogodišnjih praznika.

U hotelima iste kategorije na bosanskohercegovačkoj Jahorini, za sedam noćenja potrebno je izdvojiti od 350 eura po osobi za smještaj krajem februara i početkom marta, do čak 700 eura koliko koštaju lux apartmani u hotelima u vrijeme novogodišnjih praznika. U jednom od najpoznatijih srpskih zimskih centara - Kopaoniku, u hotelu sa četiri zvjezdice, cijena smještaja po osobi, na bazi polupansiona u dvokrevetnoj sobi, kreće se od 450 eura, koliko treba platiti za smještaj krajem marta i početkom aprila, do čak 950 eura u vrijeme novogodišnjih i božićnih praznika.

Ako se opredijelite za Crnu Goru hotelski smještaj na Žabljaku , za pet noćenja u hotelu sa četiri zvjezdice i četiri dnevna ski pasa potrebno je izdvojiti oko 200 eura po osobi. Cijene apartmanskog smještaja su znatno niže i kreću se od 10 eura po osobi. Na skijalištu Savin kuk, ove zime, jednodnevni ski-pas košta 15 eura, sedmodnevni 85 eura, dnevni, za djecu do 12 godina, osam eura, koliko košta i noćni ski-pas, a strastveniji skijaši za sezonsku kartu moraju izdvojiti 300 eura. Dnevni ski-pas na skijalištu Javorovača košta osam eura, sedmični, 48 eura. Na kraju ostaje najjednostavniji i najjeftiniji način, da novogodišnje i božićne praznike provedete kod kuće u toplom porodičnom okruženju. Uštedjećete novac, a vrijeme neopterećeno obavezama i brigama svakodnevice, pokloniti porodi.

Srećni praznici!

Ana Ivanović

NAJLUĐA NOĆ U HOTELIMA

U hotelu "Palas" u Petrovcu osmišljen je bogat muzičko-zabavni program. **Halid Bešlić** i **Neda Ukraden** zabavljaju goste 31. decembra i 1. januara. Drugog dana Nove godine, biće organizovano Paštrovačko veče uz grupu „**Novi fosili**“. Cijena trodnevnog aranžmana iznosi 350 eura. U cijenu je uključeno noćenje na bazi punog panisona kao i svečane večere za sve tri noći. Svaki dodatni dan plaća se 45 eura.

U hotelu "Splendid" goste će zabavljati **Jelena Rozga**, **Hari Mata Hari** i Žuti **Serhatlić**, a cijena dočeka je pristupačnija u odnosu na prošlu godinu.

Mirjana Mirković, 31. decembra i **Miroslav Ilić** 1. januara, zabavljaju one koji odluče da Novu godinu dočekaju u kolašinskom hotelu "Bjanka".

U diskoteci MAXIMUS u Kotoru, za zabavu u "najluđoj noći", angažovali su **Dženana Lončarevića**, a cijena ulaznice je 20 eura, dok će 1. januara goste poznate kotorske diskoteke zabavljati **Severina Vučković**.

Milan Koprivica – TA "Gallileo"

ŠEST RATA I DRUGE POVOLJNOSTI ZA ZAPOSLENE U EPCG

Zaposleni u EPCG imaju povoljnost otplate aranžmana turističke agencija "Gallileo" na 6 mjesečnih rata, kao i povoljnost nekih specijalnih popusta kada Agencija ima mogućnost da pruži tako nešto. Inače, izuzetno smo zadovoljni sa preciznošću otplate aranžmana zaposlenih u EPCG, naglašava Milan Koprivica.

SKI CENTAR "VUČJE" NAJBLIŽE I NAJEFTINIJE!

Ski centar "Vučje" raspolaže sa 60 ležaja u hotelu sa tri zvjezdice. Tu je i restoran sa nacionalnom kuhinjom, igraonicom za djecu... I cijene su pristupačne, pa tako dnevni polupansion po osobi iznosi 24 eura, odnosno u apartmanima od 31 do 34 eura. Za deset eura mogu se iznajmiti skije ili bord, sanke duplo jeftinije, a dnevni ski pas, kao i prethodne godine, košta deset eura, sezonski stotinu eura, dok je za ski pas na cican stazi za cijelu sezonu 50 eura.

SAVJETI LJEKARA:
Dr Ivana Joksimović podsjeća šta treba imati na umu za novogodišnjom trpezom

UŽIVAJTE BEZ PRETJERIVANJA

Najvažnije je umjereno konzumirati hranu i voditi računa da budu zastupljene namirnice iz svih grupa koje čine piramidu ishrane, savjetuje uoči novogodišnjih i božićnih praznika, dr Ivana Joksimović iz Instituta za javno zdravlje. Dodaje da će umjerena fizička aktivnost, poput šetnje, pozitivno uticati na raspoloženje, a i na potrošnju viška kalorija za koje budu „krivi“ praznici.

Dati prednost čistoј vodi koja će hidrirati oraganizam: Dr Ivana Joksimović

Dr Joksimović, stižu novogodišnji praznici sa bogatim, ukusnim jelima. Čega se, sa nutricionističke tačke gledišta, treba prisjetiti za prazničnom trpezom?

U toku pripreme jela treba voditi računa o ograničenoј upotrebi masti, posebno zasićenih masnih kiselina koje se, uglavnom, nalaze u masnom mesu i mliječnim proizvodima sa visokim procentom masnoće u sebi. Visok sadržaj zasićenih masnih kiselina odlikuje suhomesnate proizvode, tvrde sireve, slatku i kisjelu pavlaku, tvrdi margarin. Što se tiče žitarica, preporučuju se one koje sadrže manje prerađeno zrno, sa više hranjivih elemenata. Najvažnije je umjereno konzumirati hranu i voditi računa da budu zastupljene namirnice iz svih grupa koje čine piramidu ishrane. Važno je imati na umu pravilan ritam uzimanja tri glavna obro-

ka i dvije užine. Najbolje bi bilo da užine budu voćne.

Ako, ipak, pretjeramo sa masnom hranom šta raditi? Mogu li se, i kako, „okajati grijesi“? Ukoliko se kalorijski pretjera, preporučljivo je uzimati laganiju hranu i piti dovoljno tečnosti. Poslije „jake“ praznične ishrane za oporavak organizma neophodno je između obroka jesti voće, naročito citrusno: limun, pomorandžu i sl. Za dobro opšte stanje organizma od velike važnosti je boravak na svježem vazduhu i šetnja. Umjerena fizička aktivnost, poput šetnje, pozitivno će uticati na raspoloženje, a i na potrošnju viška kalorija za koje budu „krivi“ praznici.

Možemo li pribjeći nekom „triku“ uz pomoć kojeg bismo prevazišli pretjeranu želju za hranom ovih dana? Važno je da u ishrani budu zastupljeni svježe voće i

povrće koje će učiniti da ne osjećamo glad, a pri tom su nisko kalorični. Ne treba pretjerivati ni sa sokovima, jer i oni sadrže dosta prostih šećera što ih čini jako kaloričnim. Dati prednost čistoј vodi koja će hidrirati organizam. Ako planirate više posjeta na dan, tada treba smanjiti porcije kako ne bi pretjerali sa kalorijskim unosom.

Najmanje disciplinovani osjetiče poslije obilnih obroka gorušicu, bolove u želucu, probavne tegobe. Ima li brzih rješenja za ove teškoće?

Za bolje varenje biće od koristi biljni čajevi od nane, kamilice, a organizmu će prijati i lagane supe i čorbe od povrća. Jogurt sa žitaricama, takođe, može pomoći kod teškoća sa varenjem i čišćenjem organizma. Ako i pored ovoga bu-

dete imali ozbiljnijih zdravstvenih tegoba, obavezno se javite ljekaru.

Olivera Vulcanović

epcg
Elektroprivreda Crne Gore
AD Nikšić

Svinjska plečka bez kosti

Paprika filet žuta, 720 gr
Tanasić

Breskva, 1.5l
Nectar

Bavaria 8.6,
Original,
0.25l

3.29

stara cijena 3.67

od 20. do 24. decembra

0.99

stara cijena 1.40

0.93

stara cijena 1.19

0.69

stara cijena 0.77

I još preko 200 najnižih cijena!

Albona

od 20. decembra do 07. januara

Crno vino, 1l
Neksan

Zelene masline
bez koštice,
720 gr
Amfissa

1.39

stara cijena 1.69

1.99

stara cijena 2.49

Suvi vrat
Interproduct

8.39

stara cijena 9.95

U nagradnoj igri EPCG
Albona Vam poklanja
pakete namirnica.

Svim zaposlenima u Vašem
preduzeću želimo srećne
predstojeće praznike!
Vaša Albona

LOVĆEN OSIGURANJE A.D.

Lovćen osiguranje Vas putem raznovrsne i povoljne ponude osiguranja štiti od svih opasnosti koje Vam mogu nanijeti štetu, zato osigurajte:

- sebe i članove svoje familije,
- svoju imovinu,
- zaposlene i imovinu Vašeg preduzeća,
- računarsku i ostalu opremu,
- kuću ili stan,
- vozila,
- građevinske mašine,
- plovila,
- vazduhoplove,
- objekte u izgradnji i montaži,
- profesionalnu odgovornost,
- opštu odgovornost prema trećim licima,
- robu u transportu,
- životinje,
- usjeve i plodove i mnogobrojna druga osiguranja.

Lovćen osiguranje a.d. je kuća sa najdužom tradicijom u Crnoj Gori, a po prikupljenoj premiji, kapitalu i tržišnom učešću vodeća osiguravajuća kuća. Naš cilj je da u svakom momentu kvalitetno odgovorimo na zahtjeve naših klijenata kao i da obezbijedimo dugoročno održavanje dobre poslovne saradnje, koja se temelji na:

- izgradnji povjerenja, brizi o našim osiguranicima,
- sigurnoj nadoknadi štete.

Jer Lovćen osiguranje a.d. je
Simbol Vaše sigurnosti!

Sve bliže informacije možete dobiti u INFO CENTRU:
Ul. Slobode 13A
81000 Podgorica
Tel: +382 20 404 404
Fax: +382 20 404 401

DA
imaš zdravlja i DA
imaš sreće, DA se ostvare
želje i manje i veće, DA zračiš
vedrinom, a odbaciš tugu, DA lin-
iju života imaš dugu... DA ti se sno-
vi ostvare na javi, DA lijepe misli imaš
u glavi, DA ti drage osobe budu
dio sna i DA ti sve u novoj godini
počinje sa DA!
SRECNA NOVA GODI-
NA!

NOVOGODIŠNJA ODLUKA

Donio sam jednu odluku i uvi-
jek se trudim da je ispunim: DA
SE IZDIGNEM IZNAD MALIH
STVARI!!!!
Džon Barous

NOVOGODIŠNJA MOLITVA

Bože, daj mi u novoj godini
debeli bankovni račun i tanko
tijelo.
Molim te nemoj to pobrkati
kao prošle godine!!!

Slavio Piroćanac Novu
godinu pa čuo kako komšija puca iz
puške... Dođe do njega i zamoli ga da i ispred
njegove kuće opali 2-3 metka. Nakon nekog vre-
mena stvarno dođe komšija, ispuca 3 metka u vazduh
i ode, a Piroćanac kaže djeci: - Djeco, ku-ku ubiše Deda
Mraza! Nema poklona ove godine.

Posle nekoliko dana novogodišnjeg lumpovanja sreli se Srbin, Hr-
vat i Crnogorac. Počinje rasprava odakle je Deda Mraz. Srbin kaže:
„Iz Beograda, ima bradu i ide peške.“ Kaže Hrvat: „On je iz Zagne-
ba, vidite mu boje – crvena i bjela, kao šahovnica.“ Crnogorac
će: „Nije tačno, on je iz Podgorice – jedan dan u godini radi, a
svima dijeli poklone.“

Kud si krenuo sa tom kantom za zalivanje? – pita žena
muža. Idem da zalijem novogodišnju jelku. Pa
ti si lud, ona je vještačka. Znam, zato i
nijesam sipao vodu u kantu.

Nova
godina je bezopasna in-
stitucija koja nam služi kao izgovor
da se tinejdžerski napijemo, pozovemo pri-
jatelje ili izgovaramo neispunjive želje.

Mark Twain

Nova godina je uvijek nov početak, za stare navike.

Anonimni autor

Nova godina nije početak, a nije ni kraj, ona je
nastavak u koji ulazimo bogatiji za mno-
ga iskustva.

Hal Borland

tanja.nikcevic@epcg.com

BUDI U TOKU, BUDI U IGRU!

IME I PREZIME _____

POSLOVNA JEDINICA _____

TELEFON _____

E MAIL _____

BUDI U TOKU, BUDI U IGRU!

IME I PREZIME _____

POSLOVNA JEDINICA _____

TELEFON _____

E MAIL _____

*Srećni Novogodišnji i
Božićni praznici*

epcg

Elektroprivreda Crne Gore

Elektroprivreda Crne Gore AD NIKŠIĆ

BUDI U TOKU, BUDI U IGRI!

Albona

Elektroprivreda Crne Gore AD NIKŠIĆ

BUDI U TOKU, BUDI U IGRI!

Albona

Ing. Miroslav Perović iz Direkcije za poslovni i tehnički razvoj na naučnom skupu u CANU

MALE ELEKTRANE U SLUŽBI RAZVOJA

„Potencijal malih vodotoka za izgradnju hidroelektrana u Crnoj Gori“ naslov je rada koji je na naučnom skupu u Crnogorskoj akademiji nauka i umjetnosti, nedavno, na njen poziv, prezentovao **dipl.maš.ing. Miroslav Perović**, inače, odgovorni inženjer za mašinske radove u Direkciji za poslovni i tehnički razvoj EPCG.

Perovićeva izlaganja odnosilo se na potencijal malih hidroelektrana Crne Gore kao alternativnih izvora električne energije, na njihov značaj, mjesto, ulogu i perspektivu, kako u energetskom, tako i u privrednom i društvenom razvoju države. Pored brojnih, eminentnih učesnika naučnog skupa iz regiona, zapažene prezentacije imali su i **prof.dr Mihailo Burić** (Filozofski fakultet, Nikšić), **dr Igor Kovačević** (Ministarstvo ekonomije Crne Gore) i **Siniša Đurović** sa Univerziteta u Mančesteru.

O.Vulanović

Studenti geografije u posjeti EPCG

ČAS PRAKTIČNE NASTAVE

Studenti kod popularnog „reljefa“

Studenti Odsjeka za geografiju Filozofskog fakulteta u Nikšiću posjetili su, nedavno, našu kompaniju i tom prilikom upoznali se o karakteristikama Nikšićkog polja i načinom funkcionisanja akumulacionog sistema HE „Perućica“. Domaćin studentima bio je **Milan Vlahović**, glavni inženjer u Službi građevinsko-geoloških poslova HE „Perućica“.

Profesor **Staniša Ivanović** ističe značaj praktične obuke za studente i dugogodišnju izuzetnu saradnju u sa Elektroprivredom Crne Gore.

- Posjeta naših studenata dio je programa praktične obuke. To njima jako puno znači, jer je geografija u prvom redu terenska nauka, koja se ne može izučavati samo u kabinetu. Od posebnog je značaja praktično izučavanje hidroloških, geomorfoloških, geografskih i ekoloških karakteristika ovih naših područja, jer će većina studenata nakon školovanja raditi upravo na tom terenu, kazao je profesor Ivanović.

Miodrag Vuković

Veliki značaj praktične obuke: Prof. Staniša Ivanović

FELJTON:
 Monografija "Resursi površinskih voda Crne Gore" - mr Slavko Hrvačević (3)

KLIMATSKO-METEOROLOŠKE KARAKTERISTIKE

Mr Slavko Hrvačević, dipl.inž., naš poznati ekspert u oblasti voda, svoja dugogodišnja istraživanja vodnih resursa Crne Gore krunisao je vrlo lijepom i korisnom knjigom. Kao što i sam autor kaže u uvodu knjige - vodni resursi predstavljaju najveće prirodno bogatstvo Crne Gore. Ta resursna dragocjenost ne samo da dosad nije bila na odgovarajući način iskorišćena za dobrobit ljudi, već nije bila ni cjelovito monografski obrađena. Ideja o izradi monografije proistekla je iz autorovog dugogodišnjeg rada u Elektroprivredi Crne Gore, ali i kao saradnika Republičkog hidrometeorološkog zavoda Crne Gore. Sadržaj monografije »Resursi površinskih voda Crna Gore« koncipiran je sa namjerom da prije svega sintetizuje relevantne podatke, procese i projekte u oblasti voda i omogući formiranje solidne baze za dalju nadgradnju.

Klimatske odlike Crne Gore su složene što je posljedica uticaja mora, raščlanjenosti reljefa, vazdušnih strujanja, što se karakteriše izraženim varijacijama u vremenu i prostoru. Crna Gora je u pojasu koji predstavlja prelaz između subtropskog područja visokog pritiska i predjela gdje preovlađuju zapadni vjetrovi i ciklonske aktivnosti. Iznad njene teritorije dolazi do smjenjivanja toplih vazdušnih masa iz tropskih oblasti i hladnih arktičkih vazdušnih masa, u sklopu izražene ciklonske aktivnosti. Kao posljedica se javljaju obimne padavine u hladnijem periodu godine. Uticaj Jadranskog mora na klimatske prilike nije ograničena na uski obalni pojas, koji je planinskim vijencima odvojen od zaleđa Crne Gore. Maritimni uticaji prodiru dolinom Bojane, a Skadarsko jezero svojom velikom vodenom površinom utiče na termički režim obodnog dijela jezera i Zetsko-Bjelopavličke doline. Maritimni i mediteranski maritimni tip raspodjele padavina prisutan je, osim u primorju, i u centralnim oblastima Crne Gore. Odlikuje se visokim padavinama u toku jeseni i početkom zime, sa izrazito niskim padavinama u toku ljetnih mjeseci.

Planinski predjeli sjevernog dijela Crne Gore, pod jakim su uticajem reljefa, te se u ovom kontinentalnom dijelu padavinski režim odlikuje slabo izraženim maksimumom padavina u toplijem dijelu godine.

Između kontinentalnog i planinskog dijela države, može se reći u najvećem dijelu Crne Gore, maritimni pluvijometrijski režim je nešto modifikovan planinskim i kontinentalnim režimom padavina.

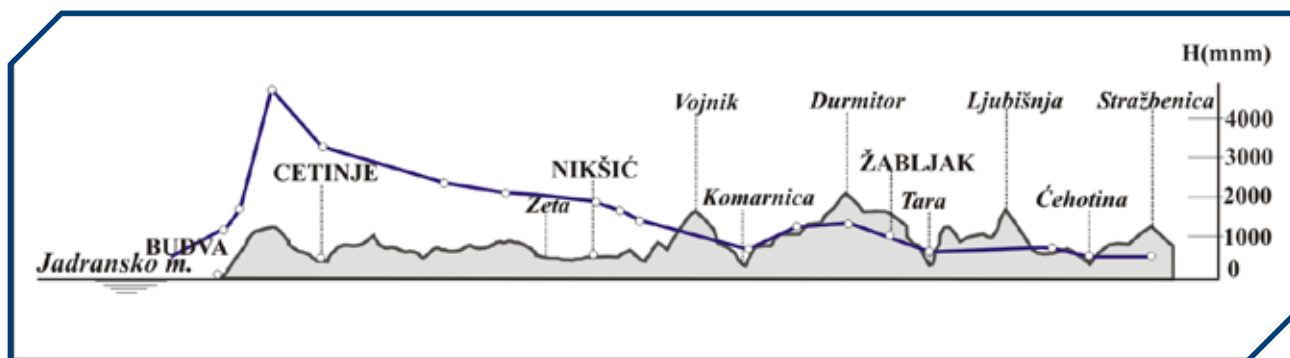
U skadu sa klasifikacijom Thorntwaite-a, mogu se izdvojiti dvije glavne klimatske zone: zona perhumidne klime – jugozapadni dijelovi planinskog masiva Durmitor-Sinjajevina i zona humidne klime – sjeveroistočni dijelovi planinskog masiva Durmitor-Sinjajevina.

Oblast slivova na teritoriji Crne Gore leži između 41°30' i 44° geografske širine, upravo u pojasu umjerenih geografskih širina. Ovakav geografski položaj uslovljava i pojavu četiri sezone sa svim svojim karakteristikama, pa time i različitim sezonskim režimima padavina. Veoma česti prodori vazdušnih masa sa Atlanskog okeana, predstavljaju izuzetno važan činilac režima padavina u centralnim i sjevernim oblastima teritorije Crne Gore. Sa druge strane, kako se područje zapadnog Mediterana izdvaja kao jedinstvena oblast u pogledu stvaranja barometrijskih depresija – ciklona, ta vazdušna strujanja u cirkulaciji ovih depresija u velikom broju dana u godini, neposredno utiču i na režim padavina u cijeloj Crnoj Gori. Uticaj jugozapadnih strujanja, koja sobom donose i dovoljno vlage sa Sredozemnog mora, naročito je veliki i značajan u toku jeseni i zime na južne oblasti. Direktni uticaj na režim padavina ovih reona ogleda se i u velikoj vertikalnoj razuđenosti, tj. u topografskim karakteristikama, naime, planinsko orografsko uzdizanje vlažnog i nestabilnog vazduha sa jugozapada doprinosi povećanju količine i intenziteta padavina. Sem toga, pravac pružanja planinskih vijenaca formira prirodnu barijeru za uticaj Jadranskog mora prema sjeveru i za prenošenje kontinentalnih karakteristika režima padavina ka južnim oblastima Crne Gore.

Prema režimu padavina razlikujemo **mediteranski i umjerenokontinentalni** režim. Mediteranski režim se odlikuje maksimalnim količinama padavina u novembru i decembru, a minimumom u julu i avgustu. Umjerenokontinentalni režim se odlikuje češćim padavinama u drugoj polovini ljeta, sporednim maksimumom u oktobru i minimumom u februaru.

Primorski pojas, kao i središnji dio Crne Gore, karakteriše se mediteranskim i modifikovano mediteranskim režimom padavina.

Na režim padavina u **slivu Crnog mora**, odnosno na prostornu i vremensku raspodjelu padavina, bitan uticaj ima relativna

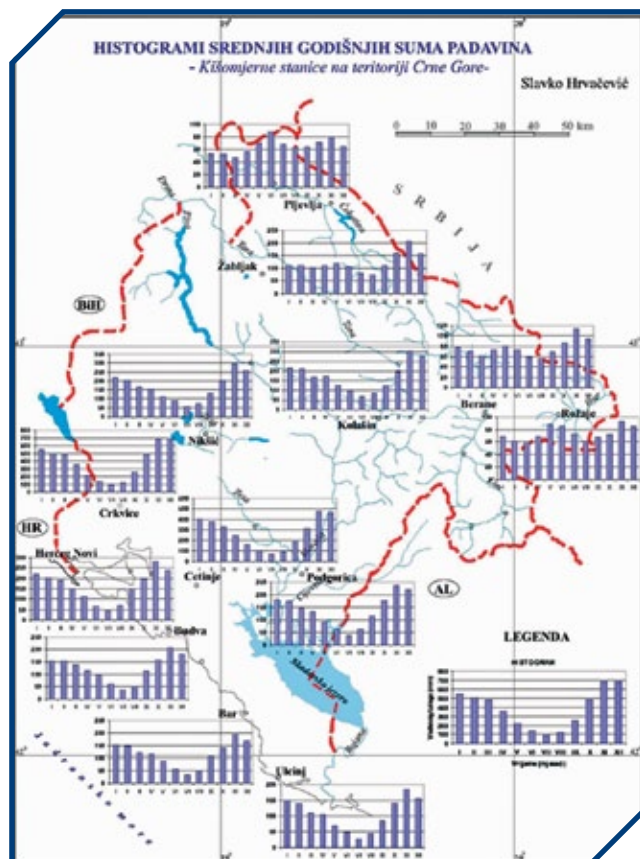
blizina mora, naročito u južnim, jugoistočnim i jugozapadnim djelovima sliva.

Ciklonske aktivnosti u Sredozemlju, odnosno vlažna strujanja iz južnog kvadranta u zimskoj polovini godine i orografske prepreke koje se u osnovi pružaju od sjeverozapada prema jugoistoku, bitno utiču da krajnji južni, jugozapadni i jugoistočni djelovi sliva imaju znatno veće godišnje količine padavina od krajnjih sjevernih i istočnih djelova sliva. Smanjenje količine padavina prema sjeveru je i logično, s obzirom da vazdušne mase nošene južnim i jugozapadnim strujanjima najveći dio vlage utroše na južnim i jugozapadnim padinama Prokletija, Komova, Bjelasice, Sinjajevine, Golije i Vojnika. Tako na primjer, krajnji južni djelovi sliva imaju oko tri puta veće godišnje količine padavina od sjevernih djelova.

U vremenskoj raspodjeli padavina, u **Crnomorskom slivu**, na području Crne Gore, izdvajaju se dva pluvijometrijska režima. Granica između mediteranskog režima raspodjele padavina i kontinentalnog, srednjeevropskog tipa raspodjele padavina ide preko planina Ljubišnje, Bjelasice i Prokletija. Ove planine se nalaze u središnjim djelovima sliva, pa su u godišnjoj raspodjeli padavina u ovom području izražene karakteristike jednog i drugog pluvijometrijskog režima. Po svom geografskom položaju (pojas umjerenih geografskih širina), u ovom području su izražena četiri godišnja doba sa izraženim osobinama planinske klime, tj. svježijim toplijim i hladnijim dijelom godine sa povećanim snježnim pokrivačem. Kišne padavine imaju kontinuitet trenda rasta od septembra do decembra mjeseca sa laganim opadanjem u zimskom periodu godine.

Područje dolina Lima, Ibra i Čehotine odlikuje se umjerenom kontinentalnim klimatskim režimom sa pojavom češćih padavina u prvoj polovini ljeta i oktobru a minimumom u februaru. Veći dio teritorije slivova Pive i Tare ima mediteranski tip hoda padavina. Srednje mjesečne količine padavina za to područje imaju određenu pravilnost u pogledu količine izlučenog atmosferskog taloga tokom godine. Izraženi maksimumi se javljaju tokom oktobra i marta, a minimumi tokom jula i avgusta.

Skoro na čitavom slivnom području Crnog mora u Crnoj Gori u raspodjeli padavina po mjesecima, ne postoji izražen sušni period, već su padavine uglavnom ravnomjerno raspoređene u toku godine.

U prostoru planina Vojnika, Žijova i Maganika dolazi do porasta količine padavina, gdje u prosjeku iznose oko 2500 mm vodenog taloga. Najmanje količine padavina izlučuju se u sjeveroistočnim djelovima Crne Gore, a to je područje dolina Lima, Ibra i Čehotine.

Raspodjela godišnjih količina padavina na teritoriji Crne Gore je veoma neravnomjerna. Kreće se od oko 770 mm vodenog taloga – sjeveroistočni djelovi, do preko 4500 mm u krajnjim jugozapadnim djelovima.

Sliv Jadranskog mora, odnosno svi jugozapadni i južni regioni Crne Gore, odlikuju se takvom godišnjom raspodjelom padavina koja je svojstvena oblastima koji su pod neposrednim uticajem okeana i mora. Osnovna karakteristika ovog režima padavina je što se najveće srednje mjesečne količine padavina javljaju krajem jeseni ili početkom zime, odnosno u novembru i decembru.

Količine padavina naglo rastu od jugozapada prema sjeveroistoku, odnosno od neposrednog primorskog pojasa, gdje se kreću od 1.250 do 1.920 mm, do preko 3.000 mm vodenog taloga u zoni planinskih masiva Orjena, Lovčena i Rumije. Najveća godišnja suma padavina od 8.063 mm registrovana je 1938 godine na Crkvicama, koje se nalaze na južnim obroncima Orjena, što predstavlja evropski rekord izlučenog vodenog taloga. Prema sjeveroistoku u Zetsko-Bjelopavličkoj ravnici i Nikšićkom polju, količine padavina opadaju i kreću se u granicama od 1.630 do 1.940 mm.

Temperaturni režim, a u cjelini i klimatske prilike, u **slivu Crnog mora** mijenjaju se u zavisnosti od udaljenja od mora, apsolutne visine pojedinih djelova sliva i od raznolikosti formi reljefa. U godišnjem prosjeku, najniže temperature vazduha imaju djelovi sliva Tare i Pive sa najvećim nadmorskim visinama, a nešto više srednje godišnje temperature ima sliv Ibra. Najtopliji dio Crnomorskog sliva, na teritoriji Crne Gore, ima sliv Lima. Apsolutno kolebanje temperature vazduha, u cijelom Crnomorskom slivu je izrazito. Visoki planinski masivi s juga i jugozapada sprečavaju maritimni uticaj Jadranskog mora na temperaturne karakteristike, čak i u najjužnijim djelovima sliva, koji su relativno blizu mora.

Temperaturni režim u **Jadranskom slivu**, na teritoriji Crne Gore, mijenja se u zavisnosti od blizine mora, apsolutne visine pojedinih djelova sliva, kao i orografije terena. Obzirom na neposrednu blizinu i otvorenost prema Jadranskom moru, preko Skadarskog jezera se prenosi uticaj mediteranske klime. Uočljiv je maritimni režim temperature vazduha, koji dominira na južnom dijelu sliva, tj. pored Jadranskog mora, kao i u dolinama rijeka Zete, Morače i Bojane, Skadarskog jezera, a kontinentalni uticaj se javlja u pravcu sjevera i sjeveroistoka. Prelaz ka kontinentalnoj klimi osjeća se u rejonu Nikšića i Cetinja. Najtopliji mjeseci na teritoriji cijele Crne Gore su juli i avgust, a najhladniji januar. Srednje godišnje temperature vazduha od 10 °C odnosno 10.8 °C imaju gradovi Cetinje i Nikšić, dok gradovi u sjeveroistočnom dijelu Crne Gore (Pjevlja, Bijelo Polje i Berane) imaju relativno niske srednje godišnje temperature vazduha koje se kreću u granicama od 7.1 do 9.1°C. Najnižu srednju godišnju temperaturu vazduha ima Žabljak, i iznosi svega 4.7°C. Dinamika strujanja vazduha funkcija je više faktora, među kojima su osnovni raspored polja vazdušnih pritisaka i konfiguracije terena. Karakteristike strujanja iznad teritorije Crne Gore vezane su za makro atmosfersku cirkulaciju nad širim područjima regiona. Kao i kod većine meteoroloških elemenata i pojava, tako i sistem makro strujanja nad Evropskim kopnom, pokazuje sezonski karakter. Raspodjela pritisaka u zimskim mjesecima je takva da se nad Južnom Evropom periodično smjenjuju strujanja od sjevernih i sjeverozapadnih do jugozapadnih i južnih. Ovakve promjene uslovljavaju nizak položaj polarnog atmosferskog fronta, aktivnost mediteranske depresije i izražena ciklogeneza kao posledica prodora u mediteran hladnih vazdušnih masa iz sjevernijih geografskih širina. Pored ovih karakteristika opšteg sistema strujanja, u području Crne Gore svaka uža oblast pokazuje određene specifičnosti kod pravca vjetrova, uglavnom zbog konfiguracije terena.

(Nastavak u sljedećem broju)

Intervju s Teslom iz 1899. (2)

JA SAM PORAŽEN ČOVJEK

Nijesam ostvario ono najveće što sam mogao. Htio sam osvjetliti čitavu Zemlju. U njoj je dovoljno elektriciteta da postane drugo Sunce. Svjetlost bi sijala oko polutara, kao prsten oko Saturna – rekao je naučnik. Jedan od najpoznatijih srpskih naučnika, Nikola Tesla, dao je 1899. godine intervju, koji je nedavno prenio internet portal freedomtek.org. Ovo je autentični razgovor s velikim umom napravljen na samom kraju 19. vijeka.

/nastavak iz prethodnog broja/

NOVINAR: Šta je sedmo prilagođavanje, gospodine Tesla?

TESLA: Znanje kako da se psihičke i vitalne energije pretvore u ono što želimo, i postignemo vlast nad svim osjećanjima. Hindusi to nazivaju Jogom Kundalini. Ova znanja se mogu naučiti, za šta su potrebne mnoge godine ili se stiču rođenjem. Ona su u većinu stekao rođenjem. Ona su u najbližoj vezi sa polnom energijom, koja je poslije Svjetlosti najrasprostranjenija u svemiru. Žena je najveći kradljivac te energije, a time i duhovnih moći. Ja sam to oduvijek znao i čuvao se. Od sebe sam stvorio ono što sam htio: misaonu i duhovnu mašinu.

NOVINAR: A deveto prilagođavanje, gospodine Tesla?

TESLA: Sve učiniti da se nijednog dana, nijednog trenutka ako je to moguće ne zaboravi ko smo i zašto smo na Zemlji. Izuzetni ljudi koji se u životu muče bolešću, oskudicom ili ih društvo previše ranjava svojom glupošću, nerazumevanjem, progonom i ostalim poteškoćama kojima Zemlja vrvi kao močvara insekta, ostavljaju iza sebe djelo neostvareno do kraja. Ima mnogo palih Anđela na Zemlji.

NOVINAR: Šta je deseto prilagođavanje?

TESLA: Ono je najvažnije. Napišite da se gospodin Tesla igrao. Igrao se čitavog svog života i uživao u tome.

NOVINAR: Gospodine Tesla! Da li se to odnosi i na vaša otkrića i vaše djelo? Je li i to bila igra?

TESLA: Je, dragi mladiću. Ja sam tako volio da se igram elektricitetom! Uvijek se naježim kada slušam o onom Grku koji je ukrao vatru. Grozna priča o okivanju i orlovima koji mu kljuju jetru. Zar Zeus nije imao dovoljno munja i gromova, pa je bio oštećen za jedan žar? Tu je neki nesporezum... Munje su najljepše igračke koje se mogu naći. Ne zaboravite da u vašem

tekstu istaknete: Nikola Tesla je bio prvi čovjek koji je stvorio munju.

NOVINAR: Gospodine Tesla, maloprije ste govorili o Anđelima i njihovom prilagođavanju na Zemlji.

TESLA: Jesam li? To je isto. Možete napisati i ovo: on se drznuo da uzme na sebe prerogove Indre, Zeusa i Peruna. Zamislite nekog od tih bogova kako u crnom večernjem odjelu, sa polucilindrom i bijelim rukavicama eliti New Yorka priređuje grmljavine, požare i zemljotrese!

NOVINAR: Čitaoci našeg lista vole humor. Ali zbunili ste me izjavom da i vaša otkrića, koja su neizmjerena dobrobit za ljude, predstavljaju igru. Mnogi će se namrštit na to.

TESLA: Dragi gospodine Smith, nevolja je u tome što su ljudi odveć ozbiljni. Da to nisu, bili bi srećniji i znatno duže bi živjeli. Kineska poslovice veli da ozbiljnost skraćuje vijek. Li Tai Pe je posjetu krčmi pretpostavljao posjeti carskom dvoru. Ali da se čitaoci novina ne bi mrštili, vratimo se stvarima koje oni smatraju važnim.

NOVINAR: Oni bi rado čuli u čemu je vaša filozofija.

TESLA: Život je ritam koji se mora spoznati. Ja osjećam taj ritam i upravljam se po njemu i prepuštam mu se. On je vrlo zahvalan i dao mi je znanja koja imam. Sve što živi povezano je dubokim i divnim vezama: čovjek i zvijezde, ameba i Sunce, naše srce i kruženje beskonačnog broja svjetova. Te veze su neraskidive, ali one se mogu pripitomiti i umilostiviti tako da čovjek i sam počne da stvara nove i drugačije odnose u svijetu, a da stare ne naruši. Znanje dolazi iz svemira; naš vid je njegov najsvršeniji prijemnik. Imamo dva oka: zemaljsko i duhovno. Treba nastojati da ona postanu jedno oko. Univerzum je živ u svim svojim manifestacijama, poput kakve misleće životinje. Kamen je misaono i osjećajno biće, kao što su to biljke, zvijer i čovjek. Zvijezda koja sija traži da je gledamo, i da nismo oveć obuzeti sobom razumjeli bismo njen jezik i poruke. Svoje

disanje, oči i uši čovjek mora uskladiti sa disanjem, očima i ušima univerzuma.

NOVINAR: Dok govorite, čini mi se da slušam budistički tekst, riječi taoista ili traktat Parazulzusa.

TESLA: Dobro vam se čini! Znači da postoji opšte znanje i istine koje je čovjek oduvijek posjedovao. Po mom osjećanju i iskustvu, u svemiru ima samo jedna materija i jedna vrhovna energija sa beskonačnim brojem manifestacija života. Najljepše od svega je to što otkrićem jedne tajne u prirodi, otkrivale i ostale. One se ne kriju, tu su oko nas, ali mi smo slijepi i gluvi za njih. Ako se emotivno vežemo za njih, one nam same dolaze. Jabuka je mnogo, ali je jedan Newton. On je tražio upravo onu jabuku koja je pala pred njega.

NOVINAR: Pitanje koje je možda trebalo postaviti u početku ovog razgovora. Šta je za vas Elektricitet, poštovani gospodine Tesla?

TESLA: Sve je Elektricitet. Najprije je Svjetlost, beskrajni izvor iz kojeg ističe materija i raspoređuje se u svim oblicima koji predstavljaju svemir i Zemlju sa svim njenim vidovima života. Crno je pravo lice Svjetlosti; što je ne vidimo takvu, to je izuzetna milost prema čovjeku i ostalim stvorenjima. Jedna njena čestica posjeduje svjetlosnu, toplotnu, nuklearnu, radijacijsku, hemijsku, mijehaničku i zasad nepoznate energije. Ona ima moć koja može pokrenuti Zemlju sa njene putanje. Ona je istinska Arhimedova poluga.

NOVINAR: Gospodine Tesla, vi ste previše pristrasni prema Elektricitetu.

TESLA: Elektricitet sam ja sam. Ili, ako hoćete, Elektricitet u ljudskom obličju. To ste i vi, gospodine Smith, ali toga niste svjesni.

NOVINAR: Je li otuda vaša sposobnost da kroz tijelo propuštate električnu struju od milion volti?

TESLA: Zamislite vrtlara kojeg napadaju biljke; to bi zaista bilo ludo. Čovjekovo tijelo i mozak sačinjeni su od mnogih energija; u mene je najviše Elektriciteta. Energija koja je različita u svakoga je ono što čini čovjekovo "ja" ili "dušu". Kod drugih stvorenja to je njihova suština; "duša" biljke nije "duša" minerala i životinje. Rad mozga i smrt se manifestuju svjetlošću. Moje oči su u mladosti bile crne, sada su plave i kako vrijeme prolazi i naprezanje mozga biva jače, one su bliže bjelini. Bijelo je nebeska boja. Kroz moj prozor jednog jutra je sletio golub, kojeg sam hranio.

Htio je da mi javi da umire. Iz njegovih očiju izlazili su mlazevi svjetlosti. Nikada u očima nekog stvorenja nisam vidio toliko svjetlosti, kao u tog goluba.

NOVINAR: Radnici u vašem laboratoriju pričaju o bljeskovima svjetlosti, plamenovima i munjama koje se javljaju ako ste gnjevni ili pred kakvom opasnošću.

TESLA: To su psihička pražnjenja ili opomene da se čuvam. Svjetlost je uvijek bila na mojoj strani. Znaite li ko mi je otkrio Okretno Magnetsko Polje i Indukcijski Motor, što me je proslavilo u dvadeset i šestoj godini? Jedne ljetne večeri, u Budimpešti, promatrao sam sa svojim prijateljem Sigetijem zalazak Sunca. Hiljade vatri okretalo se plamteći hiljadama boja. Sjetio sam se Fausta i recitovao stihove iz njega. I tada, kao u magli, vidio sam kako se okreće Magnetsko Polje i radi Indukcijski Motor. Vidio sam ih u Suncu!

NOVINAR: Hotelska posluga priča da se u vrijeme grmljavine zatvarate u sobu i razgovarate sami sa sobom.

TESLA: Razgovaram sa munjama i gromovima.

NOVINAR: Sa njima? Na kojem jeziku, gospodine Tesla?

TESLA: Najčešće na mom maternjem jeziku. U njemu ima riječi i zvukova, naročito u poeziji, koji su pogodni za to.

NOVINAR: Čitaoci našeg lista bili bi vam vrlo zahvalni da to protumačite.

TESLA: Zvuk ne postoji jedino u gromu, već i u munji; kod nje je on pretvoren u sjaj i boje, a boje se mogu slušati. Jezik je od riječi, što znači da je od zvukova i boja. Svaki grom i munja su različiti i imaju svoja imena. Ja neke od njih nazivam imenima onih koji su mi bili bliski u životu, ili po onima kojima se divim. U nebu sjevaju i grmje moja Majka, sestra, brat Danilo, pjesnik Zmaj i ličnosti iz srpske istorije. Imena kao što su Izajja, Ezekijel, Leonardo, Beethoven, Goya, Faraday, Puškin i sve neugasle vatre označuju jata i spletove munja i gromova koji ne prestaju svu noć, i zemlji donose blagorodnu kišu ili pale šume i ljudska naselja. Postoje munje i gromovi, i to oni najsajniji i najmoćniji, koji ne iščekavaju. Oni se vraćaju i ja ih prepoznam među hiljadama.

NOVINAR: Po vama, nauka i Poezija su isto?

TESLA: To su dva oka jednog lica. William Blake je učio da je cijeli univerzum rođen iz Mašte, da ga ona održava i da će on postojati dokle god na Zemlji bude postojao i jedan čovjek. Sa njome je kao Kotačem astronoma u koju se mogu sakupiti zvijezde svih galaksija. Ona je stvaralačka energija ravna svjetlosnoj.

NOVINAR: Mašta je za vas stvarnija od života?

TESLA: Ona rađa život. Ja sam se hranio svojim mislima, naučio sam da upravljam osjećajima, snovima i vizijama. Oduvijek

sam je njegovao, kao što sam njegovao i svoj zanos. Cjeli svoj dugi vijek proveo sam u zanosu. To je bio izvor moje sreće. On mi je pomogao i da tokom svih ovih godina podnesem rad, koji je bio dovoljan za pet života. Najbolje je raditi noću, jer su zvjezdana svjetlost i misli u bliskoj vezi.

NOVINAR: Rekli ste da sam i ja, kao svaki stvor, Svjetlost. To mi laska, ali, priznajem, nije mi sasvim jasno.

TESLA: Zašto bi i trebalo da vam bude jasno, gospodine Smith? Dovoljno je da povjerujete u to. Sve je Svjetlost. U jednom njenom zraku je sudbina naroda; svaki narod ima svoj zrak u onom velikom svjetlosnom izvoru koji vidimo kao Sunce. I zapamtite: nijedan čovjek koji je postojao, nije umro. Pretvorili su se u Svjetlost i kao takvi postoje i dalje. Tajna je u tome da se te svjetlosne čestice povrate u prvobitno stanje.

NOVINAR: To je uskrснуće!

TESLA: Ja to radije nazivam: Vraćanje u neku od prethodnih energija. Hrist i još neki znali su tu tajnu. Ja sam tragao za time kako da se očuva ljudska energija. Ona je jedan od vidova Svjetlosti, katkad ravna vrhunskom nebeskom svjetlu. Nisam tragao za time radi sebe, već radi dobra svih. Vjerujem da će moja otkrića učiniti ljudima život lakšim i snošljivim, i usmjeriti ih na duhovnost i moralnost.

NOVINAR: Smatrate li da se vrijeme može ukinuti?

TESLA: Ne sasvim, jer prva osobina energije je da se preobražava. Ona je u vječitim preobražajima, kao oblaci taoista. Ali moguće je utjecati u tome da čovjek očuva svijest i poslije zemaljskog života. U svakom kutku svemira postoje energije života; jedna od njih je i besmrtnost čije porijeklo je izvan čovjeka i čeka ga. Svemir je duhovan; mi smo tek napola takvi. Svemir je moralniji od nas; zato moramo spoznati njegovu prirodu i svoj život uskladiti sa njime. Ja nisam naučnik; nauka je možda najpogodniji način da nađem odgovor na pitanje koje me oduvijek progoni, i koje je moje dane i noći pretvorilo u vatru.

NOVINAR: Koje je to pitanje?

TESLA: Kako su vam oči zasjale!... Ono što sam htio saznati je: šta se događa sa zvijezdom koja pada i suncem koje se ugasi? Zvijezda padne kao prašina ili sjeme po ovom ili po drugim svjetovima, a sunce se raspe u naše misli, u živote mnogih stvorenja, u ono što će se roditi kao nova svjetlost, ili ga svemirski vjetar rasprši po Beskraju. Shvaćam da je to neophodno i da je uračunato u ustrojstvo svemira. Stvar je, međutim, u tome da se jedna od tih zvijezda i jedno od tih sunaca, makar i ono najmanje, sačuvaju.

NOVINAR: Ali, gospodine Tesla, vi shvaćate da je to neophodno i da je uračunato u ustrojstvo svijeta!

TESLA: Kada čovjeku postane jasno da je njegov najviši cilj da trči za zvijezdom padalicom i pokuša da je uhvati, razumjet će da mu je život dan upravo zbog toga i bit će spašen. Zvijezdu će na kraju uhvatiti!

NOVINAR: I šta će se onda desiti?

TESLA: Tvorac će se nasmijati i reći: "Padala je samo da bi ti potrčao za njome i uhvatio je".

NOVINAR: Zar sve to nije u suprotnosti sa kosmičkom boli, koji tako često spominjete u svojim spisima? I šta je to kosmička bol?

TESLA: Nijesu suprotnosti, jer smo na Zemlji... To je bolest o čijem postojanju ogromna većina ljudi nije svjesna. Otuda mnoge druge bolesti, patnja, zlo, bijeda, ratovi i sve ono zbog čega je ljudski život apsurdna i strašna pojava. Ta bolest se ne može sasvim izliječiti, ali svijest o njoj će učiniti da bude manje teška i opasna. Kad god je neko od meni bliskih i dragih ljudi bio povrijeđen, ja sam osjećao fizičku bol. To je zato što su naša tijela od slične građe, a duše vezane neraskidivim nitima. Neshvatljiva tuga koja nas ponekad obuzme, znači da je negdje, na drugom kraju ove planete, umrlo dijete ili plemenit čovjek. Cijeli svemir je u izvjesnim periodima bolestan, od same sebe i od nas. Iščekujući neke zvijezde i pojava komete utiču na nas više nego što mi to slutimo. Veze među stvorenjima na Zemlji su još jače; zbog naših osjećanja i misli svijet će divniji zamirisati ili utihniti. Te istine iznova moramo učiti da bismo se izliježili. Lijek je u našem srcu i, isto tako, u srcu životinje koju nazivamo svemirom.

Izvor: I. M. /Internet portal Vijesti

RAZGOVOR S POVODOM
O rekonstrukciji i modernizaciji HE "Piva" sa direktorom Milanom Radovićem

ZA VEĆU POUZDANOST I VIJEK TRAJANJA

U trideset i šestoj godini postojanja, u HE „Piva“ aktuelan je Projekat revitalizacije, odnosno rekonstrukcije i modernizacije elektrane, koji obuhvata dio hidro-mašinske i elektro opreme, kao i rekonstrukciju opreme za monitoring brane Mratinje. Time će se povećati pogonska spremnost i pouzdanost rada, kao i snaga agregata i produžiti životni vijek elektrane, te smanjiti osnovni troškovi. U sklopu projekta trenutno se izvodi rekonstrukcija i modernizacija dijela elektro opreme. Naš sagovornik, tim povodom, direktor HE "Piva", Milan Radović.

Gospodine Radoviću, o čemu se zapravo radi i kolika je vrijednost ove faze Projekta?

Služba za poslovni i tehnički razvoj EPCG, kroz projekat LOT 3, ugovorila je zamjenu opreme u razvodnom postrojenju 220kV kao i zamjenu svih zaštita u transformatorskim i dalekovodnim poljima. U okviru ovog projekta će takođe biti zamijenjene električne zaštite na sva tri agregata, a predviđena je i zamjena starog sistema neprekidnog napajanja. Ugovor je zaključen sa kompanijom Voith iz Austrije u maju ove godine, a ukupna cijena ugovorene opreme i radova iznosi oko tri miliona eura. Kroz sličan projekat u narednoj godini se očekuje i realizacija LOT-a 4 koji podrazumijeva zamjenu hidromašinske i elektro opreme ulazne građevine, kao i opreme za zaštitu cjevovoda. Sredstva su obezbijeđena iz kredita KFW banke.

Da li je ove godine ispoštovan planirani obim radova i koje su aktivnosti predviđene za narednu godinu?

U ovoj godini je završen dio radova na LOT-u 3 koji se ogleda u zamjeni sabirnice u razvodnom postrojenju 220kV. Taj

projekat je u potpunosti završen iako to planom nije bilo predviđeno. Sabirnice su zamijenjene novim, a umjesto dotrajalih keramičkih instalirani su novi kompozitni izolatori. Sve ostale aktivnosti, vezano za realizaciju LOT-a 3, biće završene u toku naredne godine koja je za nas veoma važna, jer nam predstoje pripreme za kapitalni remont u 2014. godini u okviru kojeg se planira rekonstrukcija primarne hidromašinske opreme na agregatu A1.

Da li ste zadovoljni do sada urađenim?

Za nas u HE "Piva" je najvažnije održati postignuti nivo pouzdanosti rada elektrane. Sa te strane treba da budemo u potpunosti zadovoljni. HE "Piva" je veliki sistem, u svemu specifičan i sve odluke u pravcu revitalizacije i modernizacije moraju biti veoma precizne. Zbog toga se stiče utisak da se radovi ne izvode **željenom** dinamikom. U ovom poslu je najvažnije ne napraviti grešku, a ovaj energetski objekat je, zahvaljujući odgovornom odnosu radnog i stručnog osoblja, u takvom stanju da nam daje dovoljno vremena da se to ne desi.

Kad se planira završetak Projekta II faze rekonstrukcije i modernizacije ovog energetskog objekta i kakav će biti efekat višemilionskog ulaganja.

Sredstva iz kredita KFW banke nisu dovoljna za modernizaciju HE „Piva“ u smislu povećanja instalisane snage, ali jesu za podizanje elektrane na veći tehnološki nivo, u smislu upravljanja, nivoa zaštite i pouzdanosti rada. Iz Službe za poslovni i tehnički razvoj EPCG predložili su nekoliko varijanti za povećanje instalisane snage i stepena korisnosti rada HE „Piva“, ali je to još na nivou idejnog projekta. Svaka od tih varijanti moći će da se realizuje samo kroz nove kreditne aranžmane.

Biljana Mitrović

KOLIKO VODE – TOLIKO ENERGIJE

Za HE Piva, ponovila se prošla, u hidrološkom pogledu nepovoljna godina. Takva hidrologija uticala je na ovogodišnju planiranu proizvodnju. Kako sada stvari stoje, ova hidroelektrana u godini na izmaku proizvešće oko 80 odsto godišnjeg plana od 784 GWh električne energije. Međutim, kroz efekat Ugovora sa Elektroprivredom Srbije, negativni saldo će biti znatno manji.

Najvažnije je održati postignuti nivo pouzdanosti: Milan Radović

najveći izbor sportske opreme u Crnoj Gori

POENTA JE U IZBORU!
100% HIT
SPORT VISION

BRAVERA

SPORT VISION

Podgorica-Ul.Slobode 87

-Ul.Hercegovačka 39

-Ul.Hercegovačka 42

-Delta City

Nikšić

-Ul.Njegoševa 8

Bijelo Polje-Ul.Slobode

Bijelo Polje-Ul.Ž.Žižića

Bar -Ul.V.Rolovića

Kotor -Trg od oružja

Berane -Ul.M.Zečevića

ED Budva

VIŠEMILIONSKE INVESTICIJE RELAKSIRALE SISTEM

Kruna uspješne investicione 2012. godine je završetak TS 35/10 kV „Rozino“ čije će priključenje na mrežu podići kvalitet usluga i zadovoljstvo kupaca električne energije u metropoli crnogorskog turizma.

Spokojnije čeka narednu sezonu: Vojo Vukadinović

Višegodišnja strijepnja budvanskih elektrodistributera, zbog preopterećenja elektroenergetskih postrojenja i mreža tokom ljetnjih mjeseci, kada se u metropoli crnogorskog turizma broj stanovnika višestruko uveća, a potrošnja električne energije daleko premaši uobičajenu, uskoro će biti prošlost. Predstojeću godinu i narednu turističku sezonu dočekuju spokojni, jer će višemilionske investicije snabdijevanje Budve električnom energijom učiniti znatno stabilnijim.

Direktor ED Budva, **Vojslav Vukadinović**, ističe da je EPCG u razvoj mreže u Budvi uložila, ove godine, blizu šest miliona eura, pa je pred budvanskim elektrodistributerima sada obaveza da svojim angažovanjem, radom i rezultatima opravdaju sva ta ulaganja.

„Završena je TS „Rozino“ koja će biti pod naponom nakon uzemljenja neutralne tačke 35 kV mreže, a privodi se kraju i izgradnja TS „Petrovac“

Nikola Kostović

U društvu budvanskih montera IMAJU UVIJEK SPREMAN ODGOVOR NA IZAZOVE

U budvanskom konzumu posla je napretek, pričaju nam poslovođa u Odjeljenju za mjerenje, **Miladin Raković**, i elektromonter, **Nikola Kostović**. Kontrola potrošnje, isključenja, zamjena brojila, inspekcija mjernih mjesta i prijem objekata, po završetku radova, ne ostavljaju vremena za predah.

- Ujutru se skupimo i podijelimo poslove za taj dan, pa svi na teren. A na terenu se ne gubi vrijeme. Radimo složno, kao jedan. Uvijek se trudimo da sve ono što nam je radni zadatak i obavimo. Veoma je važno da smo adekvatno osposobljeni za posao, jer je dovoljna mala nepažnja pa da počne po

lošem. O tome se mnogo vodi računa, zato su i povrede svedene na minimum, pričaju.

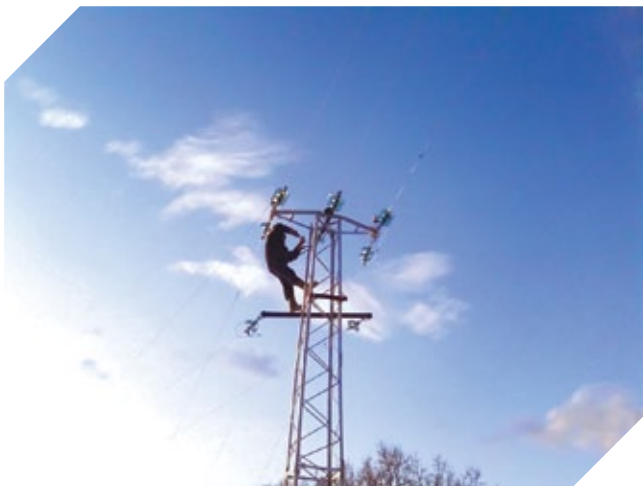
Miladin je radio i na održavanju objekata i otklanjanju kvarova i to je, kaže lakši posao. Tamo se raduju monterima, nestrpljivo ih čekaju da im otklonite kvar, dovedu struju, poprave napon. Ovdje je sasvim druga priča, stalno moraju nešto da objašnjavaju, da se pravdaju, iako samo rade svoj posao. Uvijek, međutim, imaju spreman odgovor na izazove i nikad ne posustaju. Iskreno se trude da svima izađu u susret onoliko koliko znaju. U komunikaciji sa kupcima veoma su strpljivi.

Ovaj veteran u EPCG je i član Komisije za prijem novih priključaka, a svaki se mora iskontrolisati. Nije mu slučajno povjereno toliko dužnosti. Njegovi rukovodioci imaju u njega puno povjerenje, jer nikad nije bilo propusta. Uvijek je na visini zadatka kad treba efikasno riješiti problem na terenu. Zato je prije nekoliko godina i proglašen najboljim radnikom FC Distribucija.

Miladin i Nikola se nadaju da će doći vrijeme kada će i kod nas svi kupci redovno plaćati utrošenu električnu energiju. Tek tada kontrole i isključenja neće biti prioritarna obaveza koja zahtijeva veći broj ljudi, pošto ima još sijaset ozbiljnih zadataka koje treba završavati.

Miladin Raković

u Petrovcu. Od opštine je otkupljena TS „Bečići“ sa priključnim 35 i 10 kV kablovima. S obzirom da su to prve trafostanice 35/10 kV u Budvi poslije više od 25 godina, ne treba posebno apostrofirati koliki je značaj ovih objekata za distributivni sistem Budve, zadovoljno konstatuje Vukadinović.

U Budvi, tokom posljednje decenije, svake godine broj kupaca poraste za oko hiljadu, pa se konstatno povećava i količina preuzete energije i snage. Tako su u avgustu ove godine imali vršnu snagu 15 odsto veću nego u istom periodu prošle godine. Preraspodjelom snage iz TS „Bečići“ uspjeli su prevazići tu situaciju, dok će ulazak TS „Rozino“ koja će preuzeti dio opterećenja postojećih trafostanica „Lazi“ i „Dubovica“, kao i nove potrošače, osjetno će relaksirati sistem.

S obzirom da održavaju mrežu od Lasve Grbaljske do Buljarice, od mora prema snjegopadnim: Poborima, Brajčićima i Paštrovačkoj gori, detaljno su se pripremili za zimu. Skoro kompletna mreža u zaleđu Budve u potpunosti je rekonstruisana. Ugrađeni su samonosivi kablovi umjesto vazdušne mreže sa aluminijumskim provodnicima, a izgrađene su i tri nove TS 10/0,4 kV, pa se ne očekuju veće teškoće u snabdijevanju kupaca.

U ED Budva, kako je naglasio Vojislav Vukadinović, dosta posla i teškoća stvaraju zahtjevi za izmještanje dalekovoda, trafostani-

Projekat „Unapređenje mjerenja u distributivnom sistemu Crne Gore“ u južnom regionu POZITIVNE REAKCIJE KUPACA

Na Crnogorskom primorju je u punom zamahu ugradnja električnih brojlara na daljinsko očitavanje. Za nešto više od pola godine ugrađeno je preko 20.000 brojila, najviše u Baru i Budvi, pa je godišnji plan ispunjen mjesec prije roka. Prema riječima Vojislava Vukadinovića, koordinatora za južni region, do sada su pretežno brojila ugrađivana u kolektivnoj gradnji, mada u posljednje vrijeme intenziviraju radove kod individualnih objekata, jer im je cilj da, kad počnu, završe cio trafo reon. Da bi obezbijedili optimalnu realizaciju ovog projekta ponegdje su morali rekonstruisati NN mrežu, a Vukadinović ističe i nastojanje distributera da rekonstruišu veliki broj mjernih mjesta i ugrade nove ormare, što poboljšava kvalitet isporučene električne energije. Benefit za EPCG je preciznije mjerenje koje je često znalo da bude na njenu štetu. Ekipe se trude da kupci ostaju što kraće bez napajanja, a to kupci znaju da cijene. Direktor ED Budva kaže da su, uglavnom, pozitivne reakcije naših kupaca koji su već uključeni u ovaj sistem. Ima određenih teškoća u realizaciji Plana inspekcijskih pregleda mjernih mjesta, ali očekuju da će zacrtano i ispuniti i obezbijediti nesmetano izvođenje radova i naredne godine, kada predstoji ugradnja još 20.000 brojila. To znači da će se u Budvi daljinski očitavati oko polovine potrošača.

ca, slobodnostojećih ormara i stubova, zbog izgradnje novih objekata. U ovom trenutku imaju više od 20 takvih zahtjeva, koje nije lako riješiti. Ne samo da je to veliki posao, nego je u „prenatranom“ gradu teško naći pogodnu novu lokaciju, pa im se često dešava da jednostavno nemaju kuda provući kablove.

Biljana Mitrović

Završena je TS „Rozino“ koja će biti pod naponom nakon uzemljenja neutralne tačke 35 kV mreže, a privodi se kraju i izgradnja TS „Petrovac“ u Petrovcu. Od opštine je otkupljena TS „Bečići“ sa priključnim 35 i 10 kV kablovima.

Dobrovoljni davaoci krvi EPCG, Akcijom darivanja krvi obilježili 29. novembar - Dan Crvenog krsta Crne Gore

ZDRAVLJE - NAJVEĆA SVETINJA

Dobrovoljni davaoci krvi Elektroprivrede Crne Gore uspješno su, peti put ukupno, a drugi put u Nikšiću ove godine, organizovali akciju dobrovoljnog darivanja krvi. Odazvalo se 45 humanista, a prikupljeno je 38 jedinica dragocjene tečnosti.

Akcija je protekla u skladu sa očekivanjima, a pored članova Kluba DDK EPCG učešća je uzelo i nekoliko dobrovoljnih davalaca iz Kluba mladih Crvenog krsta Nikšić. Dan Crvenog krsta Crne Gore bio je i lijepa prilika za zajedničko druženje svih članova Kluba DDK EPCG, prijatelja našeg Kluba i predstavnika kompanije. Tako je u okviru cjelodnevnog programa organizovan i izlet u Manastir Ostrog, kao i Drugarsko veče na kojem su se dobrovoljnim davaocima iz naše kompanije pridružili i predsjednik Crvenog krsta Crne Gore, **Vojislav Mijušković**, predsjednik i sekretar OO Crvenog krsta Nikšić, Đorđo Milić i **Milorad-Mido Drekalović**, predsjednik OO DDK Nikšić, **Goran Damjanović**, predstavnici OO Crvenog krsta Danilovgrad, dragi prijatelji iz Kluba DDK „Studenti Nikšića“ sa kojima, jednom godišnje, tradicionalno organizujemo veliku akciju, predstavnici Udruženja DDK HET-a, Trebinje i Kabineta za transfuziju krvi Nikšić. U društvu dobrovoljnih davalaca bio je i VD direktora Glavne direkcije za ljudske resurse EPCG, **Ranko Vojinović**, sa saradnicima, čime je još jednom potvrđena pažnja i važnost koju EPCG kao nacionalna elektroenergetska kompanija pridaje društveno odgovornom poslovanju, svojim zaposlenim i zajednici u kojoj više od vijeka uspješno ostvaruje ciljeve poslovne politike.

Klub DDK EPCG jedini je ove godine organizovao Akciju u čast Dana Crvenog krsta Crne Gore, a prisustvo predsjednika crnogorskog Crvenog krsta, Vojislava Mijuškovića, upravo na taj datum, bilo je najbolje priznanje dobrovoljnim davaocima krvi Elektroprivrede, osvjedočenim humanistima za sve ono dobro što čine za čovjeka i najveću svetinju-zdravlje.

Predsjednik Crvenog krsta Crne Gore - Vojislav Mijušković

Predsjednik Crvenog krsta Crne Gore,
Vojislav Mijušković
SRCE NA IZVORU

Sa akcije dobrovoljnih davalaca krvi kluba EPCG

Pozdrav, svakom po jedanput, a vama – dobrovoljni davaoci krvi – po dva puta. Najprije zato što vršite svetu misiju humanosti. I zato što to činite na Dan Crvenog krsta Crne Gore – 29. novembar, koji ispisuje bogatu istoriju humanizma, evo već 138 godina, kroz tri vijeka.

Oduzmete li čovjeku prokletstvo, zvano humanost, bacite ga na smetlišta. Mnogi su putevi humanosti i svaki, na svoj način, vodi prema dubini duše. Ali, samo jedan – samo dobrovoljno davanje krvi – izvire direktno iz srca. Biološki i etički. Otkinuti dio svog za život drugog – ima li humanijeg čina?

Lako je biti – i lijepo – predsjednikom Crvenog krsta Crne Gore kod ovakvih dobrovoljnih davalaca krvi. I ovdje i u Danilovgradu, Baru, Pljevljima i diljem Crne Gore. I kod takve opštinske organizacije Crvenog krsta, kao što je Nikšić. Ali nije lako humanizmu. Ovo nije povoljno vrijeme za dobročinstvo. Uveliko ga potiskuje sveopšti, nemilosrdni materijalni interes, u kojem je mnogo više egoizma nego li altruizma. Ovo nije vrijeme za prolječno cvijeće. Šansa se otimati mora.

Mi tradicionalno imamo dobrotvornu supstancu duše. Ali, još smo uvijek na pola puta evropskih standarda od 4% u odnosu na stanovništvo. Dobrovoljnog – besplatnog – anonimnog davalacstva krvi. Veliki je iskorak dobrovoljnog davaoca krvi Elektroprivrede. Možete još više. I druge da pomognete.

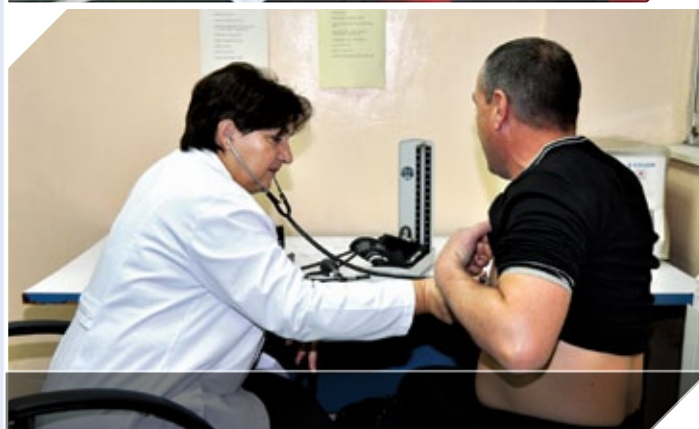
Čuvajte i razvijajte dobročinstvo! Čuvajte i njegujte prijateljstvo, bez koga ni druga sjemena ne uspijevaju bogzna!

*Biće kad nas neće biti Biće kad nas biti neće
Život je zabuda mala Ali biće drugi ljudi
Prijateljstvo samo štiti Kad ne možeš biti veće
čovjeka od ljuskjih zala onda, barem, čovjek budi*

(Vojislav B. Mijušković)

Moje poštovanje vašem zavrnutom rukavu dobrote i moja čestitka za Dan Crvenog krsta Crne Gore.
Nikšić, 29. novembar 2012g.

Vojislav B. Mijušković

Inače, članovi Kluba DDK EPCG ove godine organizovali su veliku Akciju u saradnji sa Klubom „Studenti Nikšića“ u Nikšiću, zatim u Plužinama, uzeli su učešća i u zajedničkim akcijama svih Klubova povodom Dana oslobođenja opština: Nikšić i Plužine. Na visini zadatka bili su i na Dan TE „Pljevlja“, 21. oktobra, kada je obilježeno tri decenije postojanja i uspješnog rada pljevaljskog agregata, a vrhunac je bio 29. novembar i zajedničko cjelodnevno druženje. Nebrojeno puta članovi našeg Kluba odazvali su se i pojedinačno na hitne pozive za pomoć. Dakle, bila je ovo još jedna dinamična i uspješna godina za Klub dobrovoljnih davalaca krvi u kojoj su, zahvaljujući razumijevanju velikog broja kolega koji dobrovoljno odvajaju od svoje zarade, riješili i pitanje finansiranja. Veliku zahvalnost osjećaju i prema Sindikalnoj organizaciji zaposlenih EPCG i svim njenim podružnicama, čija im je podrška omogućila da opstanu i da njihov humanizam dođe do punog izražaja. Zahvalni su i kompaniji u okviru koje egzistiraju i u kojoj, kako kažu, uvijek naiđu na razumijevanje. Posebno su zahvalni direktoru TE „Pljevlja“, **Luki Jovanoviću**, za razumijevanje i veliku podršku i pomoć pri realizaciji Akcije u Pljevljima. Ponosni su i na izuzetnu saradnju sa OO Crvenog krsta-Nikšić, Plužine, Pljevlja Danilovgrad te Crvnim krstom Crne Gore i Zavodom za transfuziju krvi.

Na kraju, važno je istaći da su, ove godine, osnovane i podružnice Kluba DDK u Herceg Novom i Beranama, dok će u nastupajućoj godini jedan od prioriteta biti osnivanje i podružnice u Podgorici.

M. Vučković / O. Vulanović

Ambiciozni planovi i za 2013. godinu - Mitar Vučković

LJUBAV PREMA ČOVJEKU - JEDINI MOTIV

Činjenica da će pomoć u vidu dragocjene tečnosti, u jednom trenutku, za nečiji život biti presudna motiviše **Veska Milovića** (HE „Peručica“) da bude aktivan član Kluba dobrovoljnih davalaca krvi. Njegov kolega, bivši radnik, a sada penzioner, **Velizar-Baćan Vojinović** i dalje pripada Klubu DDK EPCG, kompanije u kojoj je proveo radni vijek. Napominje da je već nekoliko puta od kada je penzioner dolazio na akcije davanja krvi. Odazove se i sugrađanima, često i nepoznatim, koji mu ponekad dođu na kućni prag i zamole za pomoć. **Pavle Ognjenović** (HE „Piva“) objašnjava da se Pivljani uvijek rado i u velikom broju pojavljuju na akcijama dobrovoljnog davanja krvi. Kaže da je onima koji znaju šta je humanost nepotrebno objašnjavati razloge zbog kojih se dobrovoljni davaoci odlučuju na taj čin.

SARADNJA ZA PRIMJER

U nikšićkom Zavodu za transfuziju koji je 29. novembra bio prepun ljudi koji su svoju solidarnost i spremnost da drugima pomognu kako bi se osjećali zdravo i dobro dokazali mnogo puta, nalazio se i Trebinjac, **Dragomir Đurić**, radnik HET-a, sa još dvojicom kolega. Dragomir, koji je na čelu tamošnje podružnice dobrovoljnih davalaca krvi, kaže da već duže imaju odličnu saradnju sa kolegama iz EPCG.

-Jedni drugima dolazimo na akcije, međusobno se pomažemo i razmjenjujemo iskustva. Ako, mi u Trebinju, imamo bolesnika koji mora na bolničku intervenciju u Podgoricu, dovoljan je samo jedan telefonski poziv da potrebna količina krvi bude obezbijeđena. Ovo je još jedan od dokaza da za humanost ne postoje granice ni barijere bilo koje vrste, istakao je Dragomir Đurić.

Dobrovoljni davaoci iz HE PIVA

Dobrovoljni davaoci iz HE PERUČICA

Prijatelji Kluba

Agilan i u sedmoj deceniji - Velizar-Baćan Vojinović

Dobrovoljni davaoci iz TE PLJEVLJA

Vojimir Šljukić, najbolji radnik TE „Pljevlja“ za 2012.godinu

PAMTI „RAĐANJE“ TERMOELEKTRANE

Nagrada za najboljeg radnika TE „Pljevlja“ u ruke Vojimira Šljukića stigla je poslije trideset i jedne godine savjesnog rada u tom energetsom objektu, gdje je radni vijek počeo kao elektrotehničar.

Vojimir Šljukić je skroman čovjek. Odmah se to da primijetiti. Na dodjeli priznanja za najboljeg radnika odavao je utisak čovjeka koji se bolje snalazi na radnom mjestu nego u svečanim prilikama. Smatra da mu je dodijeljeno veliko priznanje, tim veće što stiže od kolega. -Najveće koje radnik može da zasluži tokom svog radnog vijeka, ponosno ističe Šljukić.

A, nagrada u ruke Vojimira Šljukića zaslužio je stigla poslije 31-ne godine predanog i ozbiljnog rada. Nije bilo nimalo jednostavno, a priznanje između 250 kolega zaposlenih u TE „Pljevlja“ trebalo je itekako zaslužiti. Radni odnos u termoelektrani u izgradnji Šljukić je zasnovao 1980. godine, odmah nakon završene Srednje elektrotehničke škole u Pljevljima. Prvo je bio rukovalac pulta na dopremi uglja, kasnije vođa smjene. Bili su to ujedno i počeci rada pljevaljske termoelektrane koja je prve kilovat sate električne energije crnogorskom elektroenergetskom sistemu isporučila 21.oktobra 1982.godine. Radnicima koji su bili dio vremena koje je „rađalo“ novog proizvođača električne energije, prisjeća se Šljukić, nije bilo nimalo lako.

-Nije bilo starijih i iskusnijih od kojih je moglo da se uči i na čije iskustvo smo mogli da se oslonimo. Malobrojni, ruski specijalisti su, uglavnom, bili orijentisani na pogon i komandu. Zato smo se morali pouzda-

ti u sopstvene snage. Pomoć inženjera bila je dragocjena, međutim, i oni su se prvi put susretali sa opremom kakvu je imala Termoelektrana. Pionirski dani, „fabrička jutro“, bili su teški i puni iskušenja, ali su danas i povod za nostalgična sjećanja, kaže Šljukić. Mada, tvrdi Vojimir, teško je i danas, jer je doprema uglja na otvorenom. Probleme znaju praviti i ekstremno niske, ali i visoke temperature. Ipak, radnici su ovo postrojenje uvijek doživljavali kao širu porodicu, kao mjesto za dokazivanje u pozitivnom smislu riječi, kaže. Priča nam i da bi se osjećao prazno ako bi, rezimirajući radni dan po povratku iz smjene, shvatio da nije uradio više od očekivanog. Uvijek je nastojao da pruži mnogo, čak i ono što se od njega nije tražilo. Njegovih trideset i jedna godina radnog staža protekle su u nastojanju da svaki posao uradi kvalitetno, vrhunski. Skromno, međutim, ističe da osim njega u TE „Pljevlja“ ima još onih koji su zavrijedili laskavo priznanje.

Bez obzira na to, nagrada je, ove godine, otišla u prave ruke.

Olivera Vulcanović

Nagrada u prave ruke: Vojimir Šljukić

Njegovih trideset i jedna godina radnog staža protekle su u nastojanju da svaki posao uradi kvalitetno, vrhunski. Uvijek je nastojao da pruži mnogo, čak i ono što se od njega nije tražilo.

Najnovija zbirka poezije Sonje Popović

„VJEČNOST“

Sonja Popović (1964.), elektrotehničar u HE „Perućica“, kaže da joj je poezija „slabost“ koja joj daje snagu. Do sada je objavila pet zbirki pjesama: „Jesen u meni“, „Iskre za tugu“, „U bespuću“, „Ja – gordo zvuči“ i „Bijeg“. Iz nedavno štampane zbirke „Vječnost“ donosimo pjesmu „Ne zaboravi“:

Ne zaboravi

*Ne zaboravi da otvoriš oči
Kada se probudiš
Ne zaboravi da sačuvaš svoju dušu
Kada se zaljubiš
Ne zaboravi da voliš, da želiš
Ne zaboravi da snovi
Mogu postati stvarnost
Ne zaboravi na duboku tugu
U mojim očima
Ne zaboravi, ne zaboravi...
Mene!*

/ Sonja Popović/

OSVAJA ZNANJEM I OSMIJEHOM

Nadežda Nikolić, diplomirala je na Fakultetu za državne i evropske studije, gdje je, nedavno, odbranila rad na temu „Javno-pravna ovlaštenja u oblasti Elektroprivrede Crne Gore“. No, to nije sve. Ambicija za osvajanjem znanja i veliko interesovanje za ekonomiju pretočila je i u diplomu Ekonomskog fakulteta i zvanje diplomiranog ekonomiste poslovnog prava. Osim školskih kvalifikacija i nesumnjivog znanja koje posjeduje, ova ljupka djevojka osvaja još jednim „moćnim oružjem“ - širokim osmijehom. Skromnost joj ne dozvoljava da se eksponira, pa želi da naglasimo da ovaj tekst nije njena ideja. Marljiva i ozbiljna, Nadežda je uspjela da izbjegne sve negativne izazove vremena u kojem živimo i sa kojima se suočava njena generacija. Prvenstveno zahvaljujući klimi koja je vladala u njenoj porodici. Jer, četvoro djece **Stanojke i Dimitrija Nikolića** od malih nogu upućivano je na aktivan i radoznao život. -Učenje je bilo u centru svekolike porodične pažnje, a „dobra vila“ mog djetinjstva bila je tetka **Olga** koja mi je svojom bezuslovnom podrškom i optimizmom bila veliki oslonac, kaže Nadežda. Iako priznaje da je bilo teško nositi se sa velikim školskim obavezama i da se ponekad nalazila na granici da odustane, Nadežda kroz osmijeh kaže da se trud isplatio i da je, na kraju, dobila ono o čemu je maštala. -Rad u velikoj kompaniji za početnika je izuzetna prilika. Teorijsko i praktično znanje ponekad se razlikuju, pa je za pravni-

Elektroprivreda Crne Gore je jedna od rijetkih kompanija koja mladim ljudima pruža priliku za afirmaciju u struci. Da su „širo otvorena vrata“ naše kompanije za visokoobrazovane mlade kadrove, potvrđuje i primjer Nadežde Nikolić, diplomiranog pravnika, koja je u crnogorskoj elektroenergetskoj kompaniji od 2011. godine.

ka veliki izazov proći kroz šarolika privredna iskustva. Imam sreću da radim sa predusretljivim kolegama: **Danicom Vuković, Marijom Lazović** i Željkom Čorićem čiji savjeti mi često pomognu da posao obavim kako treba, zadovoljno ističe Nadežda.

Smatra da su pravi radni izazovi tek pred njom. U svakom slučaju, naoružana je znanjem, strpljenjem i željom za usavršavanjem.

Učenje engleskog jezika, izlasci sa prijateljima, muzika, šetnje i priroda čine Nadeždino slobodno vrijeme. Časovi opuštanja dobro dođu kao priprema za mnoštvo obaveza koje sprema naredni radni dan.

Olivera Vulcanović

Dvije fakultetske diplome:
Nadežda Nikolić

Srećni Novogodišnji
i Božićni praznici!

PUTOPISNA REPORTAŽA: Andrija Kasom
Moja domovina: Manito jezero

DRAGULJ MEĐU LITICAMA

Moj ponovni odlazak na Kapetanovo jezero imao je samo jedan cilj – obići Manito jezero. Ovog puta društvo su mi pravile Biljana i Milena, dok su ostali planinari krenuli u osvajanje Malog i Velikog Žurima. Nama se nije dalo... Željeli smo, tog vrelog junskog dana, relaksirajuću šetnju, bez mnogo napora, trenutke uživanja u novim predjelima koje je priroda vajala na svoj čudesan način...

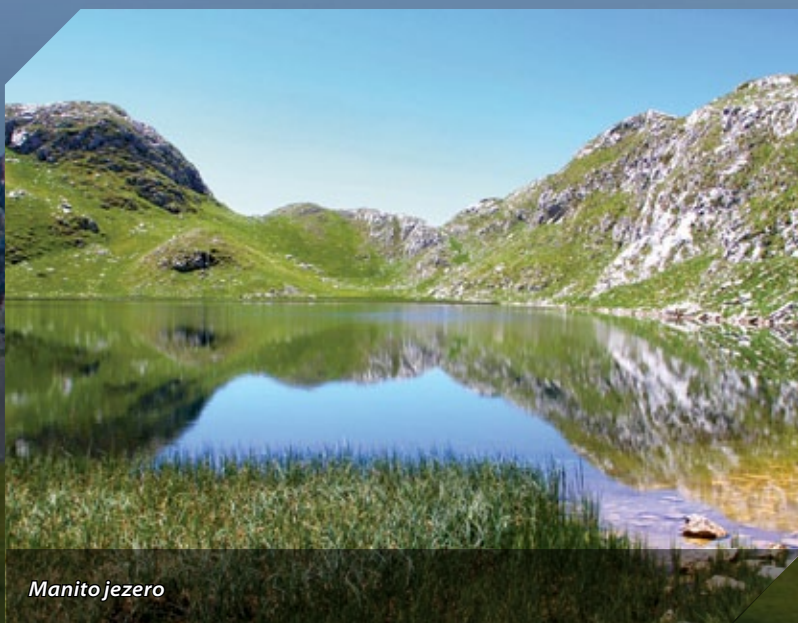
Manito jezero je jedno od manjih ledničkih jezera i nalazi se na 1773 mnv. Nedaleko je od Kapetanovog jezera i do njega se dolazi mnogo strmijim prilazom, za nekih četrdeset minuta hoda. Često se naziva i Brnjičkim po stjenovitom predjelu Brnika. Dugo je 220 metara, široko 140, a duboko 13 metara. Zbog svoje nepristupačnosti veoma je bistro i čisto, a tog prelijepog, sunčanog dana nam se prikazalo u potpunoj ljepoti, nestvarnoj i veličanstvenoj...

Do Kapetanovog jezera krenuo sam makadamskim putem i na samom startu doživio bliski susret sa dva šarplaninca, koji su čuvali stado ovaca ograđeno u toru. Trenutak koji bih najradije zaboravio, slika njihovih zuba, duboko se urezala u meni. Dobro je da je ostala samo slika, da nije bilo ožiljaka... Nakon tog susreta, poziv njihovog vlasnika da svratim na domaću šljivovicu, uz zahvalnost sam odbio, želio sam da se što prije udaljim od ovog mjesta i da se nađem na obali Kapetanovog jezera.

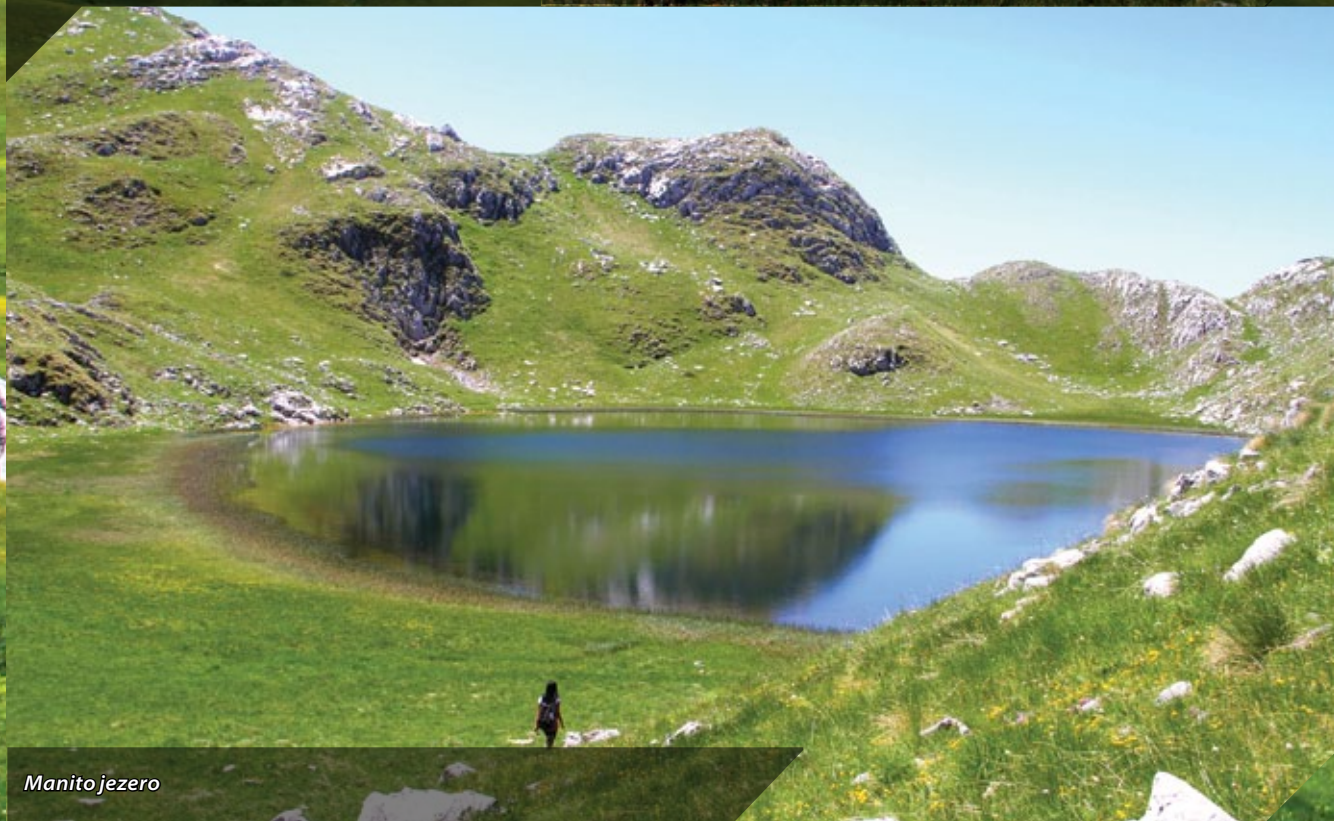
Putem bezbroj lijepih kadrova, padine su sada poprimala boje žute, crvene... sad je cvjetalo sasvim neko drugo cvijeće nego kada sam ovdje bio u maju, ali ljepota prirode ostala je ista.

Vrelo junsko sunce, iako sam na visini od preko 1700 mnv »peklo« je žestoko, izostao je osjećaj da sam na planini, činilo mi se da sam na obali mora. Čudna li je postala današnja klima, ništa nije isto kako je bilo!

Dolaskom do Kapetanovog jezera, poslije šest-sedam kilometara pješaćenja, okupan u znoju,

Manito jezero

Manito jezero

Okolina prepunapredivnih predjela

Pogled na Stožer

Manito jezero mamaca za avanturiste

LEGENDA O NEMANI IZ JEZERA

Po predanju u jezeru se nalazila neka neman u vidu konja, koja je često izlazila iz njega i uvijek se vraćala u jezero. Na jezeru je često boravio i Vojin, sin lješanskog kneza, koji je tu čuvao stražu od Turaka. Vojin je bio veliki obožavatelj muzike, virtuoz na frulici, i za vrijeme njegovog sviranja vile su dolazile da ga slušaju. Dok su one uživale u zvucima frule, ti zvuci su iritirali nemam, koja je u jednom trenutku izašla iz jezera i repom u grudi »ošinula« Vojina, koji je na mjestu ostao mrtav. Prestankom njegovog sviranja i vidjevši da je mrtav, vile su toliko plakale za njim, da se od njihovih suza stvorio izvor koji se zove Kapi ili Vilina voda, a u narodu poznat kao Vilina suza. Po Vojinu obližnji vrh dobi ime Vojinovac, a jezero nazvaše Manito.

smjestio sam se u hladovini bašte pored kućice gospodina Dragana Minića i njegove porodice. Gustirajući pravu domaću jaku kafu, uživajući u prženicama i domaćem siru koji »škripi« (sir koji može biti još jedan naš gastronomski brend) u prijatnoj atmosferi sa domaćinom, uživao sam u pogledu na Kapetanovo jezero, kao na dlanu. Posmatrao sam ribolovce koji su zaposjeli njegovu obalu, čekao Biljanu i Milenu, koje su se uputile ka jezeru iz pravca Malog i Velikom Žurima. Na vrijeme sam zaboravio, na trenutak sam ga zaustavio... Želio sam da ovi trenuci tišine i spokojsva nikada ne prestanu... Moja domovina je smještena u mom srcu i danas sam bio u njenom centru. Po riječima gospodina Minića, centar Crne Gore se nalazi na obližnjoj padini i to mjesto će u najskorije vrijeme biti označeno, izgradnjom tradicionalnog crnogorskog guvna.

Dolaskom Biljane i Milene, morala se popiti po još jedna kafa (nikad mi je nije dosta) i nakon njihovog odmora krećemo ka Manitom jezeru. Veoma strma staza ne pada nam teško, kako nam se nije žurilo često smo pauzirali uživajući u pogledu na Kapetanovo jezero, koje je svakim novim penjanjem ka usjeku i posljednjem mjestu sa kojeg se moglo vidjeti, bivalo drugačije, ljepše i nestvarno u svojoj ljepoti gledano sa tih visina. U neposrednoj blizini usijeka ponovo naša pauza, pažnju nam je privuklo stado ovaca i koza, koje su se smjestile skoro na samom vrhu jedne stijene, i u njenim malim uvalama tražile bijeg od vrućine. Slika koja se ne zaboravlja, slika koja se pamti... Nama vrućina nije smetala, predali smo se sunčevim zracima, kao da smo bili na plaži. Dok smo mi »čavrljali«, zezali se, stvarali fotke...približivali su nam se tri planinara, Ivan, Vidoje i Nikola iz Nikšića sa kojima smo se odmah upoznali i poslije prvih izgovorenih riječi sa njima osjetili smo pozitivnu energiju koja nas je pratila svo vrijeme druženja. Kao i nama i njima je tog dana Manito jezero bilo cilj. Nastavljamo skupa. Prolaskom kroz usijek pružale su se dvije staze i Ivan koji je bio na čelu te male kolone krenuo je siparom. Nevjerovatna energija koju ima davala mi je utisak da trči, a ne da hoda, pa smo ja i Nikola (slične kondicione pripremljenosti) kasnili za njima. A, nije nam se ni žurilo, čitav dan je ispred nas. Prolazeći usjek, pogled je počeo da »puca« na nove predjele, nove slike, a posebnu pažnju nam je privlačio Stožac, koji se gordo nadvio nad ovim prostorom i na čijem vrhu smo primijetili grupu planinara. Planinski vrhovi – izazovi za planinare, zelene padine sa najljepšim planinskim cvijećem – zadovoljstvo za oči ljubitelja prirode...osvajaju i po ko zna koji put dokazuju koliko je priroda »razdarušna« na ovim prostorima. Napuštajući sipar, u uvali sakrivenoj od pogleda očekivali smo da se tu nalazi Manito jezero (gospodin Minić nam je kazao da ćemo ga ugledati tek kad budemo iznad njega), ali nije... Nastavili smo dalje, hodajući zelenim padinama, a u vrhovima planina još snijega... Penjanjem na novi proplanak pred nama se ukazalo Manito jezero, u svoj svojoj ljepoti. Mirno sa prozirnom vodom, i prelijepom refleksijom okolnih stijena u njoj, travom na obodima, obojeno najljepšim bojama, stvara sliku kojoj niko ne može odoljeti... Na ovakvom mjestu nikada ne bi očekivali da postoji ovakav dragulj, na ovoj visini između žednih i napuklih stijena, ispod same vrtoglavice litice. Gledajući ga, uživajući u tom pogledu... nikada mi neće biti jasno zbog čega je dobio ime Manito jezero?!

Tekst i fotografije:
Andrija Kasom

Nikšićanka Mina Pejović osvajač titule „Miss Beautiful Body“ u Šangaju

LJEPOTA SA NAŠIH PROSTORA

Da se ljepota tijela i duha prepoznaje i priznaje jednako na svim meridijanima, pokazala je nedavno prelijepa crnogorska manekenka, Mina Pejović. Na takmičenju „Miss Yachting Model International“, prošlog mjeseca u Šangaju, osvojila je titulu „Miss Beautiful Body“ i tako ušla u Top 10 ljepotica.

Mina, u konkurenciji djevojaka iz 59 zemalja, sa takmičenja „Miss Yachting Model International“, koje je održano u Kini, vratila si se sa lentom i time potvrdila da je ljepota ljudi sa ovih prostora neponovljiva. Koliko je za tebe ovaj uspjeh značajan i koje obaveze nosi nova titula?

Titula mi znači jako puno. Moj uspjeh je izazvao veliku pažnju i interesovanje predstavnika renomiranih modnih kuća. Pregovori sa mnom i sa mojom Agencijom započeli su, takoreći, odmah po završetku ovog takmičenja. Ugovorili smo inostrane angažmane za reklame i editorijale i moje obaveze u vezi sa tim počinju odmah poslije novogodišnjih praznika.

Sigurni smo da je bilo dosta lijepih djevojaka, konkurencija je bila jaka, ali pretpostavljam da si, bez obzira na to, očekivala uspjeh na takmičenju, što je prirodno i normalno za svakog čovjeka koji vjeruje u sebe. Kakva je bila tvoja reakcija kada si čula da voditelji izgovaraju tvoje ime?

Bilo je puno lijepih djevojaka. Nadala sam se ulasku u top 10, ali najiskrenije ne i osvajanju neke titule. Bila sam zatečena, jer u prvi mah nijesam razumjela voditelja koji je nakon glasanja prozvao - Montenegro i naslov titule koju sam osvojila. Kinezi jako loše govore engleski. Djevojka do mene, Miss Španije me je gurnula i dala znak da izadjem. Lentu sa natpisom Miss BODY BEATIFUL vidjela sam tek kada sam prišla bliže i tada postala svjesna da pripada meni! Naravno, bila sam ponosna i oduševljena! Izuzetno sam srećna što sam donijela lentu, pehar i sertifikat mojoj Crnoj Gori!

Kako je izgledao boravak u Kini i koliko je iziskivao dnevnih obaveza? Da li si uspjela da upoznaš neke znamenitosti Šangaja?

Organizacija je bila odlična. Na visokom nivou. I prije polaska tamo od organizatora smo dobili Program sa tačno isplaniranim aktivnostima za svaki dan boravka u Šangaju. Probe, koreografije za finalno veče, snimanja i fotografisanja, bili su svakodnevna obaveza. Vodili su računa o svakom detalju. Takodje, gostoprimstvo u hotelu je bilo sjajno i u svakom trenutku vodili su računa o nama odabrani ljudi iz organizacije. Ali, i pored brojnih

obaveza obišli smo Šangaj, kao i poznato ljetovalište Sanyu gdje smo uradili i set promo fotografija. Meni se najviše dopala upravo Sanya-izgleda kao raj...

Vjerujemo da se sa svakoga takmičenja, pored neprocjenjivog iskustva, vratiš bogatija i za neko lijepo prijateljstvo. Da li je tako bilo i ovoga puta?

Tako je. Sjajno smo se družile, saradivale, pomagale jedna drugoj. Izdvojila bih Miss Australije sa kojom sam bila u sobi, slagale smo se odlično i evo sprijateljile, čujemo se svakodnevno. Miss Srbije je, takođe, djevojka koju bih izdvojila i sa kojom sam ostala u svakodnevnom kontaktu.

Mnoge djevojčice maštaju da jednoga dana prošetaju modnom pistom, obasjane svjetlima reflektora i da uživaju u ljepoti i sjaju koje pruža profesija manekena i modela. Da li si i ti sebe zamišljala na modnoj pisti?

Kao i mnoge djevojčice voljela sam da ispred ogleđala kombinujem garderobu iz ormara zamišljajući sebe na modnoj pisti. Meni se taj san ostvario i trudiću se da svakoga dana naučim nešto novo, da budem još bolja u ovom poslu, prvenstveno zbog sebe, ali i kako bih opravdala povjerenje onih koji vjeruju u mene.

Koje si titule osvojila do sada?

Pored ove u Kini do sada sam osvojila i titulu Miss Globe Montenegro 2010. godine.

Svijet mode i sav taj glamur koji ga personifikuje, za mnoge je nedostižan san. Koliko je posao kojim se baviš, zaista, zahtjevan i koliko sa sobom nosi odricanja?

Slažem se sa vama. Nosim puno odricanja, ali ga ja volim i nije mi teško. Nekad mi se čini da ne mogu da stignem brojne aktivnosti u jednom danu. Ali, ipak, uz dobru organizaciju i disciplinu stižem!

Veoma mlada si ušla u ovaj posao. Sigurno je bilo nedoumica, teških odluka, kolebanja. Ko ti je bio najveća podrška da nastaviš i istraješ i čije savjete slušaš?

Najveća podrška mi je moja neumorna mama koja je budni pratilac svega što se dešava u mom životu. Njena podrška i povjerenje, koje ima u mene, daju mi krila

da budem svakoga dana bolja. Takođe, bezrezervnu podršku imam i od Ive, direktorke Fashion Glam Model Agency iz Beograda za koju radim. Njeni savjeti su mi posebno važni.

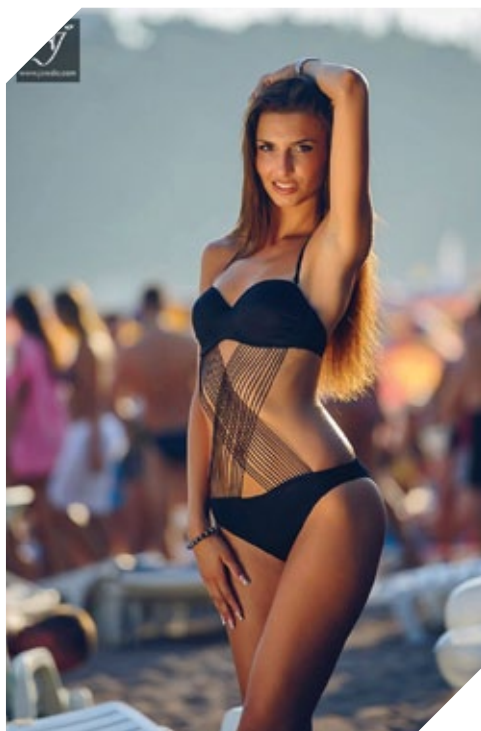
I pored brojnih obaveza koje nosi posao manekena, ti si i student druge godine Pravnog fakulteta u Podgorici. Do bro ti ide, ali da li je teško uskladiti sve više profesionalnih aranžmana i studije?

Da, uvijek sam bila odličan đak i imala radne navike. Nakon završene Gimnazije u Nikšiću upisala sam to što sam željela i što jako volim. Zadovoljna sam rezultatima na studijama prava na UDG-u. Zahvalna sam im što su mi omogućili da polažem naknadno 3 kolokvijuma koja sam propustila dok sam bila u Kini. Vjerujte mi da sam nosila i knjige za Kinu i učila uveče. Cijenim i to što su mi poželjeli sreću i uspjeh u Kini. Jedni su od prvih koji su mi čestitali...

Koji su ti planovi za naredni period?

Za sad očekuju me Pariz, Istanbul, u kojem ću boraviti dva mjeseca, a uskoro i Šangaj. To je ono što je već ugovoreno, vidjećemo za dalje. Očekujem uspješnu karijeru. Ali, prvenstveno planiram da u roku završim studije i da specijaliziram negdje u inostranstvu.

Tanja Zečević-Miranović

Prof. dr Žarko Dašić, ortopedski hirurg i traumatolog upozorava:

OPREZNO NA POLEDICI!

decembar 2012

Osim sniježne idile, zima nosi brojne rizike i zahtijeva dodatni oprez, jer poledica i niske temperature koje se u sjevernom dijelu Crne Gore znaju spustiti i ispod 20 stepeni celzijusa, mogu se lako pretvoriti u ozbiljne povrede i patnju. Tada na scenu stupaju zaposleni u Urgentnom centru i Ortopediji, no da biste sebe zaštitili i preduprijedili neprijatna i teška "zim-ska iskustva", preporučujemo da pročitate i, što je još važnije, ozbiljno shvatite savjete ortopedskog hirurga i traumatologa dr Žarka Dašića.

Potreban krajnji oprez, bez obzira na životnu dob:
Prof. dr Žarko Dašić

Prof. dr Žarko Dašić, ortopedski hirurg i traumatolog Kliničkog centra Crne Gore savjetuje, posebno građane starije dobi, da u vrijeme ekstremno niskih temperatura i po poledici vani izlaze samo u krajnjoj nuždi, s obzirom na znatno veću opasnost od povređivanja.

-Snijeg i poledica nose povećan rizik od padova i povreda lokomotornog sistema, zbog čega treba da se čuvaju svi, a naročito stariji ljudi, jer su njihove kosti krte i neelastične. Zato je najbolje ne izlaziti iz kuće, osim ako je to neophodno. Stariji ne treba da se kreću sami, već uvijek u pratnji neke mlađe osobe. Isto tako, ne treba da izlaze u ranim ili kasnim satima kada su temperature jako niske i kad je poledica. Najbolje vrijeme za izlazak vani

je između 12 i 16 časova, i to ako je temperatura u plusu, preporučuje dr Dašić.

Na ledu, naravno, mogu nastradati i mlađe osobe i djeca, pa doktor preporučuje da se nosi adekvatna obuća, sa gumenim hrapavim đonom kako bi se smanjila opasnost od klizanja i spriječili padovi.

Dodatni oprez, potreban je i prilikom kretanja glatkim stepenicama, jer se tu led teže uočava.

A ako, ipak, dođe do pada, najčešće su povrede gornjih i donjih ekstremiteta - prelomi i iščašenja u ramenom zglobu, prelomi u ručnom zglobu i iznad zgloba, prelomi zgloba kuka, prelomi i iščašenja skočnog zgloba, posebno kod osoba starije životne dobi kod kojih su izražene

osteoporotične promjene na koštanom sistemu.

-Ukoliko dođe do povređivanja, treba se javiti u najbližu Službu hitne pomoći, Dom zdravlja ili Urgentni centar, gdje će povrijeđenome biti ukazana adekvatna medicinska pomoć. U nekim slučajevima neophodan je i prijem na Odjeljenje za traumatologiju, podsjeća dr Dašić.

Biljana Mitrović

Snijeg i poledica nose povećan rizik od padova i povreda lokomotornog sistema, zbog čega treba da se čuvaju svi, a naročito stariji ljudi, jer su njihove kosti krte i neelastične.

Nagradna igra „Budi u toku, budi u igri“

GLAVNA NAGRADA ANĐELIJI OGNJENOVIĆ

Osim glavne nagrade, sedmodnevnog boravka za dvije osobe u jednom od objekata EPSTURSA-a, po izboru dobitnika, koju obezbjeđuje Sindikalna organizacija zaposlenih u EPCG, te nagrade Lovćen osiguranja AD koji godišnje osigurava kuću ili stan, u desetom kolu naše nagradne igre pro-

davnice sportske opreme Bravera poklanjaju četiri vaučera u vrijednosti od po 50 eura za kupovinu u njihovim prodajnim objektima u Crnoj Gori. Albona je obezbijedila pet paketa od po 30 eura, dok je firma Komo svojim artiklima obradovala još pet naših dobitnika.

Sedmodnevni boravak za dvije osobe u jednom od odmarališta EPSTURS-a dobila je **Anđelija Ognjenović** (HE Piva)

Godišnje osiguranje kuće ili stana Lovćen osiguranja AD Podgorica pripalo je **Mariji Abramović** (Direkcija)

Vaučere od po 50 eura za kupovinu u prodavnicama **Bravera** dobili su:

1. **Nikola Madžgalj** (ED Bijelo Polje)
2. **Zoran Ivanović** (OJ Snabdijevanje Kolašin)
3. **Danilo Adžić** (HE Piva)
4. **Saša Šurbatović** (ED Nikšić)

Alboline poklon pakete iz programa hemije i suhomesnatih proizvoda u vrijednosti od po 30 eura dobili su:

1. **Nikola Lalić** (OJ Snabdijevanje Bar)
2. **Ivan Đurišić** (FC Snabdijevanje)
3. **Milijana Vasović** (ED Berane)
4. **Sreten Cicmil** (HE Piva)
5. **Mustafa Kurtagić** (ED Rožaje)

Pet artikala firme Komo dobili su:

1. **Dragan Živković, zimska jakna** (Šavnik)
2. **Ivana Živanović**, (ED Ulcinj)-**kišna kabanica;**
3. **Veselin Škuletić**, (HE Perućica)-**sportska torba;**
4. **Danilo Mašović**, (ED Berane)-**majica;**
5. **Nikola Živković**, (ED Podgorica)-**fudbalska lopta.**

Pet dukseva, poklon Direkcije za odnose sa javnošću dobili su:

1. **Nikola Vlasisavljević** (ED Podgorica)
2. **Nikola Radunović** (HE Perućica)
3. **Radisav Dajović** (TE Pljevlja)
4. **Duško Milović** (Direkcija)
5. **Jenuz Đečbitrić** (ED Bar)

Komisija koja nadgleda izvlačenje nagradne igre diskvalifikovala je Ž.M. Iz HE „Perućica“ koji je, suprotno pravilima, poslao dvadesetak kupona na svoje ime.

Dobitnicima čestitamo, ostalima više sreće u sljedećem kolu.

REDAKCIJA

BUDI U TOKU - BUDI U IGRI!

Sindikalna organizacija zaposlenih Elektroprivrede Crne Gore - AD Nikšić poklanja sedmodnevni boravak za dvije osobe, u jednom od odmarališta EPSTOURS-a, po izboru dobitnika

Pivara Trebjesa
Vam poklanja 15 pakovanja Nikšićkog piva

Albona
Vam uoči Novogodišnjih praznika poklanja tri nagrade iznenađenja

Lovćen osiguranje osigurava vašu kuću ili stan na period od godinu

Bravera
poklanja četiri vaučera od 50 eura, za kupovinu u njihovim prodavnicama sportske opreme

U ovom kolu Vam poklanjamo i pet dukserica navijača crnogorske reprezentacije

Pravila nagradne igre:

Priredivač nagradne igre „Budi u toku – budi u igri“ je Direkcija za odnose sa javnošću EPCG. Svrha priređivanja je nagrađivanje zaposlenih u EPCG, a pravo da učestvuju imaju svi zaposleni osim zaposlenih u Direkciji za odnose sa javnošću. Jedno lice ima pravo da popuni jedan kupon. Izvlačenje nagrada organizuje Direkcija za odnose sa javnošću, a imena dobitnika biće objavljena u narednom broju lista „Elektroprivreda“.

Nagradna igra lista „Elektroprivreda“ jedanaesto kolo traje do 05. 02. 2013.

NOVOGODIŠNJE PREPORUKE GRADSKJE KNJIŽARE:

KNJIGA NA POKLON

PRIPREMILA:
Ana Ivanović

Knjiga uprkos tehnološkim inovacijama ostaje jedan od najomiljenijih božićnih i novogodišnjih poklona. Prema procjenama njemačkog Udruženja za istraživanje potrošnje ove godine će pod jelkama najčešći poklon biti - neka nova knjiga. Anкета je pokazala da, čak, svaki drugi Nijemac planira poklon u prepoznatljivom formatu knjige, što će tamošnjim knjižarama donijeti zaradu od oko milijardu i 140 miliona eura.

Nismo baš kao Nijemci, ali kako kažu u Gradskoj knjižari pred 31. decembar dosta je onih koji knjigu biraju za poklon. Ukoliko se još dvoumite oko novogodišnjih i božićnih poklona, možda vam sljedeće preporuke budu od pomoći:

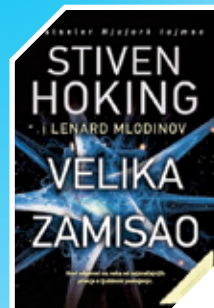
„Ljubavna pisma“

„**Ljubavna pisma**“ je knjiga najljepših ljubavnih pisama najpoznatijih svjetskih pjesnika i pisaca, kompozitora, slikara i naučnika. Knjiga koja će vas obradovati i rastužiti, zabaviti i nasmijati, knjiga iskrene životne radosti i duboko proživljene patnje. Pisma lorda Bajrona, Balzaka, E. A. Poa, Viktora Igoa, Tolstoja, Turgenjeva, Čehova, Vuka Karadžića, Gustava Malera, Henrija Milera, Majakovskog, Alberta Ajnštajna, upućena intimnim prijateljicama, suprugama ili ljubavnicama, najčešće u odlučnim životnim trenucima, u danima dramatičnih i hirovitih životnih preokreta. Živa i neposredna svjedočanstva ljubavnih avantura njihovih slavniha autora, od kojih se neke završavaju srećno, a mnoge tragično, budući da se sve, kako kaže lord Bajron, „dogodilo prekasno“...

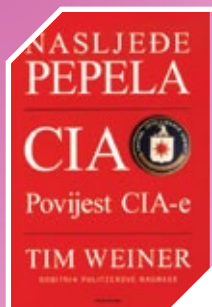
„Velika zamisao“ Stephen Hawking & Leonard Mlodinow

Knjiga koja je izazvala prilične kontroverze zbog tvrdnje da za postanak svemira Bog uopšte nije bio potreban. Iako je osnovna hipoteza loše protumačena u javnosti, jer Hawking i Mlodinow nigdje ne tvrde da Bog ne postoji, nego tek da je svemir mogao nastati i bez njegove pomoći – riječ je o izvanrednom i jednostavnom pisanom štivu koje će vam objasniti sve ono što ste propustili naučiti o kosmologiji, naprosto zato što vam se činilo prekomplikovanim. Knjiga koja odgovara na vječna pitanja poput onoga zašto, umjesto ničega, postoji nešto ili zašto su zakoni prirode tako fino podešeni da omoguće postojanje bića poput nas. Autori ujedno iznose i hipotezu o postojanju multiverzuma, daju svoj doprinos Teoriji svega za kojom tragaju svi fizičari svijeta i ukratko objašnjavaju što je sve, u međuvremenu, otkrila kvantna mehanika o čudesnom svijetu u kojem živimo.

„Nasljeđe pepela“ Tim Weiner

„Nasljeđe pepela - Povijest CIA-e“ čita se kao napeti špijunski triler isprepleten brojnim iznenađenjima. Od samog osnivanja CIA se trudila uspostaviti kao ozbiljna tajna organizacija, ali samo broj smijenjenih direktora u prvim decenijama postojanja prije upućuje na neuspješno preduzeće koje se bori sa stečajem, nego na važno sredstvo američke vanjske politike. Tim Weiner, dobitnik Pulitzerove nagrade, ispisao je temeljno štivo za svakoga koga zanima kako su se zaista „krojili“ međunarodni odnosi 20. vijeka.

„Ruska zima“ Dafni Kalotaj

„Ruska zima“ je roman koji prati živote ljudi u jednom režimu koji negira ljudskost u ime ideja koje su već odavno izdale same sebe. Bivša balerina Nina Revskaja prodaje svoje broševe, igle za šešire, naušnice, bočice za parfeme, sirove dijamante..., no svi ti raskošni predmeti govore o ljudima, o događajima, imaju svoju prošlost koju je balerina dugo potiskivala. Kad zaposlena u aukcijskoj kući želi uz svaki komad nakita ispričati i priču iz života, prošlost se otvara kao Pandorina kutija. Lijepo ispričana priča o tajnama iz mladosti jedne balerine koja će biti odličan poklon i zanimljivo štivo za hladne dane.

„Vile“

(preporuka za vaše mališane)

Knjiga „Vile“ je odličan poklon za djevojčice svih uzrasta. Lijepa knjiga za male sanjare koji obožavaju čarobne štapiće i zvijezdice. Svaka predivno ilustrovanu stranicu ove knjige prikazuje deo vilinskog sveta, od vilinskog carstva do vilinske magije. Upoznajte čuvene vile Zvončicu, Snežnu kraljicu, Zubić Vilu, Zlu Vilu iz Uspavane ljepotice. Zavirite u vilinske kućice i raskošni dvorac vilinske kraljice Titanije u kojem vile održavaju svoje proslave. Upoznajte se s načinom života vila, šta jedu, kako se zabavljaju, čega se boje i kako se odijevaju. Ne propustite da naučite kako da prepoznate i pratite tragove koje vile ostavljaju po sobama dece koju posećuju...

ZA PRIJATELJE,
SAMO
NAJBOLJE!

UVIJEK MEĐU PRIJATELJIMA

NOVA FLAŠA
0.25L

NAGRADNA IGRA "BUDI DIO ZLATNOG TIMA"

UKOLIKO IZMIRITE SVE SVOJE OBAVEZE PREMA EPCG DO 31. DECEMBRA, POSTAJETE ČLAN ZLATNOG TIMA I AUTOMATSKI UČESTVUJETE U IZVLAČENJU VRIJEDNIH NAGRADA DRUGOG KOLA 21. JANUARA:

ARANŽMAN ZA
EURO BASKET 2013

iPad x3

VRIJEDAN FOND NAGRADA IZ PRVOG KOLA: NOVOGODIŠNJI ARANŽMANI U HOTELU "SPLENDID", ZIMOVANJA U HOTELU "BIANKA", ARANŽMAN ZA EVROPSKO PRVENSTVO U KOŠARCI, LAP TOP RAČUNAI I VRIJEDNI VAUČERI OD 200 EURA ZA TRGOVINU U ALBONA MARKETIMA VEĆ SU U RUKAMA ČLANOVA ZLATNOG TIMA IZ PODGORICE, TIVTA, BIJELOG POLJA, MOJKOVCA, BERANA, BARA, KOTORA I HERCEG NOVOG.

PRIDRUŽITE SE ZLATNOM TIMU EPCG I UŽIVAJTE U POPUSTIMA, NOVIM SERVISIMA I ZLATNIM IZNENAĐENJIMA! SREĆNO!

Srećni Novogodišnji
i
Božićni praznici

Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić